

DRVO

tehnika

ekologija
prerada
biznis

nameštaj

broj 33 • godina X • januar 2012. • cena 300 dinara
godisnja pretplata 2160 dinara, za inostranstvo 50 eura

UNI LINE
diamond perfection

leitz

We shape the future

OMEGA PROFEKS

pinoles

Eurokant

Tarkett

Weinig

Fabbrica

Za ostvarenje vaših snova **u boji!**

Fabbrica
boje i lakovi za drvenu industriju

Fabbrica doo
Bosanska 65, 11080 Zemun
BG, Srbija

+381 11 316 99 77, 316 99 88
+381 11 307 79 05, 307 79 06
www.fabbrica.co.rs

LAMINAT
VRHUNSKOG
KVALITETA...

Generalni distributer firme Kronoflooring GmbH, Lampertswalde/Dresden

www.pinoles.com

e-mail office@pinoles.com

tel 011/381-32-50

fax 011/381-32-92

Posetite naš prodajni salon u ulici Gospodara Vučića 169 u Beogradu

leitz

the best choice for your business

UNI LINE

diamond perfection

www.uniline.rs

vollmer robotizovani centar za oštrenje kružnih alata

sistemi alata za drvenu industriju i zanatstvo, consulting, prodaja , servis

Nova Pazova 022/327-111 ; 060/327 5555 ; 060/327 1111 Sevojno 031/724-666 ; 060/327 5555

DRVO-tehnika

Revijalni časopis za poslovnu saradnju, marketing, tržište, ekologiju i tehnologiju u preradi drveta, proizvodnji nameštaja, šumarstvu i graditeljstvu

Časopis izlazi tromesečno

Osnivač i izdavač

EKO press Blagojević

NOVI BEOGRAD

Antifašističke borbe 24

Tel/fax: +381 (0) 11 213 95 84; 311 06 39

www.drvotehnika.com

e-mail: ekopress@eunet.rs; drvotehnika@eunet.rs

Godišnja pretplata 2.160 dinara

Pretplata za inostranstvo 50 evra

Izdavački savet

- Dragan Bojović, UNIDAS, Beograd
- Lajoš Đantar, AKE Đantar, Bačka Topola
- Božo Janković, ENTERIJER Janković, Novi Sad
- Vladislav Jokić, XILIA, Beograd
- Stevan Kiš, EuroTehno, Sremska Kamenica
- Dr Vojislav Kujundžić, LKV CENTAR, Beograd
- Radoš Marić, MARIĆ, Čačak
- Rajko Marić, MICROTRI, Beograd
- Dr Živka Meloska, Šumarski fakultet Skoplje
- Dr Goran Milić, Šumarski fakultet Beograd
- Golub Nikolić, NIGOS elektronik, Niš
- Zvonko Petković, vanr. prof. FPU Beograd
- Dragan Petronijević, MOCA, Jablanica
- Dr Zdravko Popović, Šumarski fakultet, Beograd
- Tomislav Rabrenović, DRVOPROMET, Ivanjica
- Miroljub Radovanović, JELA JAGODINA, Jagodina
- Gradimir Simijonović, TOPLICA DRVO, Beograd
- Vesna Spahn, WEINIG, MW Group, Kruševac
- Milić Spasojević, Fantoni ŠPIK IVERICA, Ivanjica
- Mr Borisav Todorović, BMSK, Beograd
- Dragan Vandić, KUBIK, Raška
- Milorad Žarković, SAVA, Hrtkovci

Direktor

- Jelena Mandić

Glavni i odgovorni urednik

- Mr Dragoljub Blagojević

Stručni konsultant

- Dipl. ing. Dobrivoje Gavović

Redakcioni odbor

- Dragan Bosnić, Beograd
- Marina Jovanović, Leskovac
- Snežana Marjanović, AMBIENTE, Čačak
- Jelena Mandić, tehnički urednik
- Ivana Davčevska, novinar – producent
- Aleksandar Radosavljević, Beograd

Uplate za pretplatu, marketinške i druge usluge na tekući račun broj

160-176289-53, BANCA INTESA ad Beograd

Devizni račun - IBAN: RS35160005010001291720

Rukopisi i fotografije se ne vraćaju
Redakcija se ne mora slagati sa mišljenjem autora i izjavama sagovornika

Redakcija ne preuzima odgovornost za sadržaj reklamnih poruka

Priprema, štampa i distribucija
EKO press Blagojević

Registarski broj APR: NV000356
CIP – Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd
ISSN 1451-5121
COBISS.SR-ID 112598028

Ništa nije opasnije od neznanja
koje postane aktivno

(Gete)

Tumaranje kroz bespuće

Neki analitičari tvrde da Srbija nije izgubila samo poslednju deceniju prošlog milenijuma, nego i prvu ovog... U grupu činjenica koje potvrđuju ovu tvrdnju spada i istraživanja agencije Ipsos *stratedžik marketing*, koja već deset godina iz meseca u mesec prati raspoloženje građana, njihov odnos i poverenje prema glavnim političkim idejama, strankama i institucijama. Prema ovom istraživanju decembra 2001. godine 56% građana reprezentativnog uzorka je smatralo da Srbija ide u dobrom pravcu, dok je 27% tvrdilo da se krećemo u lošem pravcu. Deset godina kasnije, decembra 2011. godine, imamo potpuno drugačiju situaciju jer 67% ispitanika je smatralo da naša zemlja ide u lošem pravcu, a 27% je tvrdilo da idemo u dobrom pravcu... Kada su u pitanju ekonomska očekivanja, po istraživanju TNS Medium galupa sprovedenom krajem prošle godine u 51 državi, stanovnici Srbije su na šestom mestu liste vodećih pesimista na svetu. Na tebeli nada i očekivanja što se tiče ekonomske situacije u 2012. godini, stanovnici Srbije su dobili 50 negativnih poena, 5 više nego prošle godine. U ovu godinu smo, dakle, ušli sa više pesimizma nego u prošlu. Inače, listu pesimista ove godine predvode Francuzi sa 80 negativnih poena. Slede ih Iraci sa 68, zatim Austrijanci i Belgijanci sa 54 i stanovnici BiH sa 52 negativna poena. Nakon šeste Srbije na listi pesimista do desetog mesta su Ukraina, Španija, Nemačka i Hong Kong.

Istovremena istraživanje o raspoloženju ljudi prema ekonomskoj krizi koje je u 25 zemalja sproveo britanski javni servis Bi-Bi-Si su, takođe, pokazala da su najveći pesimisti Francuzi, zatim Japanci i Britanci. Zanimljivo je da mnogo više optimizma ima među stanovnicima zemalja u razvoju. Na Galupovoj globalnoj skali nade i očekivanja najveći optimisti na svetu su stanovnici Nigerije, zatim Vijetnama, Gana, Uzbekistan, Sudana, Tunisa, Kameruna, Azebejdžana, Kolumbije, Irana...

Kao šesti na listi pesimista u svetu stanovnici Srbije u 59% slučajeva očekuju veće ekonomske teškoće ove nego prošle godine, 23% se nada da će biti isto, a samo 9% očekuje prosperitet.

Treba istaći da pesimizam u Srbiji nije uzrokovan etnopsihološkim karakteristikama nacije, on je primarno produkt dugogodišnje krize i spoljnih pritisaka koji u kontinuitetu traju više od dve decenije. Sa druge strane, svako od nas je više puta u svakodnevnom društvenom životu, uvek protkanim krizom, a posebno u sudaru sa otuđenim centrima državne prisile, spoznao nepravdu i nivo svoje društvene nemoći koja ga, najčešće preko eksplozivne ljutnje i revolta, neminovno gura u potištenost i depresiju. A kako se pesimizam upravo hrani depresijom i prevarama političko-finansijskih i državnih struktura, kojima je primaran lični interes, a ne opšte dobro, jasan je i neminovan visok nivo otuđenja, apatije i pesimizma. U bolesnom društvu malo je zdravih ljudi, pa kada na tas društvenog zdravlja stavimo našu zajednicu, onda će i najveći pesimisti utvrditi da smo, ipak, zemlja jakih i još uvek prilično zdravih pojedinaca. Drugim rečima: mi smo zdravi koliko nam je država bolesna. Problem je što smo i pored eksplozivnosti trpeljivi i što našu trpeljivost najčešće iskazujemo pesimizmom.

Naši mediji su svakodnevno pretrpani temama koje ukazuju na kriminal, korupciju i nered. Kod nas senzacionalne vesti zastarevaju za nekoliko dana i budu potisnute novim skandalom. Veliki je problem što, naviknuti na takav život, sve manje očekujemo i koliko je moguće utočimo na uspostavljanje reda, a sve više se bez osnove nadamo da će nam rad doneti neko spolja. Naš neefikasan državni aparat se ne odriče osvojenih privilegija, a primarna strategija onih na vlasti je kako što duže da ostanu na tim pozicijama. Broj zaposlenih u državnoj administraciji je sa 13.000 u 2001. godini porastao za skoro tri puta, a promet je u Srbiji prošle godine pao za trećinu. Zabeležen je drastičan pad prodaje nameštaja, kućnih aparata, obuće...

Pesimizam je, dakle, posledica društvenih odnosa, a ne uzrok i ne može se lečiti bez promene uslova društvenog života. To će na ovom prostoru biti dug proces tumaranja kroz bespuće kome će na putu uvek stajati oni koji će u zaštiti svojih privilegija i interesa koristiti svoje pozicije i vlast.

D. Blagojević

**Svečano obeležena 91 godina postojanja
Šumarskog fakulteta u Beogradu**

Preko devet decenija

Od kada je osnovan, davne 1920. godine, pa do danas sa Šumarskog fakulteta u Beogradu je izašlo 8.422 diplomiranih inženjera, 403 magistara i 253 doktora nauka, a na svim studijskim programima master studija diplomiralo je 55 studenata.

Šumarski fakultet u Beogradu danas čine četiri odseka:
Odsek za šumarstvo, Odsek za drvnu industriju,
Odsek za pejzažnu arhitekturu i hortikulturu
i Odsek za ekološki inženjering
u zaštiti zemljišnjih i vodnih resursa.

U Srbiji je 5. decembra 1920. godine, pored pet postojećih, osnovan šesti, Poljoprivredni fakultet sa dva nezavisna odseka: POLJOPRIVREDNIM i ŠUMARSKIM. Praktično, tada je počela nastava za prvu generaciju studenata šumarstva na jednom od šest fakulteta u Beogradu. Dan Šumarskog fakulteta se već godinama

tradicionalno obeležava, a proteklog decembra u amfiteatru Šumarskog fakulteta svečano je obeležena 91 godina od osnivanja ove visokoškolske ustanove.

Uz tradicionalno veliki broj šumarskih stručnjaka, inženjera zaposlenih širom Srbije, bili su tu gosti sa više fakulteta, naučnih instituta, Vlade RS i ministarstava

Posao za 400 inženjera šumarstva

– Svi nezaposleni inženjeri šumarstva u Srbiji imaće priliku da ove godine potpišu ugovor sa državom i dobiju zaposlenje, izjavio je ministar poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede Dušan Petrović, na svečanosti povodom obeležavanja 91. godišnjice osnivanja i rada Šumarskog fakulteta u Beogradu.

Ministar Petrović je naglasio da će posao dobiti svaki nezaposleni inženjer šumarstva koji to bude želeo i oni će pre svega biti anagažovani na premeru šuma u privatnom vlasništvu i pravljenju planova gazdovanja kako bi to veliko nacionalno bogatstvo i ogroman prirodni resurs bio iskorišćen na najbolji mogući način. Ovakva orijentacija bi, bez sumnje, dovela do valorizacije vrednosti privatnih šuma, drvne mase i sporednih funkcija šuma, što je važno za očuvanje biodiverziteta, zaštitu životne sredine, vodnih resursa itd.

U našoj zemlji trenutno ima oko 400 nezaposlenih inženjera šumarstva i ovaj projekat je uvršten u predlog agrarnog budžeta za 2012. godinu.

– Srbija ima oko 2,25 miliona hektara šuma, od toga je više u privatnom nego u državnom vlasništvu. U Srbiji ima 1,3 miliona privatnih vlasnika šuma koji su poreski obveznici pa je adekvatno gazdovanje tim resursima ne samo u njihovom, nego i u državnom i nacionalnom interesu, zaključio je ministar Petrović.

u službi šumarske prakse

Dekan
Šumarskog
fakulteta
u Beogradu
prof. dr Milan
Medarević

kao i drugih društveno političkih zajednica, javnih preduzeća i brojnih kompanija, pa studenti i zaposleni na Šumarskom fakultetu kao i penzionisani radnici ove visokoškolske ustanove. Podeljene su priznanja i nagrade najboljim studentima, a priznanja su dobili i zaposleni za višegodišnji rad u ovoj visokoškolskoj ustanovi, kao i zaposleni koji su tokom protekle godine stekli uslove za odlazak u penziju.

Pozdravljajući prisutne, profesor dr Milan Medarević, dekan Šumarskog fakulteta, je nadahnuto govorio o razvoju, organizaciji, naučnim i nastavnim aktivnostima profesora i studenata tokom proteklih godina, kao i o planovima za dalji razvoj ove ustanove.

Dan Šumarskog fakulteta je studentima i zaposlenima na ovoj visokoškolskoj ustanovi čestitao i skup pozdravio ministar za trgovinu, poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Dušan Petrović, kao i predstavnici državnih institucija, obrazovnih ustanova i javnih preduzeća.

Podsećamo, prvo predavanje u istoriji Šumarskog fakulteta održao je tadašnji dekan, profesor dr Petar Đorđević 5. decembra 1920. godine na Šumarskom odseku Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu. Desetak godina potom, 1930. godine Poljoprivredni fakultet menja naziv u POLJOPRIVREDNO-ŠUMARSKI, a 1949.

godine Šumarski fakultet postaje samostalan, dok se 1953. useljava u novu zgradu, na Banovom brdu u Beogradu, gde se i danas nalazi.

Od 1956. godine Šumarski fakultet čine dva odseka: ŠUMARSKI i DRVNO-INDUSTRIJSK, a 1960. godine ustanovljena su četiri odseka. Tokom daljeg razvoja manjali su se nazivi studijskih odseka, a od školske 2006. godine do danas Šumarski fakultet u Beogradu čine četiri odseka, i to: Odsek za šumarstvo, Odsek za drvenu industriju, Odsek za pejzažnu arhitekturu i hortikulturu i Odsek za ekološki inženjering u zaštiti zemljišnjih i vodnih resursa.

Polazeći od činjenice da je visoko obrazovanje osnov razvoja i ekonomskog napretka društva, zasnovanog na znanju, unapređenju ljudskih prava i osnovnih sloboda, misija Šumarskog fakulteta je da omogući najviše akademske standarde i obezbedi sticanje znanja i veština u skladu sa potrebama društva i projektovanim nacionalnim razvojem. Polazeći od osnovu utvrđenih misijom, Fakultet je trajno

opredeljen da teži unapređenju kvaliteta visokog obrazovanja i uključivanja u jedinstven Evropski prostor visokog obrazovanja. Delatnost Fakulteta usmerena je ka stalnom podizanju kvaliteta studijskih programa, efikasnosti studija i kvaliteta studiranja, prema studentu u procesu nastave, obezbeđivanju uslova za nastavni i naučnoistraživački rad, usavršavanje nastavnika, saradnika i nenastavnog osoblja u skladu sa utvrđenim normativima i standardima, rekao je dr Medarević.

– Od osnivanja sa svih odseka Šumarskog fakulteta (zaključno sa 30.9.2010.) izašlo je 8.422 diplomirana inženjera, 403 magistra i 253 doktora nauka, a na svim studijskim programima master studija diplomiralo je 55 studenata - rekao je dekan, prof. dr Milan Medarević. – Šumarski fakultet Univerziteta u Beogradu je priznata visokoškolska ustanova koja se, uz sve teškoće, uspešno bavi obrazovanjem stručnih, naučnih i istraživačkih kadrova iz oblasti šumarstva, prerade drveta, pejzažne arhitekture i hortikulture, kao i ekološkog inženjeringa u zaštiti zemljišnjih i vodnih resursa, a time i u oblasti zaštite i unapređivanja životne sredine kao dela strategije održivog razvoja Republike Srbije. Devet decenija je razlog za slavlje, ali je jednako i razlog za veću odgovornost – naglasio je dekan Medarević.

Saznali smo da je u prvu godinu osnovnih akademskih studija u školskoj 2011/2012. godini ukupno upisano 319 studenata, a na master akademске studije 121 studenta i da svoju budućnost Šumarski fakultet vidi u daljoj promociji i intenziviranju univerzitetske saradnje i mobilnosti profesora i studenata na institucionalnom, nacionalnom i međunarodnom novou, u cilju poboljšavanja kvaliteta visokog obrazovanja u oblasti šumarstva, prerade drveta, pejzažne arhitekture i hortikulture i ekološkog inženjeringa u zaštiti zemljišnjih i vodnih resursa. U nekoliko navrata je istaknuto da, s obzirom na krizu i ekonomsku situaciju, u realizaciji dela svojih namera, Šumarski fakultet očekuje podršku i veće razumevanje društvene zajednice. ■

Javno preduzeće
Vojvodinašume
Petrovaradin osnovano
je 2002. godine sa ciljem
da integralno gazduje
šumama i upravlja
zaštićenim prirodnim
dobrima i lovištima u
skladu sa principima
održivog razvoja (održivog
šumarstva) i profitabilnosti,
uz povećanje šumovitosti
i unapređenje postojećeg
šumskog fonda AP
Vojvodine.

Svoju javnu i privrednu
misiju JP *Vojvodinašume*
obavlja preko pet ogranaka
preduzeća – četiri šumska
gazdinstva i *Vojvodinašume*
– *Lovoturs*, sastavljenih
od 23 radne jedinice koje
predstavljaju osnovne
jedinice planiranja i
organizovanja poslova
gazdovanja šumama.

Javno preduzeće *Vojvodinašume* Šumsko gazdinstvo *Novi Sad*

Šumsko gazdinstvo *Novi Sad* sa sedištem u Novom Sadu sastoji se od pet šumskih uprava i radne jedinice *Mehanizacija*. Šumske uprave ovog gazdinstva nalaze se u Plavnoj, Bačkoj Palanci, Futogu, Kovilju i Tite-lu, a radna jedinica *Mehanizacija* u Begeču.

Među osnovne delatnosti ŠG *Novi Sad* spadaju: uzgoj i zaštita šuma, održavanje i obnova šuma, proizvodnja šumskog semena i sadnog materijala i podizanje novih šuma i šumskih zasada. Uz to, preduzeće se bavi i iskorišćavanjem šuma, proizvodnjom nedrv-nih proizvoda šuma, lovom i uzgojem divlja-či, proizvodnjom i preradom mesa. Bitne de-latnosti ovog preduzeća su poljoprivredna proizvodnja i ribarstvo, trgovina na veliko i

malo, upravljanje zaštićenim dobrima, turi-zam i ugostiteljstvo, kao i istraživanje i razvoj.

Površina šuma i zemljišta koje su pod upravom ŠG *Novi Sad* iznosi 12,802.93 ha, a šume i šumska zemljišta pokrivaju 11.205,53 ha. Ukupna površina šuma je 2.308,26 ha, dok šume koje su u privatnom posedu po-krivaju 327,33 ha. Po zapremini, u šumama ovog gazdinstva preovlađuje topola, uz belu vrbu, američki jasen i hrast lužnjak.

U sklopu Šumskog gazdinstva *Novi Sad* nalaze se dva lovišta – *Podunavsko lovište Plavna* i *Koviljski rit*. Od ukupne površine lovi-šta, koja iznosi 6.924,00 ha, 630.00 ha je ogra-đeno. U divljač koja se u ovim lovištima nala-zi ubrajaju se jeleni, srne i divlje svinje.

Zaštićene površine prostiru se na terenu od 5.849,09 ha, što predstavlja 41,40% od ukupne površine.

Zaštićena prirodna dobra kojima upravlja Šumsko gazdinstvo Novi Sad, po Zakonu o zaštiti životne sredine iz 1991. godine su:

Specijalni rezervat prirode *Koviljsko-petrovaradinski rit*, koji se prostire na 4.840,60 ha, Specijalni rezervat prirode *Bagremara* na 117,58 ha i Spomenik prirode *Veštačka sastojina močvarnog čempresa* na 0,22 ha. Na istoj teritoriji, ali pod upravljanjem drugih staroca su Park prirode *Tikvara* i Park prirode *Begečka jama*.

Koviljsko-Petrovaradinski rit predstavlja kompleks barsko-močvarnih i šumskih ekosistema (4.840 ha), sa brojnim životnim zajednicama, funkcionalno povezanih u integralnu celinu. Nalazi se u jugoistočnoj Bačkoj, na inundacionom području srednjeg toka Dunava.

Temeljne vrednosti ovog prostora su očuvanost i raznovrsnost izvornih orografskih i hidrografskih oblika ritova (ade, rukavci, bare, močvare), očuvanost i bujnost izvor-

nih biljnih zajednica ritova (šume, livade, trstici, ševari) i raznovrsnost i bogatstvo faune (172 vrste ptica i 46 vrste riba), naročito prisustvo retkih i proređenih vrsta.

Zbog svojih izuzetnih prirodnih vrednosti *Koviljsko-petrovaradinski rit* je 1989. godine proglašen za međunarodno značajno stanište ptica (IBA), 2004. godine je uvršten u spisak zaštićenih područja zavisnih od vode i značajnih za basen Dunava (ICPDR) i nalazi se na spisku potencijalnih vlažnih područja za upis na listu Ramsarske konvencije.

Specijalni rezervat prirode Bagremara stavljen je pod zaštitu Uredbom Vlade Republike Srbije (Službeni glasnik Republike Srbije, br.12/07) kao zaštićeno prirodno dobro prve kategorije zaštite od izuzetnog značaja za Republiku Srbiju. SRP *Bagremara* se nalazi na području opštine Bačka Palanka.

SRP *Bagremara* je jedino stanište biljne vrste Kukurjak (*Eranthis hiemalis* (L.) *Salisb*) na teritoriji naše zemlje. Ova višegodišnja ranoprolećna geofita iz porodice Ljutića (*Ranunculaceae*) je prirodna retkost i spada u kategoriju krajnje ugroženih vrsta biljaka u Republici Srbiji. ■

JP „VOJVODINAŠUME“

Preradovićeva 2, 21131 Petrovaradin
Tel.: 021/431-144, Fax: 021/6433-139
www.vojvodinasume.rs

Šumsko gazdinstvo „Sremska Mitrovica“
Parobrodska 2, 22000 Sremska Mitrovica
Tel.: 022/622-111
Fax: 022/612-949
e-mail: sgsm21@nadlanu.com

Šumsko gazdinstvo „Sombor“
Apatinski put 11, 25000 Sombor
Tel.: 025/463-111
Fax: 025/463-115
e-mail: sgsombor@eunet.rs

Šumsko gazdinstvo „Banat“
Maksima Gorkog 24, 26000 Pančevo
Tel.: 013/342-899
Fax: 013/353-585
e-mail: sgpa@panet.rs

Šumsko gazdinstvo „Novi Sad“
Vojvode Putnika 3, 21000 Novi Sad
Tel.: 021/557-412
Fax: 021/557-406
e-mail: vojvodinasume@nscable.net

„Vojvodinašume-Lovoturs“
Preradovićeva 2, 21131 Petrovaradin
Tel./fax: 021/432-221
e-mail: lovoturs@eunet.rs

kronospan

Inspiraciju mozemo pronaći svuda!

U Prirodi

Modi

Kronospan SRB d.o.o. 17. marta 2, SRB-34220 Lapovo

Tel: +381(0)34 504 607 Fax: +381(0)34 504 660

Arhitekturi

8305 SN Golden oak light

8305 SN Golden oak light

8362 SN Crossline caramel

8361 SN Crossline latte

U svakodnevnom zadovoljstvu...

8417 ML Rigoletto copper

8312 ML Rigoletto bronze

8313 ML Rigoletto silver

8988 SN Rigato

Inspirisan prirodom, Kronospan SRB je za Vas odabrao 15 novih, modernih dekora.

U 2012. godini nastavljamo da težimo pretvaranju aktuelnih trendova u realne dostupne mogućnosti za tržište nameštaja, kao odgovor na visoka očekivanja Vaših klijenata.

Našom novom kolekcijom, aktuelnim i modernim dizajnerskim trendovima, pružili smo mogućnost Vašim klijentima da otvore svoja čula, u svoj dom unesu sve svoje inspiracije i savršeno lako ih uklape.

*Inspirations
2011*

www.kronospansrb.rs

e-mail: kronospan.lo@kronospansrb.rs

Međunarodni sajam građevinarstva - SEBBE

SAJAM GRAĐEVINARSTVA

24 - 28. APRIL 2012.

www.sebbe.com

KRETANJE JE INTEGRISANO

Nežno i tiho – tako se zatvaraju vrata nameštaja zahvaljujući BLUMOTION-u. U našim šarkama **CLIP top BLUMOTION** je BLUMOTION funkcija čak integrisana direktno u šarci: lepog izgleda i kompaktna. Funkcija može i da se deaktivira; to je naročito praktično kod malih vrata.

Kliknite na praktičnu stranu kuhinje: www.blum.com

NAJBOLJI IZVOZNIK

Tarkett d.o.o. u Srbiji posluje od 2002. godine, kada je realizovano zajedničko ulaganje sa francuskom kompanijom Tarkett.

Danas u proizvodnim pogonima u Bačkoj Palanci ova kompanija, koja zapošljava više od 700 radnika, proizvodi podne obloge od vinila i višeslojni parket. Reč je o proizvodima najvišeg stepena završne obrade, koji se izvoze direktno na tržišta Rusije, Kazahstana, Belorusije, Moldavije, Ukrajine i Poljske, a preko Tarkett-ove prodajne organizacije, proizvodi iz Bačke Palanke se plasiraju na tržišta Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Slovenije, Rumunije, Bugarske, Albanije, Crne Gore i Makedonije.

U protekloj godini Tarkett je postigao dobre poslovne rezultate i ostvario izvoz od preko 100 miliona evra, što čini više od 90 odsto ukupne ostvarene prodaje ove kompanije. Ovi rezultati su kompaniji Tarkett doneli nagradu za najboljeg izvoznika u 2011. godini, koju dodeljuje Agencija za strana ulaganja i promociju izviza - SIEPA.

– Uprkos velikim izazovima koje tržište poslednjih godina postavlja pred sve kompanije, pa i pred Tarkett, uspeali smo da 2011. godinu završimo sa dobrim rezultatom. Sigurni smo da ćemo i u 2012. godini zajedno sa svojim poslovnim partnerima uspeti da pružimo našim potrošačima ono zbog čega nas i cene – širok izbor kvalitetnih rešenja za podove, prilagođen različitim potrebama i uslovima okruženja, kaže za časopis DRVOTEHNIKA Miroslav Okuka, generalni direktor kompanije Tarkett d.o.o.

U 2011. godini, Tarkett-ova fabrika višeslojnog parketa u Bačkoj Palanci proizvela je više od 2.100.000 kvadrata parketa, što je

**Naš sagovornik,
Miroslav Okuka, generalni
direktor kompanije Tarkett d.o.o.**

U 2011. GODINI

 Tarkett
THE ULTIMATE FLOORING EXPERIENCE

rekordna proizvodnja od 2005. godine, od kad je otvorena ova fabrika i oko 25 miliona kvadrata vinil podnih obloga.

Kompanija Tarkett je posvećena pružanju dobrih uslova za rad svojim zaposlenim i postavlja bezbednost, kako zaposlenih, tako i potrošača i korisnika Tarkett-ovih proizvoda, u sam vrh svojih prioriteta. Zaštita životnog okruženja je takođe veoma važan deo Tarkett-ove strategije i svake godine se značajni resursi angažuju za unapređenje rezultata na ovom polju.

– Tarkett mnogo ulaže u razvoj talenata svojih zaposlenih. Ponosimo se činjenicom da je kompletan menadžment naše kompanije stasao u profesionalnom smislu u našoj kompaniji – kako u Bačkoj Palanci, tako i u našim fabrikama u Rusiji i Ukrajini. Stalno je u toku razmena znanja i iskustava iz Tarkett-ovih kompanija širom sveta i nastojimo da edukujemo naše stručnjake na najcenjenijim stručnim skupovima i sajmovima u svetu, navodi Okuka.

– Briga o okruženju je takođe jedan od naših prioriteta. Ove godine smo smanjili potrošnju energije za 4,5 odsto u fabrici za proizvodnju vinil podova i 11 odsto u fabrici parketa. Potrošnju prirodnog gasa smo u 2011. godini smanjili 90,8 odsto u odnosu na 2009. godinu, ostvarili smo i velike uštede u potrošnji vode i planiramo da ovakav trend nastavimo i u narednim godinama.

Pre sedam godina, tačnije 2004. godine, osnovan je Tarkett Fond, čiji ciljevi su razvoj i unapređenje materijalnih uslova u zdravstvenim, obrazovnim, javnim i kulturnim ustanovama lokalne zajednice Bačka Palanka, kao i finansijska potpora sportskim

klubovima iz lokalne sredine, koji imaju organizovan rad sa mladim uzrasnim kategorijama.

– Od svog osnivanja do danas, Fond je organizovao i pomogao realizaciju mnogobrojnih akcija. U 2011. godini, Tarkett Fond je finansijski pomogao rad Kajakaškog kluba Sintelon iz Bačke Palanke; već tradicionalno podržava organizovanje Palanačkog eko proleća, kao i realizaciju akcije ozelenjavanja školskih dvorišta pod nazivom „Kako raste drvo“ u Bačkoj Palanci i brojne druge aktivnosti, kaže naš sagovornik.

Tokom letnjih meseci, Tarkett Fond već nekoliko godina zaredom organizuje Tarkett Kup, turnir u fudbalu za najmlađe i ovom prilikom svi sportski klubovi iz Bačke Palanke, koji među polaznicima imaju i najmlađe kategorije, na dar dobijaju majice i sportsku opremu za male sportiste. Plan je da i tokom 2012. godine Fond nastavi sa realizacijom ciljeva zbog kojih je i osnovan. ■

Tarkett d.o.o.
Industrijska zona 14
Bačka Palanka
tel. +381 21 7557 702
fax. +381 21 7557 348
www.tarkett.rs

ZA STOLARE I VELEPRODAJE!

FURNIRANA RASKLOPLJENA VRATA U ELEMENTIMA
RAVNI I ZAobljeni RAMOVI (ŠTOKOVI)
RAVNE I ZAobljene POKRIVNE LAJSNE (PERVAZI)
FURNIRANE ISPUNE ZA VRATA
FURNIRANI PROFILI ZA VRATA
FURNIRANE POTPROZORSKE DASKE
FURNIRANE SAČASTE PLOČE
FURNIRANI ELEMENTI ZA NAMEŠTAJ I ENTERIJER

VIŠE INFORMACIJA NA: 063/575 390

Dušan Petrović, ministar
poljoprivrede, trgovine,
šumarstva i vodoprivrede u Vladi RS

Novi investicioni ciklus

– Srbija je u prvih devet meseci prošle godine izvezla nameštaja u vrednosti od oko 152 miliona evra, što je za 20 odsto više u odnosu na 2010. godinu, a rast izvoza se može posmatrati i kao rezultat jačanja preduzetništva, podsticaja poslovnih inicijativa i jačanja domaćeg brenda – kaže Dušan Petrović, ministar poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede. On dodaje da u drvenoj industriji Srbije radi 650 kompanija koje zapošljavaju 14.500 ljudi zbog čega je država zainteresovana da podrži granu. Takođe, razvoj prerađevanosti drveta prilika je da se unapredi privređivanje u šumarstvu, obezbedi racionalno i trajno korišćenje šumskih potencijala kao i da se ojača prepoznatljivost i tržišna pozicija brendiranog dizajniranog proizvoda na domaćem i inostranom tržištu. To je još jedan motiv zbog koga je Ministar poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede pokrovitelj brojnih inicijativa u ovoj grani.

– Ministarstvo je potvrdilo podršku autorskim idejama mladih i talentovanih ljudi, uručivanjem nagrada pobjednicima Konkursa za dizajniranje nameštaja u saradnji ovog ministarstva i Niš Art fondacije. Pored podrške idejama mladih dizajnera, cilj ovog konkursa jeste i razvoj domaće drvne industrije, imajući u vidu da Srbija obiluje drvnim građom izuzetnog kvaliteta pogodnom za izradu nameštaja. Očekivani ekonomski oporavak drveno-prerađivačke industrije bi mogao da predstavlja početak novog investicionog ciklusa i stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta, koji će mladim ljudima omogućiti da realizuju svoje ideje – kaže Petrović.

Ministar naglašava da se stalno povećava broj zemalja sa kojima je moguća slobodna trgovina i proizvođači nameštaja treba što više da izvoze u zemlje sa kojima smo sklopili sporazum o slobodnoj trgovini. S druge strane i Vlada Srbije ulaže velike napore za vraćanje naših proizvoda na atraktivna tržišta. Prema njegovim rečima, za razvoj grane dragocene su investicije inostranih kompanija, jer one na naše tržište donose visoke standarde kvaliteta. To bi trebalo da stimuliše i domaće proizvođače da, u uslovima opšte konkurencije, ostvare povoljniju poziciju na tržištu ističe Petrović i ukazuje na značaj jedne od najvećih regionalnih smotri u toj grani – Sajam nameštaja u Beogradu, gde je proteklog novembra predstavljena kompletna industrija nameštaja od faze primarne prerađevanosti drveta do izrade finalnih proizvoda.

PRO-X D.O.O
Prohori Pčinjskog 108, 25 255 Karavukovo, Srbija

Droblilice i Sekači za drvo, slamu, biljne ostatke

Briketirke i Peletirke za ljusku, slamu, piljevinu, biljne ostatke

SISTEMI ZA PELETIRANJE DRVETA

Garancija, puštanje u rad, obuka, servis, rezervni delovi, tehnološka podrška
Tel: +381 25 5746 240; Fax: +381 25 5742 516; Mob: +381 65 2056 020
office@pro-x.rs

Zahvaljujemo se redakciji dnevnika Danas što su nam, na zahtev naših čitalaca, ustupili, a mi objavljujemo nekoliko tekstova iz specijalnog dodatka o drvnj industriji, objavljenog krajem prošle godine

Grana koja ima potencijal

Drvnu industriju Srbije u poslednje dve decenije nisu mimošli problemi sa kojima su se suočavale i druge privredne grane, ali i pored toga što je smanjen broj fabrika, desetakovani kapaciteti, zaposlenost i obim proizvodnje, to je i dalje jedna od retkih izvoznih grana sa, istina, skromnim suficitom, koji je u prvih šest meseci 2011. godine dostigao oko 50 miliona dolara. Stručnjaci procenjuju da je to grana koja ima budućnost i u koju bi vredelo ulagati, ali je potrebno da se sačini takav ambijent u kome bi izliv bio bolje stimulisan, kako bi suficit u narednih nekoliko godina dostigao raniji nivo od 500 miliona dolara.

Ipak, podaci o kretanjima u toj grani, u ovom trenutku ne deluju preterano optimistički. To je niskoakumulativna industrija, sa malim godišnjim obrtom kapitala i sa učešćem od oko pet odsto u prerađivačkoj industriji. U poslednjih 10 godina beleži se negativna stopa rasta od oko 16,6 odsto, zaposlenost je smanjena za 57 odsto, odnosno sa nekadašnjih preko 50.000 sada upošljava nešto iznad 29.000 radnika čije zarade ne premašuju polovinu republičkih neto plata. Preduzeća u toj grani imaju i probleme likvidnosti, pa su u 2009. godini svoje obaveze izmirmivali sa prosečnim kašnjenjem od 353 dana, dok su potraživanja naplaćivali tek 132 dana od izdatih faktura. I gubitak u grani u odnosu na 2002. godinu, u 2009. je povećan za skoro pet puta, pa je rizik bankrotstva (Z - score indeks) na granici „crne zone“.

Danak neuspešne privatizacije

Preduzeća iz drvne industrije iscrpljena su bremenom koji nose poslednjih deset godina, a jedan od razloga su i efekti privatizacije u kojoj je preveliki broj fabrika zatvoren. Činjenica je da su u privatizaciji svi bežali od proizvodnje, gde je akumuliran i najveći broj problema, to nije sektor koji je atraktivan za investitore jer ne donosi brzu dobit, ali i pored toga stručnjaci tvrde da je mogao mnogo bolje da se iskoristi nasleđeni potencijal u ovoj grani.

Dodatni problem je što se ni lokalne samouprave na čijoj su teritoriji radile velike fabrike i drveni kombinati sa zaokruženim procesom proizvodnje, nisu najbolje snašle u proceduri prodaje tih firmi. One su propustile da građanima kažu istinu o optimalnom broju radnika, ali i da se suprotstave dolasku onih vlasnika za koje se unapred znalo da neće pokrenuti posustalu proizvodnju. Umesto toga,

lokalne vlasti su uglavnom ćutale, nadajući se da će bar zaposleni zadržati svoja radna mesta. Međutim, ni to se nije dogodilo, pa su katanac stavile i nekada velike celine poput Savremenog doma iz Kruševca, Stefila iz Valjeva, požeškog Napretka, kraljevačkog Jasena, Sloge iz Vladičinoh Hana ili Fafa iz Subotice. Uspešnih privatizacija je malo, ali te fabrike Fantoni iz Ivanjice, Dunav iz Apatina ili Tarket iz Bačke Palanke, sada su i te kako značajni proizvođači.

Izgubljena tržišta

Drvena industrija, posebno proizvođači nameštaja, tokom prethodne decenije olako su izgubili rusko tržište što je dodatno otežalo položaj firmi iz tog sektora. Naša drvena industrija u toj zemlji bila je i te kako dobro pozicionirana, sa odličnim barter poslovima, pa smo dugo godina za taj deo sveta bili jedina veza sa Zapadom i novim tehnologijama i trendovima u grani. Sada pokušavamo da se vratimo, ali uslovi više nisu isti i konkurencija je isuviše oštra za srpsku posustalu drvnu industriju.

Ipak, poznavaoi ove grane tvrde da postoji nekoliko faktora koje bi trebalo uvažiti i koji ukazuju da drvena industrija treba da bude svrstana u razvojne prioritete. Naime, većina fabrika, bilo da je reč o preradi drвета ili izradi nameštaja, smeštena je u ruralnim i nerazvijenim područjima, oko nekadašnjih giganata, drvoprerađivačkih kombinata oko kojih je bio fokusiran čitav privredni život u tim sredinama i njihov oporavak ili podrška novim proizvođačima, bitno bi uticali na rast zaposlenosti. Takođe, 99 odsto preduzeća u toj grani čine male i srednje firme, a trebalo bi imati na umu da je svetska i evropska strategija u narednoj deceniji upravo težnja da MSP sektor postane nosilac razvoja. Argument više je i to što se čitav svet vraća drvetu kao ekološkom materijalu, a domaćim fabrikama potreban je samo mali podsticaj i osmišljen razvoj kako bi na tom talasu dospeli među značajnije svetske proizvođače. Ono što u ovom trenutku nedostaje, jesu veliki proizvođači sirovina, panel ploča, medijapana i ostalih materijala koji se koriste u izradi nameštaja. Ali, dolazak Kronošpana u Lapovo i sve razvijeniji program koji ta fabrika isporučuje tržištu zamjenjujući, pri tome, uvoz, daju novu šansu za uspeh.

M.N.S.

Danas

buje - export

Buje-export d.o.o. Buje
Istarska 22, Buje, Hrvatska
www.buje-export.hr

Tel: +385 (0)52 725 130

Fax: +385 (0)52 772 452

Kontakt osobe:

Dario Kozlović

Tel: +385 (0)52 725 132

Mob: +385 (0)98 254 193

dario.kozlovic@buje-export.hr

Darko Milos

Tel: +385 (0)52 725 134

Mob: +385 (0)99 2182 678

darko.milos@buje-export.hr

Poslovnica Zagreb

Tel: +385 (0)1 6117 171

Fax: +385 (0)1 6117 029

Kontakt osoba: Ratimir Paver

Mob: +385 (0)98 254-192

BUJE-EXPORT d.o.o.
IMA 40 GODINA
KONTINUIRANOG ISKUSTVA
U TRGOVINI DRVETOM:
REZANA GRAĐA, ELEMENTI,
PARKET, FURNIR
I UVOZ OPREME ZA
DRVNU INDUSTRIJU.
POSEDUJEMO FSC CERTIFIKAT
OD 2000. GODINE I PRUŽAMO
USLUGE KONSALTINGA
ZA FSC CERTIFIKOVANJE.

Od Josipa Broza

Ko ne vodi računa o tome šta potrošači žele i šta se može plasirati na tržištu, nema mnogo šanse za uspeh. Uvek sam smatrao da su stručni saradnici i profesionalna priprema svakog projekta osnova koja diriguje sve buduće poslovne poteze. Ozbiljna firma mora da obezbedi sve što savremeno poslovanje traži, ali pre svega dugoročnu i stabilnu proizvodnju, korektnost i poštovanje tržišta i poslovnih partnera.

Ovo za Danas kaže Dragomir Dragan Tomić, predsednik Kompanije Simpo, koji je na čelu ovog vranjskog poslovnog giganta već 44 godine.

U poslednjih 15 godina nisam dao veliki intervju ni jednom štampanom mediju, izuzev fabričkih novina svoje kompanije – kaže nam dok sedimo u velikom kabinetu Simpove poslovne zgrade u centru Beograda.

• **Kao generalni direktor i glavni menadžer Kompanije Simpo radili ste u društvenim uređenjima od onog koje je postojalo u SRFJ do ovog današnjeg. Koliko su društvena klima i uređenje bitni za razvoj biznisa i kada je u tom periodu, po Vašem mišljenju, bilo najlakše baviti se poslom, a kada najteže?**

Meni nikada nije bilo lako. Odmah posle fakulteta dobio sam zadatak da radim na sanaciji tada male fabrike nameštaja „Sima Pogčarević“, koja je prvih pet godina radila sa gubicima. Ali, verovao sam da dobrim programom firma može da se spasi, tako da je ta mala propala fabrika prerasla u današnji SIMPO. Upravo zbog činjenice da je u to vreme bilo moguće uspešno poslovati i oživeti čak i takve firme pred likvidacijom uz dobar proizvodni program, to smatram periodom u kojem je moglo dobro da se radi. Imali smo tržište od 20 miliona stanovnika, konkurencija je bila jaka i motivišuća, najveći deo repromaterijala se proizvodio u tadašnjoj Jugoslaviji. Sve je to olakšavalo i nabavku i plasman proizvoda. Najteži period bio je tokom embarga. Te posledice se i danas osećaju, jer se privreda praktično nikada posle toga nije oporavila. Sada dodatne teškoće nosi svetska ekonomska kriza i mogu da kažem da je, kad se sve uzme u obzir, Simpu danas najteže.

• **Uspeli ste da četiri decenije opstanete na čelu Simpa, u međuvremenu ste se bavili i politikom, bili ministar i potpredsed-**

nik Vlade. Da li Vam je bavljenje politikom pomoglo ili odmoglo u biznisu?

Ulazak u Vladu sam prihvatio pod uslovom da se bavim isključivo privredom i ekonomijom. U to vreme, koje je bilo najnesrećnije vreme sankcija, napravio sam koordinacione timove za sve grane i delatnosti. Taj model rada, ne znam da li se može smatrati politikom ili privrednom aktivnošću, doprineo je da preživimo u to vreme. Ako bi trebalo nešto posebno da istaknem, iskoristio sam svoj položaj da sprovedem program poljomehanizacije. Omogućili smo da rade fabrike koje su proizvodile poljoprivrednu mehanizaciju, a poljoprivrednicima smo omogućili da do novih mašina dođu zamenom za svoje proizvode. Time smo, u vremenu sankcija, sačuvali posao za ljude u mašinskoj industriji i u velikoj meri obezbedili mehanizaciju za prehrambenu industriju, odnosno snabdevanje stanovništva. Taj angažman u Vladi Srbije je, međutim, loše uticao na Simpo. Manje sam imao vremena da se bavim firmom koju sam vodio, a koja je u to vreme prolazila kroz najteži period jer je raspadom zemlje izgubila oko 120 miliona evra u imovini, robu i potraživanjima koja su ostala u bivšim jugoslovenskim republikama, i koje ni danas nismo nadoknadili. Napisao sam knjigu *Mala preduzeća – velika šansa*, imala je tri izdanja u tiražu od 5000 primeraka, prevedena je i na ruski jezik. Želeo sam da promenim privrednu strukturu Srbije koja je bila sastavljena samo od velikih preduzeća.

• **Kažu da je Simpo baš u to vreme najviše profitirao?**

Kada sam bio potpredsednik Vlade, ja sam sa desetak najuspešnijih ljudi u državi svakodnevno analizirao stanje i donosili smo konkretne mere kako da se u toj nastaloj situaciji održi proizvodnja. To je bilo vreme embarga, ogroman posao, tako da sam ja što se tiče Simpa imao jako malo vremena, ali sam dolazio skoro svakog dana, da ljudima u Simpu pomognem. Zato mislim, da sam u to vreme radio samo za Simpo, sigurno bih mnogo više uradio. Uradio sam, ipak, mnogo za privredu Srbije, tako da mislim da se uopšte nisam bavio politikom. Nije bilo ni vremena, ali nije bilo ni traženo od mene da se drugačije ponašam. Simpo je tada kao makedonska firma, jer smo kupili jednu firmu u Makedoniji, nastavio proizvodnju i u vreme embarga. Pitanje borbe sa konkurencijom na svetskom

U samoj suštini, moj poslovni put i filozofiju odredila je zapravo davnašnja želja da na jugu Srbije ni jedno dete ne živi siromašno, da ne mora bosonogo, gazeći preko Morave svakodnevno da pešači do škole desetak kilometara u jednom pravcu, i zimi i leti, da uči uz sveću, kao što je moja generacija morala. Sve što SIMPO radi, način na koji je stvaran i način na koji danas radi je odraz želje i nastojanja da stvorimo uslove da ljudi iz tog kraja bolje i bogatije žive. Do sada sam svoje opredeljenje realizovao hrabro i efikasno. Siguran sam da će tako biti i dalje.

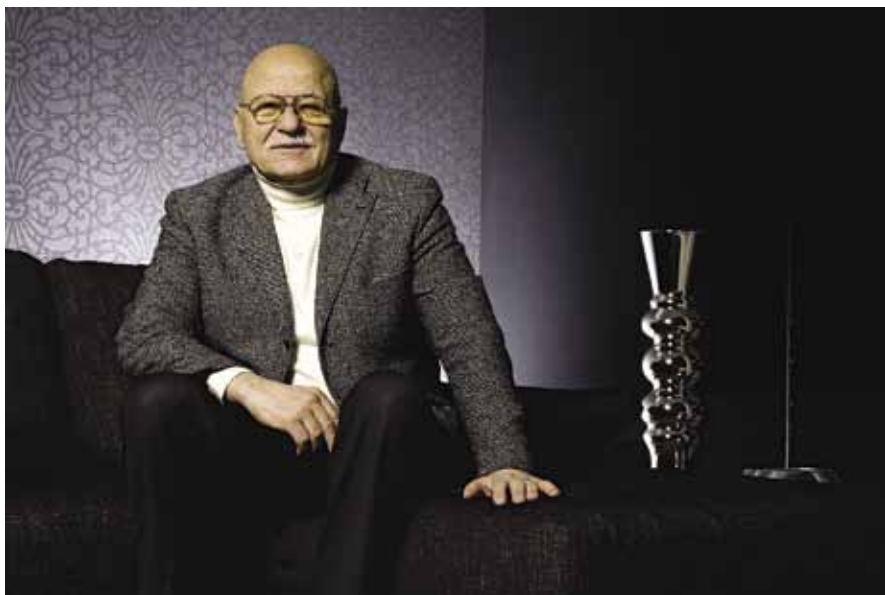
Očekujem da će SIMPO biti glavni snabdevač IKEA centara.

Nikada nije bilo lako poslovati, ali danas je najteže – kaže gospodin Dragan Tomić.

tržištu nas je održalo. I sada će mnogi kritičari zaključiti na pogrešan način, zato što se ne bore. Tržište potpuno jasno definiše model ponašanja. Mi smo znali da taj model ponašanja primenimo.

• **Da li čovek, da bi bio na čelu jedne velike kompanije kao što je Simpo, zapravo mora da bude dobar sa političarima, bez obzira na to ko je na vlasti. Simpo su obilazili, pretpostavljam i Tito, a zna se da su to činili i Slobodan Milošević i Boris Tadić. Čak i Mlađan Dinkić, koji Vas je u početku oštro kritikovao, dolazio je kasnije kao ministar u Simpo. U principu, svi oni su na kraju o Vama govorili pohvalno. Kako to?**

do Borisa Tadića

Bio je i Stambolić... Bili su svi političari. Naravno, rekao bih da ne postoji razlog za drugačije ponašanje. Zašto bi Dinkić mislio na kraju drugačije? Imao je u početku verovatno pogrešne informacije. Kada je video kako se razvijamo, kako radimo, uključio se i pomagao. A šta je pomoć? Kažu da su svi pomagali Simpu, a Simpo, u stvari, samo dobije kredit da uradi nešto i posle Simpo taj kredit vraća. Ja sam stalno želeo da svim političarima nametnem, iako nisam uspeo u potpunosti, da se jug Srbije razvije. Govorio sam da stanovništvo odlazi, a odlazi zbog toga što nema od čega da živi. Tamo, govorio sam, mora da se razvije industrija. Mislim da je svuda u svetu tako, da privrednik koji hoće da napravi dobre rezultate mora da bude u nekom odnosu sa ljudima koji kreiraju politiku, i imaju uticaja na razvoj.

• Vaši kritičari često kažu: pa, eto, Simpo je uvek bio blizak vladajućim režimima, dobijao je pomoć, dobijao je kredite iz raznih državnih fondova i tako dalje?

A koji je to prekršaj Dragana Tomića ako sarađuje dobro sa državom i sa Vladom? A da bismo, pritom, razvijali nerazvijeni deo zemlje. Šta bi oni želeli – da ne postoje nikavi kontakti, da se ništa ne razvija, da se ništa ne gradi. Ko onda da radi? Mi smo se uvek društveno odgovorno ponašali. U Kuršumliji, recimo, rekli smo da možemo da spasimo ŠIK Kopaonik, da prestanu blokade puteva, štraj-

kovi, i ljudi su tamo verovali u nas. S pravom. Izašli smo s programom, sa sredstvima – kreditima koje smo posle morali da vratimo. I tu se postavlja pitanje ko je tu kome pomogao – Simpo državi, ili država Simpu.

• Da li imate nameru da se i ubuduće politički angažujete imajući u vidu ponovni rast popularnosti SPS-a?

Zaista mislim da je najbolje da privrednici svoju energiju usmere na prevazilaženje ekonomskih problema i uspešno poslovanje svojih preduzeća jer su tek tada korisni i svojim partijama i društvu. SPS ima dovoljno mladih ljudi koji mogu da obavljaju odgovorne poslove uspešno, stručno, efikasno i odgovorno. Ja imam dosta projekata koji čekaju na realizaciju i ubuduće ću se posvetiti razvoju.

• Kako gledate na kritike Vašeg rada u javnosti. Recimo, jedan kolega iz Vranja je nedavno dobio nagradu za istraživačko novinarstvo, pišući seriju tekstova o vama pod naslovom: „Laži i obmane Dragana Tomića“. Kako gledate na to?

U ovih četrdesetak i više godina bavljena privredom dobijao sam priznanja u Srbiji ali i inostranstvu. Čini mi se da sam mnogo popularniji kod kolega privrednika u inostranstvu nego kod nas. Premda sam zadovoljan odnosom prema meni i ovde, u zemlji. U tom dinamičnom razvoju Simpa svih ovih godina javljale su se ideje koje su mnogo progresivne, koje nisu bile lake za prihvatanje od ljudi ni u

lokalu, ni u opštini, ni u zemlji. Kada neko ima progresivne ideje, onda se to dogodi. U tom našem razvoju bilo je mnogo ideja o kojima treba da se razgovara, raspravlja. Ja sam, recimo, rekao Vašim kolegama jednom prilikom da se može napraviti Švajcarska na jugu Srbije. Računao sam, ako se poput Simpa nađu još dve, tri kompanije, ili dve, tri ličnosti koje će uraditi isto toliko, evo nama Švajcarske. Zato što imamo toliko potencijala, svojih brda, svoje okoline, vrednih ljudi. Nisam računao da ćemo napraviti isto što i Švajcarci, ali da taj razvoj može da obezbedi jednu privrednu strukturu koja omogućava ljudima da dobro žive. To je bila ta poruka. E, posle su godinama oni vrteli to kao nešto što je bila neka laž, tako da ne bih mogao da Vam objasnim šta se podrazumeva pod tim što ste me pitali. Ali to je njihov pristup.

• Ivica Dačić je na otvaranju 24. Simpove Kućne izložbe rekao da u Srbiji ima mnogo kompanija, ali su one hendikepirane, pošto je samo jedan Dragan Tomić. Je li Dačić u pravu?

Srbija je imala mnogo više velikih kompanija nego što ih ima danas. Mnoge od njih su bile vrlo uspešne, što znači da su i njihovi rukovodioci bili uspešni. U svakom slučaju, struktura privrede koja se sada razvija, kada su velike firme propale i stvorene manje, sa mnogo manje kapaciteta, uslova je i kadrovski raspored ljudi. Ova zemlja ima jak menadžerski potencijal, samo su, verovatno, uslovi da se dođe do velike firme, u smislu da se ona formira, ili da se oporave posrnule velike proizvodne kompanije, jako teški. Zbog toga se ljudi ne prihvataju rado tih dužnosti.

• Simpo razvija saradnju sa najpoznatijim svetskim trgovcima nameštajem - IKEA, Kika, Lutz. Šta je potrebno uraditi da bi nameštaj proizveden u Srbiji bio konkurentan i na svetskom tržištu?

Mnogo. Prvo, za konkurentnost su najvažniji uslovi privređivanja, kreiranje dobrih poslovnih programa, što u Srbiji ne manjka. Ima sposobnih ljudi koji to dobro rade i mogu još bolje. Ali, u Srbiji su sirovine i materijali skuplji nego u drugim zemljama. Rast i česte promene cena energenata su posebno veliki protivnici konkurentne pozicije Srbije. Sledeći problem je cena finansiranja izvoza i velika opterećenja privrede. Naša industrija u svoje proizvode mora da kalkuliše cenu kredita, za

Svi su mu dolazili, svima je odlazio: Dragan Tomić sa Ivicom Dačićem i Božidarom Đelićem u Simpovom salonu polovinom novembra 2011. godine na otvaranju 24. kućne izložbe firme SIMPO

koje plaća najskuplje kamate i druge troškove finansiranja, koji su znatno veći nego u bilo kojoj drugoj zemlji sa kojom se takmičimo na tržištu. Kada smanjimo cene proizvodnih inputa i cenu finansiranja proizvodnje približimo evropskim, sigurno je da će i konkurentnost srpske industrije nameštaja biti veća, jer je produktivnost blizu evropske, a efikasnost u proizvodnji dobra. Kvalitet i isporuka u dogovorenom roku se apsolutno podrazumeva. Ko teži da proda po boljoj ceni, mora da radi odličan dizajn u duhu atraktivnih trendova i inovacija, da poboljša servis kupca. Da radi na razvoju brenda.

• Posebno je zanimljiva Vaša saradnja sa Švedskom IKEOM. Za narednu godinu ugovoreni su poslovi vredni više od 20 miliona evra. Za njih isporučujete pre svega duške i delove nameštaja. Kako je počela ta saradnja i kako će se ona razvijati?

Saradnja sa IKEA je počela pre 35 godina kada je gospodin Ingvar Kamprad, vlasnik IKEA prvi put boravio u Vranju. Tada smo na-

pravili prvi posao – od nas su kupili pločasti nameštaj, jer je SIMPO tada imao razvijenu samo proizvodnju drvenog nameštaja i neznatno razvijenu tapetariju. Naša saradnja je jako dugo trajala, zapravo sve do sankcija. Posle toga smo nastavili saradnju, prvo sa dušecima, dok su danas najveći deo naših isporuka garniture i sofe. Dušeci će ponovo biti ove godine značajan deo našeg izvoza za firmu IKEA, kada ćemo im isporučiti 100.000 komada samo za tržište Rusije. To je i jedan od razloga zbog kojih radimo modernizaciju fabrike dušeka u Bujanovcu, čiji će godišnji kapacitet nakon toga biti pola miliona dušeka godišnje. Ono što je važno jeste da SIMPO ne isporučuje firmi IKEA delove proizvoda, već finalne proizvode, koji su delo naših dizajnera i modelara.

• Postoje komentari u javnosti da bi dolazak firme IKEA na srpsko tržište i otvaranje njihovih prodajnih salona nepovoljno uticalo na srpsku drvnu i industriju nameštaja, a tu se pre svega misli na Simpo.

Smatra se naime da su cene IKEA nameštaja daleko pristupačnije. Kakvo je vaše mišljenje o tome?

Mi nemamo dileme oko toga da li će dolazak IKEA biti koristan ili štetan. Pre svega, dolazak IKEA biće koristan za građane koji će imati širu ponudu proizvoda u najjeftinijoj kategoriji. IKEA, međutim, ima i skuplju liniju proizvoda višeg kvaliteta, gde spada i program koji im mi izvozimo, tako da u tom segmentu ne treba očekivati velike razlike u ceni. S druge strane, dolazak IKEA je dobar za drvnu industriju Srbije u celini, jer će zbog blizine oni koji budu imali dobre proizvode sa dobrim cenama dolaskom IKEA dobiti kupca za svoju proizvodnju i ulazak na tržište regiona. Prema dosadašnjim razgovorima i projekcijama, očekujemo da će Simpo biti glavni snabdevač IKEA centara na području jugoistočne Evrope.

• Simpo je investirao u sanaciju i modernizaciju ŠIK Kopaonik iz Kuršumlje, imate fabrike u Trgovištu, Bujanovcu... Simpo otvara radna mesta na nerazvijenim područjima Srbije, odakle svi beže. Da li je u takvim poslovnim postupcima u pitanju samo interes, ili i neka vrsta društvene odgovornosti?

U prvom redu, u pitanju je društvena odgovornost. Mi smo sve kapacitete mogli da koncentrišemo u Vranju i da na taj način u velikoj meri smanjimo troškove poslovanja. Ali, moja želja i želja mojih saradnika, bila je da na području juga Srbije, koje je najnerazvijenije, bez ozbiljnih industrijskih kapaciteta, obezbedimo mogućnost da ljudi normalno žive od svog rada. Međutim, nigde nismo radili i gradili bez racionalnih ekonomskih proračuna. U svim tim zahvatima vodili smo računa koji projekti, odnosno delatnosti, odgovaraju određenom području kako bi bili rentabilni i u skladu sa potrebama matičnog preduzeća, ali i tržišta uopšte. Pored tog društvenog aspekta, izgradnjom ovih kapaciteta postali smo jedinstveni u Evropi kao poslovni sistem koji ima potpuno zaokružen proces proizvodnje nameštaja – od pilane do finalnog proizvoda. Mnoga mala preduzeća koja smo stvarali ne rade samo za Simpo, već za celu drvnu industriju – proizvode brusni papir, klamerice... dok se u našim fabrikama puha (sundera), netkanog tekstila, ili štofova snabdevaju gotovo svi proizvođači u zemlji. Što se tiče Kuršumlje, gašenjem te fabrike, drvna industrija Srbije bi ostala bez važnog repromaterijala, kog nema dovoljno čak ni u celoj Evropi. Tako da je to bilo jedno od opredeljenja, uz želju da i u Kuršumlji, koja je, takođe, vrlo siromašna sredina, učinimo sve što možemo da ljudi mogu ponovo da rade. ■

Doveli smo Koka-Kolu u Surdulicu

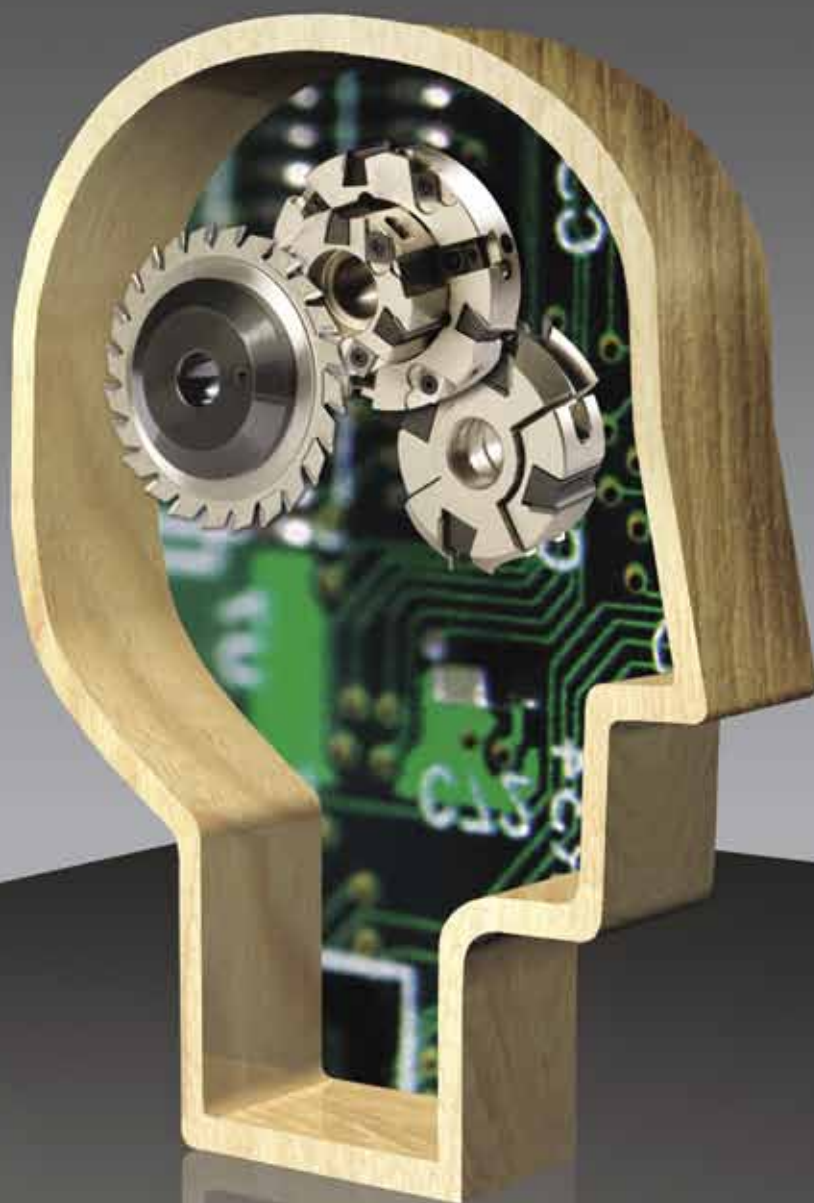
- Već dugo se priča o privatizaciji Simpa. Simpo je trenutno akcionarsko društvo. Zašto do sada Simpo nije pronašao strateškog partnera i šta se na tome radi?**

Simpo se privatizovao pre nego što je zvanično počela privatizacija u Srbiji, odnosno pre nego što su doneti novi zakoni koji to regulišu. Simpova privatizacija je počela na način da se dovedu inostrani partneri, da se nešto uradi, da se napravi takvo partnerstvo, tako da smo u Bujanovcu pre 20 godina sa partnerom iz Grčke napravili jednu malu fabriku nameštaja od ratana. Zatim smo, kada je Zakon o privatizaciji izašao, proučili šta bi mogli da uradimo. Zaključili smo da za celu kompaniju ne možemo da dobijemo strateškog partnera, jer Simpo se razvijao na jedan specifičan način, sa stvarima vezanim za proizvodnju nameštaja, materijala za nameštaj, ali i sa drugim proizvodnjama kao što je voda, čokolade, sve do plantaže dunja. To se radi zbog toga što smo želeli da u tom kraju Srbije napravimo što više programa, što više radnih mesta. U programima imamo i cveće, i farmu ovaca... Ne postoji partner koji bi došao u Srbiju da se bavi svim tim poslovima za neke pare koje je dao za proizvodnju nameštaja. Naša privatizacija mora da ide po segmentima. Prvo smo prodali Koka-Koli fabriku vode Rosa, praktično, doveli smo Koka-Kolu u Surdulicu, doveli smo Francuza i Švajcarca da izgrade fabriku u Bujanovcu, i takva privatizacija će se nastaviti sa ciljem, sa željom, da se ne izgubi nijedno radno mesto. Ne može se odrediti kada će se završiti ukupna privatizacija Simpa, ali se nadam da će uskoro postojati veliki broj tih naših fabrika napravljenih na ovaj način. Simpo je kada sam ja došao na njegovo čelo, imao 400 radnika, ali sam shvatio da programima može da se napravi nešto. Simpo danas ima 5000 radnika, a imali smo 7000 radnika, pre ovakvog načina naše privatizacije. Mene kao Srbina, uz to, brine to što je došlo do velike štete koja je napravljena nekim privatizacijama u Srbiji.

IDEJE I TEHNOLOGIJA

XXIII međunarodni Bijenale tehnologija za preradu drveta
i opreme za industriju nameštaja

Milano, Italija, fieramilano (Sajam u Milanu)
Rho - od 8. do 12. maja 2012.

info@xylexpo.com

www.xylexpo.com

Položaj dizajnera i industrije dizajna u našoj zemlji je posledica čitavog spleta ekonomskih, organizacionih i kulturnih faktora. U situaciji kada prolazimo kroz socijalne i ekonomske promene, sasvim je jasno da uspostavljanje saradnje između kreativnog i poslovnog sektora postaje neminovnost. Međunarodna iskustva nam govore da razvoj kreativnih industrija nije rezultat stihijskih procesa na tržištu, već aktivne uloge države da stvori prostor u kome njene kulturne specifičnosti i antropogene vrednosti mogu postati vidljive i prepoznatljive.

Iako je dizajn delimično prepoznat kao faktor razvoja konkurentnosti naših proizvoda, i dalje postoje bitni problemi u njegovoj promociji i ekonomskoj valorizaciji. Problemi se ne nalaze na strani raspoloživih kreativnih resursa, već u pogledu nepostojanja sinergije između kreativnog sektora (dizajn aktivnosti) i ostalih privrednih delatnosti. Prosperitet koji u poslednjih nekoliko godina beleže najrazvijenije zemlje rezultat je promene odnosa između kreativnih i ekonomskog resursa. Naime, većina razvijenih zemalja shvata da je *magična formula razvoja* u 21. veku strategija uspostavljanja balansiranog odnosa između ekonomskih i kreativnih resursa.

Dušan Dimitrijević – klub sto „Book Table“

Creative Space Serbia

Tamara Svonja – lampa „Neon Tree“

Kako.Ko – sofa „Up Seet“

Bojana Petrović – „Ligeštul“

Agencija za strana ulaganja i promociju izvoza Srbije (SIEPA) je 2011. godine po četvrti put sprovedla konkurs za srpske dizajnere, a pobednici će imati priliku da se predstave na nedelji dizajna u Milanu, tačnije u okviru *Fuori Salone* u Zoni Tortoni, koji je najposećeniji događaj iz oblasti kreativnih industrija u svetu. Ovo je već drugi put da se pravi spoj domaćih dizajnera sa srpskim proizvođačima nameštaja i na taj način inostranoj publici predstavi proizvod koji je u potpunosti *Made in Serbia*. Želja je da se kroz nastupe doprinese podizanju svesti o srpskoj dizajn sceni, i na taj način podstaknu domaći proizvođači nameštaja da u što većoj mери koriste taj njihov kapacitet kako bi pronašli mesto na svetskoj sceni dizajna nameštaja jer svakako da kapacitet postoji.

Kao rezultat konkursa na adresu SIEPA je pristiglo preko 200 radova, a žiri sastavljen od predstavnika agencije SIEPA, predstavnika proizvođača nameštaja i profesora za strategiju dizajna i razvoj proizvoda na Institutu za dizajn u Firenci Mirko Tatarini, doneo je odluku o pobednicima.

Tamara Svonja – stolica „Cube“

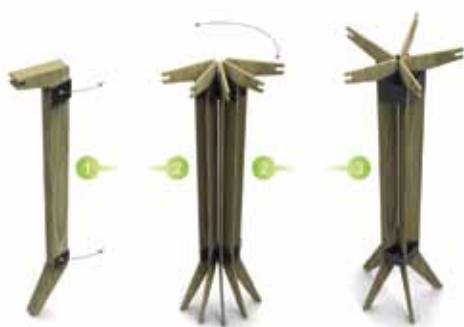
Đorđe Živanović – stolica „Koren“

Danko Radulović – stolica „Eo“

Nenad Čerović – sto „Sigma“

Milan Karišik – čiviluk „Swirl“

Žarko Uzelac – „Sto“

Saša Mitrović – sofa „Custom & Play“

Prošlogodišnji nastup u Milanu zabeležio je neverovatno interesovanje posetilaca. Kroz štand je prošlo više od 15.000 ljudi, od kojih je veliki broj profesionalaca iz oblasti dizajna i proizvodnje nameštaja, novinara, ali i mnogobrojnih turista koji ovaj događaj smatraju jednim od najinteresantnijih dešavanja tokom cele godine. Postojalo je izuzetno interesovanje za sto firme Kolarević (dizajner Andrej Mišić), lampu Buck-a (Kako.ko dizajn studio), kao i stolicu Eurokancom-a (Kako.ko dizajn studio), dok su mnogi hteli na licu mesta da kupe te proizvode. Pored samih proizvoda, posetioci su se interesovali i za same kompanije koje su proizvele sam komad nameštaja jer su primetile izuzetan kvalitet izrade i mogućnost saradnje na drugim poslovima. Takođe sofa koju je napravila kompanija Atlas (dizajner Slavoljub Ljubić), ali i sto firme Linea Milanović (dizajner Igor Stupar) su prošli izuzetno primećeno. Baš taj klub-sto može da posluži kao pravi primer dobre saradnje između dizajnera i proizvođača, jer je Linea Milanović nakon izložbe uvrstila sto u svoj katalog proizvoda, kao i lampa studija Kako.Ko, koju je napravila firma Buck.

SIEPA je nakon Milana organizovala izložbu namenjenju domaćoj publici u okviru Beogradske nedelje dizajna (BDW), koja se održala krajem maja u Jugoslovenskom dramskom pozorištu u Beogradu. Cilj je bio da se drugi dizajneri ali i domaći proizvođači nameštaja upoznaju sa jednim novim načinom saradnje kako bi bili podstaknuti da se što više proizvođača nameštaja uključe u ovaj projekat koji će iz godine u godinu samo rasti. ■

Nagrađeni mladi dizajneri

Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, vodoprivrede i šumarstva i Niš art fondacija početkom maja raspisali su konkurs za mlade dizajnere. Zadatak učesnika bio je da predlože idejno rešenje za deo nameštaja koji može da se proizvede od sirovina u našoj zemlji. Pravo učešća imali su mladi do 35 godina, a žiri koji su činili generalni direktor Pošte Srbije Goran Ćirić, teatrolog Jovan Ćirilov, glumica Neda Arnerić i slikar Radovan Lale Đurić, predsednik, pregledao je 96 pristiglih radova i jednoglasno doneo odluku o nagrađenim autorima.

Zoran Mojsilov, prva nagrada, 10.000 evra

Poslao sam više radova. Radio sam rešenja za dnevnu sobu, kuhinju, dečiju sobu, kancelariju, više varijanti. Moj koncept je pokret, igra, energija, a materijali isključivo drvo poreklom iz Srbije. Za sofe i krevete podrazumevalo se da budu tapacirani delovi. Iskreno, nadao sam se pobedi, kao i svaki učesnik, ali ovo je za mene velika stvar. Ja već imam svoj poslovni put. Završio sam ovde Fakultet za umetnost i dizajn kao student generacije, otišao sam u Milano i tamo sada završavam studije na politehnici i dizajnu. Istovremeno, počeo sam da radim za Super star i za jednu švajcarsku korporaciju. Ako ovde bude krenulo, moja istinska želja je da budem u svojoj zemlji. Istina je da tamo možete da budete i najbolja, ali ipak je najlepše sa svojimima.

Karolina Čileg, druga nagrada, 5.000 evra

Učestvovala sam sa radom za rešenje dnevne sobe. Završila sam arhitekturu i ovo mi je prvi konkurs za dizajn nameštaja. Prezadovoljna sam rezultatima. Moja glavna ideja za dizajniranje potekla je sa arhitektonskog fakulteta. Eksperimentisala sam sa *blending curve* dizajnom i na osnovu njega sam dobila celokupan nameštaj za dnevni boravak. Nadala sam se nagradi, ali je ipak nisam očekivala, tako da sam jako zadovoljna.

Vesna Pejović, treća nagrada, 3.000 evra

Rad koji je dobio treću nagradu uradila sam sa kolegicom Jelenom Milojević. Mi od 2004. godine radimo zajedno pod firmom Dizajn studio i već smo dobijale nagrade. Pobedile smo na konkursu koji je raspisala SIEPA i izlagali smo 2010. godine sa njima u Milanu. Pre toga smo, radeći za nemačku firmu Bak, osvojile nemačku nagradu za dizajn i izlagale u Milanu, Berlinu, Kopenhagenu i Stokholmu. Iskreno, nadam se da će ovaj konkurs do kraja ispuniti ciljeve sa kojima je kreiran. Mi smo iste nade polagale i u konkurs koji je raspisala SIEPA, ali on nije mogao do kraja da iskoristi potencijal radova. Nadam se da će ovde biti više uspeha, iako neke stvari deluju ne-realno. Ali, videćemo krajnje efekte.

Milica Marić, četvrta nagrada, 2.000 evra

Ovo mi nije prvo učestvovanje na konkursu, ali je prva nagrada. Pre samo nekoliko meseci završila sam Fakultete primenjene umetnosti, odsek unutrašnja arhitektura. Na konkursu sam učestvovala sa trpezarijskim stolom i stolom za kancelariju. Oslanjam se na geometriju, a volim skandinavski i nemački dizajn, bliske su mi te jednostavne forme i topli materijali, poput drveta, gde se u obradama najbolje snalazim. Obično koristim puno drvo, ali ima i medijapana, iverice i drugih prerađevina od drveta.

U mentalitetu nemamo gen za brze promene

**Radovan
Lale Đurić**
slikar,
dizajner,
predsednik
Niške art
fondacije

Podrška

Imao sam fantastičnu podršku Ministarstva trgovine, poljoprivrede i šumarstva. Mi jesmo organizovali konkurs i izabrali dobitnike, ali logistiku da se to proizvede i da se podrže dalji nastupi na sajmovima, da se organizuje proizvodnja - sve to je preuzelo Ministarstvo.

Želimo da mladi, koji imaju to *stvaralačko ludilo*, koji su hrabri, talentovani i obrazovani, u drvenu industriju unesu optimizam i da sa njima izađemo u svet. Želja nam je da počnemo da gradimo brend i da se probijemo imidžom da i mi znamo kao Italijani ili Šveđani, da pravimo dobar nameštaj. Želimo da pokrenemo taj točak, da se zapošljavaju i naše fabrike i ljudi, a ta forma bi trebalo da bude primenjena u svim granama.

Srpskoj industriji nameštaja nedostaje dizajn, i to je jedna od prepreka za ozbiljnije pozicioniranje na svetskom tržištu iako po drugim elementima, postoji solidan potencijal za to. Cela italijanska privreda, industrija naročito, zasni-va se na konceptu fleksibilnosti i njihove fabrike mogu u najkraćem mogućem roku da preokrenu celu proizvodnju. Ako je zastarela neka mašina, neki proizvod, oni za nedelju - dve mogu kompletna postrojenja da preokrenu i počnu da proizvode najmoderniju stvar. Oni uglavnom i imaju male fabrike koje tako funkcionišu, a i one malobrojne velike, poput Fiat-a, takođe su spremne na brzu promenu, sposobne su da prate nove trendove i novi dizajn. Mi to nemamo. Mi u mentalitetu nemamo gen za brze promene, ne prihvatamo novine čak i ako su dobre, a tu tradicionalnost bi mogli da izmene jedino mladi ljudi – počinje razgovor za Danas Radovan Lale Đurić, slikar, dizajner i predsednik Niške art fondacije koja je, uz podršku Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede, sredinom ove godine raspisala konkurs za mlade dizajnere.

• **Drvena industrija je u privatizaciji pretrpela težak kolaps. Mnogo je firmi zatvoreno, neke su ciljano uništene, više ne rade bazične fabrike koje su proizvodile repmaterijal za industriju nameštaja. Umesto nekadašnjih velikih kombinata sa zaokruženim proizvodnim sistemima, nikle su male fabrike, porodične radionice, sada već ima i srednjih preduzeća. Da li je takva struktura grane u stanju da tehnološki isprati potrebe novog dizajna?**

– Apsolutno jeste. Svi ovde pominju privatizaciju, ali to nije glavni problem. I u svetu se menja ekonomska situacija, radna snaga je jeftinija. Primer je Njujork, koji je bio stecište tekstilne industrije, a sada je gotovo nestala. Umesto velikih fabrika sada uspešno rade samo veliki dizajnerski centri, dok se proizvodnja preselila na tržišta sa jeftinijom radnom snagom, u Kinu, Južnu Ameriku. To bi se desilo i ovde. Prema tome, nije samo privatizacija uzrok zbog koga je drvena industrija stala. Mnogo je razloga. Međutim, ja lično znam da ta industrija ima mogućnosti. Tim malim firmama potreban je samo posao. Tako sam u jednom slučajnom susretu sa ministrom poljoprivrede, Dušanom Petrovićem, govorio šta sve možemo, šta sa mladim ljudima može da se pokrene i on je to shvatio ozbiljno. Otuda je to Ministarstvo pokrovitelj ove akcije i biće logistička podrška za veliki deo posla koji mladim dizajnerima stoji na putu od ideje do tržišta.

• **Naši industrijalci se žale da i kada ulože novac u dizajn i izađu na tržište, vrlo brzo se pojave kopije anonimnih proizvođača, što im ubrzo proizvodnju, čak i kada je uspešna, učini neisplativom. Može li da se zaštiti dizajn u toj grani?**

– Ne može. Ali, priča za malu decu je da to predstavlja problem. Konačno, i oni to rade, uzimaju od drugih. Ali, trebalo bi imati na umu da se uvek zna ko je prvi. Recimo, možete torbu Gučija da kupite za 2.000 dolara ili na ulici za 200. Ali, ko ima novac, kupiće original. Najzad, ako mi napravimo proizvod koji će da izazo-

ve pažnju na sajmovima, ponudiće nam posao, počće radije naše firme da upošljavaju a neće morati da idu u Kinu.

• **Deo koncepta ovog konkursa za mlade dizajnere jeste plan da nagrađeni modeli posle nastupa na domaćim, odu na svetske sajmove. Hoće li eventualan uspeh moći da bude zamajac za čitavu granu?**

– Biće. Veliki broj tih novih malih fabrika ima mašine, savremenu tehnologiju koja ne zaostaje za vrhunskim svetskim pogonima. Oni imaju i mogućnost i sa velikim zadovoljstvom prihvatili su da prate mlade dizajnere. A to je jedna neraskidiva nit, jer niti industrija može bez dizajna, niti dizajn nešto znači ako nije proizveden. Tu je odnos fifti-fifti. Mladi umetnici doneće novu stvar, dizajn, a zadatak industrije je da se prilagodi tim formama kako bi izašli na svetsko tržište za novim rešenjima.

• **Da li u svetu dizajna nameštaja postoje trendovi koje bi mladi morali da prate?**

– Nema pravaca, to je stvar ukusa. Sada je jedna francuska firma izbacila tako jednostavan nameštaj koji bi svaka naša radionica mogla da proizvodi. I nije to neka velika kolekcija, imaju samo nekoliko komada, svi su u istoj boji, ali se prodaju na najboljim mestima u Njujorku. Prema tome, nema u dizajnu, posebno u nameštaju nešto što je baš u ovom trenutku aktuelno. Ono što volimo, to radimo, ali ključno je da se nametnemo.

Mirjana N. Stevanović

Usponu prethodi ekonomska kriza

Srpska industrija nameštaja do pre tri godine bila je na pragu da dostigne vrhunac koji je ta grana imala početkom devedesetih godina, kada je u sklopu jugoslovenske privrede bila jedan od ozbiljnijih svetskih izvoznika. U to vreme, bila je organizovana kroz velike grupacije, gotovo koncerne poput Šipada u Bosni, Novog doma u Srbiji, slovenačkih proizvođača iz sistema Slovenijalesa. Posle izbijanja sukoba, sankcija i spoljašnjeg zida koji je branio domaćim proizvođačima pristupe stranim tržištima, od ozbiljnijih proizvođača preostali su samo Simpo i jedna mala fabrika Šipada iz Srebobrana – kaže za Danas Aleksandar Đorđević, direktor i vlasnik firme Pinales, ali i predsednik Sekcije za pločasti nameštaj u klasteru Agencija za drvo.

On podseća da su u tim turbulencijama, stradali najveći drveni kombinati koji su proizvodnjom sirovina i repromaterijala bili osnova za industriju nameštaja. S jedne strane sankcije su blokirale izvoz, a sa druge domaće tržište nije moglo da apsorbuje robu, niti je proizvodnja mogla lako da se organizuje s obzirom da je repromaterijal morao da se uvozi. Taj prazan prostor od 2001. pa nadalje, počinju da popunjavaju novi proizvođači, fabrike koje su nastale ni iz čega, 90-ih osnovane kao radionice "garažnog" tipa. Te male stolarske radnje vrlo brzo su, koristeći povoljne kredite i inicijativu kreativnih ljudi, počele da se uspinju.

– Najveći sadašnji proizvođači, Forma ideale, Jela iz Jagodine ili Matis iz Ivanjice, bile su fabrike tog tipa, koje su u novi milenijum ušle sa nekom infrastrukturom, a onda kreditima ili lizingom uspele da izgrade vrlo ozbiljne tehnološke linije i nametnu se kao regionalni lideri. Čak je i sa izbijanjem krize, 2008. godine, država pomogla subvencijama za kamate na kredite koje su podizale fabrike ili na pozajmice građana koji su kupovali domaću robu. To je podstaklo proizvodnju, i rast je do pre dve godine, bio nastavljen. A činjenica je da takva stopa rasta proizvodnje i plasmana nije skoro zabeležena, bilo je to 20 pa i 30 odsto, što je vrlo teško ispratiti finansijski, organizaciono i kroz brendiranje na tržištu – kaže Đorđević.

Naš sagovornik ističe da je postojala i carinska barijera koja je štitila domaću proizvodnju, ali posle potpisivanja SSP i sve većeg prisustva stranih proizvođača na našem tržištu, naša industrija može za svoj deo kolača da se izbori samo cenom i kvalitetom. Velika pomoć

Srpska industrija nameštaja do pre tri godine bila je na pragu da dostigne vrhunac, kaže Aleksandar Đorđević

u tome je dolazak Kronoşpan-a u Lapovo. To je najveći na svetu proizvođač pločastih materijala na bazi drveta i on je 2009. investirao oko 100 miliona evra i pokrenuo proizvodnju ploča i iverice za industriju nameštaja. To je bio veliki podsticaj, velika prednost Srbije, jer su proizvođači tih materijala u okruženju daleko manji. Najvažniji benefit od te investicije, jeste daleko povoljniji spoljnotrgovinski bilans ove grane, jer je značajan deo nekada uvoženih materijala, supstituisala proizvodnja u Lapovu. Sada se daleko više izvozi nego što drvna industrija uvozi.

– Kronoşpan je supstituisao osnovni proizvod, ivericu koja učestvuje sa 60 odsto u ceni artikla, i istovremeno je najtraženiji materijal u proizvodnji nameštaja. To je jedna od osnova za primenu sporazuma o bescarinskoj trgovini sa Rusijom, a za domaću drvenu industriju to je od životne važnosti. U ovim uslovima, instalirani, zaista savremeni proizvodni sistemi, tehnologija i oprema, predimenzionirani su za potrebe domaćeg i inotrišta koje nam je dostupno. Zbog toga, bez jednog tako velikog tržišta kao što je Rusko, čak ne tako zahtevno u pogledu

IKEA je najveći globalni trgovac nameštaja a ima veliki interes za proizvodnju nameštaja u Srbiji. Tu vidim šansu domaćih proizvođača da iz te saradnje organizuju svoj nastup i izlaz na rusko tržište. Činjenica je da je IKEA na našem tržištu vrlo slabo prisutna, proizvođači se plaše saradnje sa njom, jer je vrlo zahtevana u domenu standarda, rokova, kvaliteteta a s druge strane je vrlo pažljiv kupac, nemoguće je sa njom ostvariti marže koje obezbeđuju dobru ili bar solidnu zaradu. Ali, zajednički nastup na trećem tržištu, već je druga priča i mislim da bi više trebalo raditi na tome kako da u moskovskim trgovinskim lancima poziciju koju bi mogli da zauzmu srpski proizvođači, ne popune kineski ili indonežanski.

dizajna, teško da je moguće zamisliti opstanak domaće proizvodnje. Problem je što aneks, koji je potpisan, u Rusiji još nije spušten na nivo carine ali očekujemo da će se taj problem biti uskoro rešen – objašnjava Đorđević.

On kaže da je u novembru prošle godine grupa proizvođača nameštaja nastupila na velikom međunarodnom sajmu u Moskvi. Preko SIEPE je dobijen prostor na sajmu, država je pomogla da se deo troškova pokrije, ali to će biti uzaludna investicija ukoliko se postisani sporazum ne nađe u primeni.

M. N. Stevanović

Danas

Država tek otkriva potencijal drvne industrije

Drvena industrija Srbije jedna je od grana koje i u izvozu beleže rast, a samo u prošloj godini inostranim tržištima plasirano je 20 odsto više roba nego u istom periodu 2010. godine. Ipak, većina stručnjaka tvrdi da su mogućnosti grane daleko veće i da na domaćem terenu ni izbliza nisu iskorišćeni potencijali. Kao jedan od razloga, navodi se da zakonska regulativa nije na najsrećniji način uredila odnose u tom sektoru. U Privrednoj komori Srbije slažu se sa tom ocenom, a prema rečima sekretara Udruženja za šumarstvo i drvnu industriju, Vladimira Burde, postoji dosta prostora u kome bi država mogla da pomogne rastu proizvodnje i izvoza.

– Jedan od najvećih problema izvoznika jeste to što ne postoji sistemski mehanizam za regulisanje deviznog kursa. Takođe, troškovi poslovanja povećani su zbog većih izdvajanja za administrativne takse, koje je usledilo nakon donošenja izmena i dopuna Zakona o administrativnim taksama. Kada je o drvnjoj industriji reč, dodatni problem je i što u Strategiji i politici razvoja industrije Republike Srbije od 2011. do 2020. godine, u kojoj je prioritet stavljen na izvoz, ta grana nije „prepoznata“ kao jedna od retkih industrija koje ostvaruju suficit u spolnotrgovonskoj razmeni.

• **Kakve su mogućnosti Privredne komore Srbije da inicira eventualne promene u regulativi, kako bi položaj drvne industrije i proizviđača nameštaja bio povoljniji?**

– Od Vlade Srbije i resornih ministarstava je uvek zavisilo u kojoj meri i kada će prihvatiti sugestije PKS i primeniti predložene mere za poboljšanje privredne situacije u Srbiji. Odavno PKS insistira da se reši gorući problem privrede – nelikvidnost.

• **Šta je smetnja za uspešniji rad na domaćem tržištu?**

– Na domaćem tržištu najveći je problem niska tražnja. Pad životnog standarda i opšta besparica najviše pogađaju upravo ovu i srodne industrije, ali jasno je da će prosečan građanin u takvoj situaciji prvo da se odrekne kupovine novog nameštaja.

• **Koliko su visoke cene sirovina ograničile plasman prerađivačima?**

– Cene sirovina za drvnu industriju diktiraju javna preduzeća *Srbijašume* i *Vojvodinašume*. Njihovi cenovnici su u dinarima i u situaciji negativnih kursnih razlikakoje dostižu i deset odsto, kao što je to bilo u periodu maj – juli ove godine, povećanja cene energenata od 7,5 odsto, i u istom procentu rast troškova transporta u periodu od decembra 2010. godine do jula 2011. godine, preduzeća su radila sa gubitkom i nekoliko njih je čak i zaustavilo proizvodnju! Ulaganja i domaćinsko gazdovanje šumama je preduslov za kvalitetnu i cenovno prihvatljivu sirovinu.

• **Koliko je divlja privatizacija ugrozila tu granu?**

– Samo podatak da je u toj grani poništeno od 45 do 50 odsto kupoprodajnih ugovora dovoljno govori. Uspešnih privatizacija u drvnjoj industriji je malo, a mogu se nabrojati na prste jedne ruke: Tarket, Bačka Palanka; ŠPIK, Ivanjica – Fantoni; Dunav, Apatin. Takođe je i Kronošpan – Lapovo usamljen primer dobre investicije.

• **Drvena industrija, pre svega proizviđači nameštaja, imaju godišnje oko 300 do 400 miliona evra izvoza. Iako je to za našu zemlju relativno značajan obim, zemlje iz okruženja, poput Hrvatske ili Slovenije izvoze u ovoj grani prosečno po milijardu evra. Da li je to podatak tačan i šta je razlog?**

– U 2010. godini drvena industrija Slovenije je izvezla robe u vrednosti 933 miliona evra dok je Hrvatska ostvarila 814 miliona dolara, a Srbija 387 miliona dolara. Razlozi su mnogobrojni, počev od toga da su im mnogo pre bili dostupni pristupni fondovi EU i jeftinija kreditna sredstva koja su omogućila bolju tehničko-tehnološku osnovu i veću konkurentnost na tržištima. Pošto im je učešće u ukupnom izvozu veće nego naše, bolje su se pozicionirali kod izvršne vlasti, status im je respektabilniji. Potsetiće da je krajem osamdesetih isplivala činjenica da Slovenija već 20-tak godina priprema svoju privredu da ima izvozni karakter! To je polazna osnova u privredi koja se teško dostiže.

i za danas i za sutra

UNIVERZALNA
DRVO-ALUMINIJUMSKA
STOLARIJA

Montiramo aluminijum
na drvenu stolariju

UNIDAS

Beograd, Đuje i Dragoljuba 1b
tel/fax: 011/ 233-46-99, 232-28-88
www.unidas.co.rs
e-mail: unidas@unidas.co.rs

Za evropsko tržište potrebni su novi standardi

• Iako je drvna industrija Srbije jedna je od retkih grana koja je uspjela da zadrži izvoznju poziciju, pa je čak i u 2011. godini krize zabeležila rast prodaje na inostranim tržištima, to je još daleko ispod mogućnosti i znatno manje od onoga što ostvaruju zemlje u okruženju. Primera radi, domaće fabrike godišnje izvezu robu vrednu između 300 i 400 miliona evra, dok Slovenija ili Hrvatska, koje imaju slične sirovinске baze, realizuju i po milion evra. Ministra ekonomije i regionalnog razvoja, Nebojšu Čirića, pitamo zbog čega srpske fabrike ne mogu da plasiraju više roba inostranim kupcima?

– Tradicionalno drvna industrija Srbije je značajan izvoznik i u uslovima globalne krize ostvaruje pozitivne rezultate. Zemlje u okruženju su u većem stepenu integrisane u tržište Evropske unije i primenjuju u većoj meri tehničke i standarde kvaliteta, što je preduslov za uspešan nastup na tržištu EU. I ostala tržišta isto tako postavljaju visoke zahteve po pitanju tehničkih i standarda kvaliteta. Da bi sektor drvne industrije ostvario ekspanziju proizvodnje i izvoza, neophodna je modernizacija, uvođenje svih tehničkih i standarda kvaliteta, unapređenje dizajna i usklađenost sa trendovima koji vladaju u ovoj oblasti.

• Kakvu podršku toj grani može da obezbedi Ministarstvo ekonomije, osim već ustaljenih mera koje se odnose na celokupnu privredu?

U uslovima restriktivnog budžeta država ima ograničenu mogućnost da pomaže privredi. Program subvencionisanog kreditiranja privrede dao je odlične rezultate. Sredstva za subvencije na kredite za likvidnost i investicije planirana budžetom za 2011. godinu su potrošena. Planira se niz novih mera kao što je angažovanje sredstava iz smanjenja obaveznih rezervi banaka kao povoljni krediti za privredu i angažman Agencije za osiguranje izvoznih poslova, što je naročito važno i za drvnu industriju kao značajan izvozni sektor. Pored toga Vlada priprema novi paket mera i o tome će javnost uskoro biti obavestena.

• Kakva je sudbina zahteva koji je za podsticajna sredstva za četiri programa, Ministarstvu (odnosno Fondu za razvoj) podneo klaster drvne industrije?

Prema informacijama Fonda za razvoj, klaster drvne industrije Srbije još nije podneo zahtev za podsticajna sredstva.

• Već nekoliko godina sa različitih nivoa se pregovara o dovođenju firme IKEA na srpsko tržište. Da li je domaća industrija nametajta u stanju da izdrži tu konkurenciju?

Dolazak firme IKEA u Srbiju dao bi snažan podsticaj razvoju domaće drvne industrije. U njen sistem bi se uključili mnogi kapaciteti u drvo–prerađivačkoj industriji. IKEA bi pored angažovanja velikog broja domaćih dobavljača, donela i standarde kvaliteta, svetski brend i uspešan pristup svetskom i evropskom tržištu i omogućila dodatno povećanje proizvodnje i izvoza u drvnoj industriji Srbije.

• Kakva je perspektiva te grane?

Drvna industrija Srbije kao grana sa dugom tradicijom, svakako da ima perspektivu. U skoro svim regionima u Srbiji ima kapaciteta za preradu drveta zbog čega je ova grana značajna kao faktor zapošljavanja naročito u devastiranim područjima. Da bi drvna industrija kao radno intenzivna grana ostvarila ekspanziju razvoja, uz neophodnu podršku i stvaranja kvalitetnih uslova poslovanja od strane države, neophodna je modernizacija u oblasti tehnologije, dizajna i standarda kvaliteta, što bi tu granu učinilo još uspešnijom na svetskim tržištima.

INTERHOLZ d.o.o.
Mileševska 36/23, 11118 Beograd
Magacin JNA 2b – 11211 Borča
tel. +381 11 3322 460
fax. +381 11 3322 182
www.interholz.rs
e-mail: interholz@open.telekom.rs

INTERHOLZ je ovlašćeni distributer firme Cora Domenico S.p.a. Nudimo Vam kompletan asortiman furnira zvanog Engineered Wood (novi furnirski proizvod visoke tehnološke vrednosti) od preko 50 različitih vrsta drveta. Brza isporuka.

Takođe nudimo širok asortiman suve rezane građe i elemenata od sledećih vrsta drveta: bukva, hrast, jasen, orah, trešnja, lipa, bor, smreka, jela, kao i egzote po izboru.

Uvoz i prodaja svih vrsta egzotičnog drveta

U sastavu firme je kooperantska stolarska radionica u kojoj možemo da obrađujemo i sklapamo gotove proizvode po želji kupca.

Sa FSC sertifikatom u Evropu
Pružamo usluge konsaltinga za FSC sertifikaciju.

Mirjana N. Stevanović

Danas

GAJ-INŽENJERING I OPREMANJE d.o.o. · Cara Dušana 266 · 11080 Zemun

Tel.: (+ 381 11) 316-21-29, 316-21-40 · Fax: (+381 11) 2617-142 · gaj@gajinzenjering.rs · www.gajinzenjering.rs

Preduzeće „GAJ-INŽENJERING I OPREMANJE“ d.o.o Zemun je renomirana i pouzdana firma sa širokim spektrom delatnosti koje obuhvataju: proizvodnju nameštaja, opremanje enterijera, izvođenje građevinsko-zanatskih radova i projektovanje.

Dobitnici smo mnogih priznanja i nagrada, kako na domaćim sajmovima tako i na svetskom nivou. Najnovije prestižno priznanje – zlatni ključ, dobijen je na poslednjem Međunarodnom sajmu nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije u Beogradu.

Preduzeće „GAJ PARKET“ d.o.o. Zemun se bavi i direktnim uvozom veleprodajom, maloprodajom i distribucijom najpoznatijih svetskih brendova.

U ponudi su masivni i lamelni parketi (hrast-lužnjak, slavonski jasen i bukva), kao i gotovi dvoslojni i troslojni podovi od prirodnog materijala – drveta. Takođe se u asortimanu nalaze lajsne – sokle, podloge i profili.

GAJ-PARKET d.o.o. · Cara Dušana 266 · 11080 Zemun

Tel/fax: (+381 11) 261-43-53 · Mob: (+ 381 65)261-43-53 · office@gajparket.com · www.gajparket.com

Sve što ste ikada očekivali od parketa

PRIRODA
KVALITET
TRADICIJA
DUGOVEČNOST

Leitz alati – alati koji povećavaju

Ciljevi firme Leitz su kvalitet, preciznost i efikasnost, kako ručnih, tako i alata namenjenih industrijskoj proizvodnji nameštaja. Visoka efikasnost alata rezultat je bliske saradnje Leitz Research & Development (istraživanje i razvoj) – Leitz proizvodnje – inženjera međunarodnih kompanija nameštaja i proizvođača mašina. Poznavanjem celokupnog procesa proizvodnje komitenata, kao i zajednički cilj rezultirali su pionirskim inovacijama.

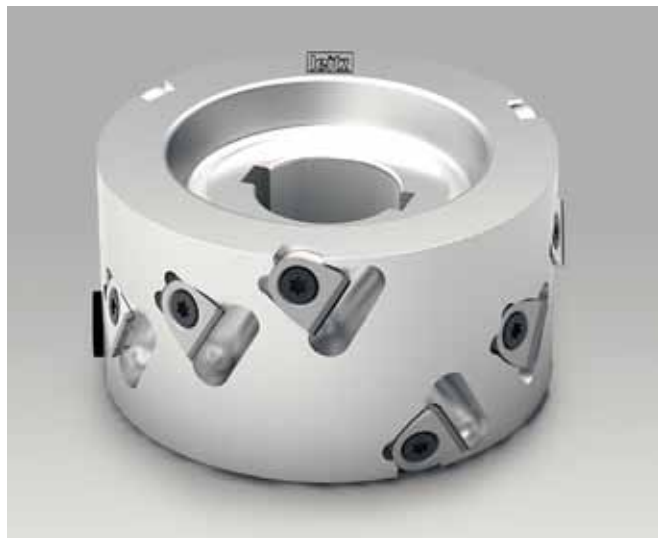
Efikasna proizvodnja nameštaja danas ima ekonomskih ograničenja i problema održavanja proizvodnje. Korišćenje efikasnih mašina i alata predstavlja jedan od najbitnijih faktora uspeha u proizvodnji nameštaja, pored dobre organizacije i marketinga proizvoda.

Kao proizvođač, procesni akcelerator i vodeći inovator, Leitz predstavlja nove koncepte i nudi individualna rešenja za preciznost alata u drvoprerađivačkoj industriji.

Značajni primeri razvoja i primene nove tehnologije na alatima u industriji nameštaja su:

Whispering Diamaster WhisperCut

Vodeći među proizvodima sa niskim nivoom buke je Leitz Diamaster WhisperCut – dihi Dijamantski predfrezer za kanterice. Ovaj alat je 50% lakši od konvencionalnih alata i smanjuje buku za 5 DB. Pored mnogo prijatnijeg radnog okruženja ovaj alat, zbog svoje težine, manje opterećuje agregate mašina i poboljšava kvalitet obrađivane povr-

šine. Bitno, sa aspekta troškova su izmenjivi dijamantski zubi na alatu, gde u slučaju udara slabijeg intenziteta (metal ili kamen u materijalu) pločice izlaze iz ležišta, čime se sprečava oštećenje ostalih zuba, oštećenje tela i obezbeđuje brza reparacija oštećenog alata.

Volfram karbid glodalo za bušenje

Glodalo za šarke od volfram karbida je dizajnirano za maksimalno kvalitetno bušenje i produktivnost u svim materijalima.

Može da radi brzinom od 3.5m/min na 6000 obrtaja do 5m/min na 9000 obrtaja. Prethodna rešenja za ovakav alat imala su niži učinak i

često su zahtevala čišćenje prostora prilikom bušenja dubljih rupa, što smanjuje produktivnost. Kod Volfram karbid glodala moguće je koristiti performanse za znatno duži radni vek.

Vek trajanja ovih alata je tri puta duži od konvencionalno dizajniranih u kombinaciji sa 50% većom brzinom, što znatno povećava produktivnost. Još jedna od prednosti ovih glodala je dizajn, tako da ovo glodalo izbacuje piljevinu mnogo bolje.

ThermoGrip® clamping prihvat alata

HSC (velika brzina stezanja) i HPC (visok učinak sečenja) zahteva čvrstinu i visoku preciznost prihvatanja, stezanja alata što se može postići korišćenjem Leitz-ovog termogrip prihvata za alate. Termogrip je visokoprecizni dodatak za prihvatanje alata koji povećava stezni intenzitet i smanjuje toleranciju koja je prisutna kod konvencionalnih steznih sistema za 50%.

Prednosti ovog visokopreciznog alata vidljive su u obradi tvrdog drveta (npr. u proizvodnji stepenica) gde je prisutna visoka sila prilikom obrade. Visoka preciznost je prisutna čak i na petoosovinskoj obradi.

Fotografije: Leitz

produktivnost i kvalitet

u drvno-prerađivačkoj industriji

Dizajnirani u saradnji sa vodećim proizvođačima mašina, Leitz sistemi alata za efikasnu proizvodnju nameštaja kompatibilni su sa svim mašinama za obradu drveta u svetu

Tihe testere AS OptiCut

As OptiCut kružni alati predstavljaju novu generaciju testera koja nudi poboljšan kvalitet i smanjen nivo buke pri radu na horizontalnim i vertikalnim krojačima.

Veoma bitno, za ovu vrstu alata, je njihovo servisiranje. Leitz-ove servisne stanice u svetu su opremljene i osoblje obučeno da očuva maksimalno trajanje ovih testera. Na tržištu Srbije ovo je omogućeno kroz saradnju sa firmom UNI LINE čija servisna stanica ima apsolutnu, tehničku podršku firme LEITZ.

O KOMPANIJI LEITZ

Leitz kompanija sebe vidi kao profesionalnog, kompletnog i jednog od svetski vodećeg proizvođača preciznog alata u industriji prerade drveta, kompaniju koja rešava probleme kod prerade drveta, plastike i obojenih metala kao sto je aluminijum. Proizvodni program kompanije Leitz obuhvata kompletan asortiman preciznih alata. Leitz isporučuje svoje proizvode i usluge u više od 150 zemalja, ima 14 proizvodnih fabrika i mrežu od oko 200 servisnih stanica u blizini svojih kupaca. Leitz poseduje uslužni servis koji veoma koristi kupcima s obzirom na iskustvo duго 135 godina.

Proizvodni program i asortiman proizvoda firme Leitz obezbeđen je tržištu Srbije kroz saradnju sa firmom UNI LINE koja je generalni zastupnik kompanije Leitz na našem tržištu.

UNI LINE d.o.o. poseduje savremenu servisnu stanicu, koja uz tehničku podršku kompanije Leitz predstavlja najoptimalniji izbor kroz koji je obezbeđen kvalitet, produktivnos i efikasnost alata svih naših komitenata.

UNI LINE

www.uniline.rs, e-mail: office@uniline.rs
Uzići bb, magistralni put Užice - Požega
tel. +381 31 724-666, fax. +381 31 724-666,
Nova Pazova, Industrijska zona bb
tel. +381 22 327 111

HÄFELE LED RASVETA – PROGRAM LOOX

- izuzetno iskorišćenje energije
- veoma mali toplotni gubici
- za svaki ambijent i raspoloženje

HÄFELE LED RASVETA – PROGRAM LOOX

- drajver (trafo) za više potrošača
- drajver sa ulazom za prekidače
- drajver u nekoliko klasa i „jačina“

HÄFELE LED RASVETA – PROGRAM LOOX

- mogućnost kombinovanja traka i lampi
- jednostavna i bezbedna „plug in“ montaža
- sertifikovano za ugradnju u nameštaj

HÄFELE LED RASVETA – PROGRAM LOOX

- stalno/odmah dostupno na zalihama
- asortiman u stalnom razvoju i širenju
- podrška u prezentovanju, planiranju i odabiru

WEINIG CUBE Jednostavnije ne ide.

Radionica nameštaja AUINGER racionalizuje blanjanje

Ciljno opravdana investicija sa dugoročnim efektom

Radionica za izradu nameštaja AUINGER, Zell u blizini Würzburga, zapošljava 10 radnika. Između ostalog i 3 sina gospodina Jurgena Auingera. Pored kvaliteta i dizajna, centralnu ulogu u ovoj porodičnoj firmi uvek je igrala i ekonomičnost.

AUINGER je sa 70% aktivan u opremanju objekata. Kada se pred njim ukazao veći, atraktivan „nalog za puno drvo“ za opremanje klupa za crkvu, najpre je stavio na papir da li je za njega realizacija tog naloga isplativa. Tako je naišao na „slaba“ mesta u svom proizvodnom procesu: ravnanje i blanjanje. Brzo je bilo jasno da će vremenski zahtevan rad na abrihteru i dihtu jako uticati na izgled za dobit. Potrebna je mašina za četvorostranu obradu, s obzirom da je u izgledu bio još jedan atraktivan posao. Nije mu trebala Hightech-mašina, već jednostavna i funkcionalna. Naravno, i kompaktna, tako da bez poteškoća može da stane u mali prostor u radionici. Njegova poseta sajmu LIGNA 2011 i štandu firme WEINIG bila je prilika da se upoznaje sa novom mašinom za blanjanje, CUBE (na engleskom - KOCKA). Tu je našao to što je tražio: radni komad postaviti, dimenziju ukucati i komad propustiti kroz mašinu. Pu-

tem lasera koji se projektuju na radni komad mogao je da vidi „kasniji rezultat“ pre nego što je radni komad bio obrađen, i da koriguje dimenziju. Jednostavno je zaključio: „Ovde ništa ne može da krene naopako“ i kupio sajamski eksponat. Već prvog dana je urađeno 1800 m drveta u najboljem kvalitetu obrade, a kako gospodin Auinger kaže, tog dana je završen posao koji bi trajao otprilike 10 dana. Potvrdu je dobio od svog „programa za evidentiranje vremena“, koji je već duže vreme u primeni za svako mesto troškova. Radnici koji su više sati radili na abrihteru i dihtu sada svoj posao na CUBE-u urade znatno brže, tako da se mogu rasporediti na druge poslove i time povećati produktivnost. Izvodeći svoju redovnu računicu, ispostavilo se da je radionica nameštaja AUINGER postizala za 90% višu vrednost kod blanjanja. A s obzirom da mašinu otplaćuju putem lizinga, investicija se otplaćivala kroz redovno poslovanje.

Visoka produktivnost mašine omogućila je stolarskoj radionici interesantne opcije za pozicioniranje na tržištu. Kako gospodin Auinger kaže: „kupovinom CUBE-a smo postali konkurentiji, posebno kada je u pitanju obrada punog drveta. Proizvodimo

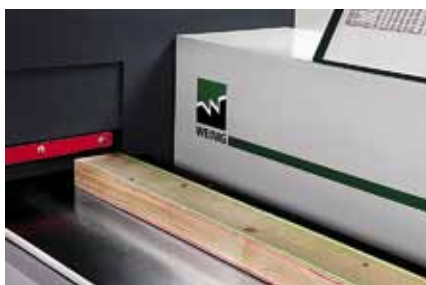
Juergen Auinger, vrlo zadovoljan svojim Cube-om

AUINGER GmbH, 97299 Zell am Main

ekonomičnije, možemo brže da isporučujemo i ubuduće ćemo moći da prihvatimo mnogo više poslova kada je u pitanju puno drvo“.

www.schreinerei-auinger.de

CUBE ukratko:

- Radna širina 20 – 260 mm
- Radna visina 8 – 160 mm
- Instalirana snaga ca. 18 (opciono 28) KW
- Funkcija memorije za 10 poslednjih dimenzija
- Jednostavna zamena noževa
- Perfektno ravni i pravougaoni radni komadi
- Ušteda energije optrašivanja do 60%
- Više na www.weinig-cube.com

MW GROUP · Čupićeva 1/1, 37000 Kruševac
tel: +381 37 445 070, 445 075, 445 077 · fax: +381 37 445 070, 445 071
e-mail: mwgroup@open.telekom.rs · www.mwgroup.rs · www.weinig.com

NEW
THINKING.
NEW
POSSIBILITIES.

www.hyundai.co.rs

ix35

2.0 DOHC – 163 KS **18.990 eur**

ABS + EBD + ESP + TCS / DBC (Downhill Brake Control) / HAC (Hill Assist Control) / HAC (Hill Assist Control) / ROP (Roll Over Protection) / 6 vazdušnih jastuka / El. paket sa podešavanjem retrovizora sa grejanjem / Daljinsko centralno zaključavanje sa alarmom / Klima uređaj / Radio CD MP3 USB sa 6 zvučnika / Komande audio sistema na upravljaču / Putni kompjuter / Prednja svetla za maglu / Krovni nosači / Alu naplatci 225/60 R17

**GARANCIJE
POMOĆI NA PUTU
KONTROLNIH PREGLEDA**

OVLAŠĆENI PRODAVCI I SERVISERI: BEOGRAD • HYUNDAI AUTO 011/22 52 500, EHOM AUTO 011/2752 772, NIŠ • IDEAL AUTO 018/4602 777, AGROHIM 018/41 50 106, NOVI SAD • BOŠNJIAC 021/489 45 99, KRALJEVO • MARIĆ CENTAR 036/824 670, JAGODINA • SVETOZAREVO PROMET 035/230 303, UŽICE • MANIK 031/531 343, ČAČAK • PCM HYUNDAI 032/380 880, ZRENJANIN • KPM 023/528 980

AGACIJA

Novi Beograd, Tošin bunar 232g, tel/fax. 011 319 0974, 319 2600

Batajnica, Majora Zorana Radosavljevića 370, tel/fax. 011 848 8218, 377 4699

Batajnički drum 303 (Auto-put Beograd-Noví Sad)

www.agacija.com

- nameštaj po meri, projektovanje i opremanje prostora
- univer, radne ploče, medijapan, lesomit, špreploče
- obrada na CNC mašini
- krivolinijska sečenja i kantovanje
- okov i galanterija
- furniranje po želji kupca
- veliki izbor furnira
- unutrašnja vrata savremenog dizajna

**Na BEOGRADSKOM SAJMU
od 14. do 20. novembra 2011. godine održan
49. MEĐUNARODNI SAJAM NAMEŠTAJA, OPREME
I UNUTRAŠNJE DEKORACIJE, I MEĐUNARODNA
IZLOŽBA MAŠINA, ALATA I REPROMATERIJALA
ZA DRVNU INDUSTRIJU**

Beogradski ponovo

MILES I & PARTNERS,
Italija

TON A.S.
Republika Češka

Za veliki broj firmi koje se bave preradom drveta i proizvodnjom nameštaja, kao i firmi koje svoj program rada zasnivaju na drvoprerađivačima i proizvođačima nameštaja, koje se bave proizvodnjom i distribucijom mašina, alata, okova, boja i lakova, abraziva i drugog repromaterijala, centralni događaj protekle jeseni bio je Sajam nameštaja koji je održan u Beogradu od 14. do 20. novembra prošle godine.

Uprkos svetskoj ekonomskoj krizi i postepenom gašenju sličnih sajmova u regionu, treba naglasiti da je Sajam nameštaja u Beogradu protekle jeseni potvrdio regionalno liderstvo. Za Sajam nameštaja je vladalo skoro nepromenjeno interesovanje, tvrde u sajamskoj službi. Ističemo da je organizator sajma imao odlučnost, dobru strategiju i upornost što je, i pored krize, animiralo izlagače i posetioce ove manifestacije. Broj izlagača je bio približan prethodnoj manifestaciji, ali je popunjenost izlagačkog prostora ovoga puta bila za oko petinu na nižem nivou u odnosu na prethodnu godinu.

Ovakav odnos je bio očekivan jer su pojedini izlagači izostali, neki prave pauzu u izlaganju, a pojavljuju se na informativnim štandovima ili smanjuju veličinu izložbenog prostora. Istina, pojavljuju se i novi izlagači koje su u dobroj meri nadoknadili, verujemo, privremeni izostanak redovnih, starih izlagača. Sve to doprinosi raznolikosti Sajma.

Na ovoj manifestaciji je učestvovalo oko 500 firmi od kojih je skoro jedna trećina došla iz dvadesetak zemalja Evrope. Među inostranim izlagačima su kompanije iz Slovenije, Turske, Hrvatske, BiH, Italije, Austrije, Nemačke, Grčke, Poljske, Češke, Rumunije, Bugarske, Danske...

Vidim ti nameštaj

Sajam nameštaja je održan pod sloganom *Vidim ti nameštaj*, a posetioци su imali priliku da upoznaju izlagački program koji će predstaviti najnovije trendove u oblasti proizvodnje, dizajna i marketinga. Poseban akcenat stavljen je na domaći nameštaj, koji promoviše ovogodišnjju ponudu, ali i planove za naredni period, uključujući kooperaciju sa ino partnerima, čime se omogućava poređenje sa konkurencijom i daje realna slika o tome kakve su naše pozicije na ino tržištu.

Sajam nameštaja je svečano otvorio **Dušan Petrović**, ministar poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede u Vladi Republike Srbije.

YOXIMOVIC DESIGNO STUDIO, Novi Beograd

ATLAS, Užice

KVADRA, Hrvatska

sajam nameštaja *potvrdio regionalno liderstvo*

Na 49. međunarodnom sajmu nameštaja je učestvovalo oko 500 firmi od kojih je skoro jedna trećina došla iz dvadesetak zemalja Evrope.

Domaći proizvođači kažu da im je prodaja poslednjih godina znatno opala i da im je izvoz primarna orijentacija. Cene nameštaja u Srbiji kao i u čitavom regionu su upola manje nego u zemljama Evropske unije.

Prosečan stanovnik Srbije najveći deo svog kućnog ličnog budžeta troši na hranu i piće. Za nameštaj i tekuće održavanje ostaje oko 4,3 odsto.

– Vrednost izvoza industrije nameštaja u Srbiji u prvih devet meseci 2011. godine iznosila je oko 152 miliona evra, a to je 20% više nego u istom periodu 2010. godine. Industrija nameštaja u Srbiji pokazuje veliku vitalnost i ovaj sajam je dobra prilika da se vidi gde se Srbija nalazi u ovoj industrijskoj grani, kazao je Petrović.

On je dodao da u Srbiji ima 650 kompanija koje se bave finalnom preradom drveta i proizvodnjom nameštaja u kojima je zaposleno 14.300 ljudi čije su plate ispod prosečnih primanja u Republici Srbiji.

– Ovaj sajam je pravo mesto da se u punom svetlu pokažemo našim građanima, potrošačima, a takođe i svima onima koji su iz inostranstva zainteresovani za našu produkciju, kazao je Petrović. On je napomenuo i da ta smotra pruža mogućnost da vidimo gde se nalazimo, upoređujući se sa drugima i našom konkurencijom.

Domaći proizvođači, pak, kažu da im je prodaja poslednjih godina znatno opala i da im je izvoz primarna orijentacija. Cene nameštaja u Srbiji kao i u čitavom regionu su upola manje nego u zemljama Evropske unije. To su podaci evropske agencije za statistiku. Međutim, na dnu te evropske lestvice Srbija, kao i region, nalaze se i po platama i životnom standardu. Prosečan stanovnik Srbije najveći deo svog kućnog ličnog budžeta troši na hranu i piće. Za nameštaj i tekuće održavanje ostaje oko 4,3 odsto.

Međunarodni sajam nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije, zajedno sa Međunarodnom izložbom mašina, alata i repromaterijala za

drvenu industriju održava se pod kupolama Beogradskog sajma skoro pet decenija, već 49. put. Uspešni višegodišnji rezultati i doprinos koji manifestacija daje domaćoj i stranoj industriji nameštaja, nudeći optimalne uslove izlaganja, nisu ostali nezapaženi ni u međunarodnim okvirima. Prestiž i kvalitet potvrđen je priznanjem i članstvom Beogradskog sajma u Međunarodnoj uniji sajmova – UFI, sa sedištem u Parizu.

Izložene sve vrste nameštaja

Sajam je obilovao svim vrstama nameštaja, od komadnog do garniturnog, kao i nameštajem za opremanje kancelarijskog prostora, opremanje javnih objekata, elementima za uređenje enterijera. Sajam nameštaja je bio posebna prilika da se na jednom mestu dobije ideja i savet od arhitekata i dizajnera kako urediti dom da dobije savremen i funkcionalan izgled. Prema očekivanju bilo je i značajnih popusta koji su dostizali i do 40%, zatim odloženog plaćanja, kataloške i *on line* prodaje. Većina izlagača je na svojim štandovima pripremila promocije i prezentacije svojih proizvoda i druge zanimljivosti.

Nacionalne izložbe u Hali 4 su jedan od načina uspostavljanja novih kontakata i predstavljanja aktuelne ponude zemalja iz okruženja. Osim već tradicionalnih nacionalnih izložbi Republike Srpske, Slovenije i Hrvatske, na proteklom Sajmu nameštaja prvi put su viđene nacionalne izložbe Rumunije i Bugarske. Posebno pominjemo prisustvo velikog broja izlagača iz Turske, koji su nastupili sa širokom i kvalitetnom ponudom.

DAREX HOME, Novi Beograd

DAREX HOME, Novi Beograd

SVEA LESNA, Slovenija

MATIS, Ivanjica

JELA JAGODINA, Jagodina

BOREAL ENTERIJER BOROVIĆ, Kraljevci

Izlagači iz Rumunije, su odabrali beogradski Sajam nameštaja kao vodeći regionalni sajam za izlaganje. Odabrali su naše tržište kako bi prvi put organizovano nastupili u Srbiji sa nameštajem koji je proizveden po dizajnu kvalitetnih italijanskih dizajnera sa ciljem da ostvare što veći broj poslovnih kontakata sa domaćim kupcima. U okviru nastupa na Sajmu nameštaja, Rumuni su imali promociju pod nazivom *Industrija nameštaja Rumunije - otvorene mogućnosti za saradnju sa Srbijom*.

Na velikom izložbenom prostoru izlagalo je nekoliko značajnih bugarskih proizvođača nameštaja pod pokroviteljstvom *Bugarske nacionalne agencije za razvoj malih i srednjih preduzeća*, koja u okviru programa razvoj i povećanje konkurentnosti bugarske ekonomije izlaže u Beogradu sa ciljem jačanja međunarodne pozicije bugarske ekonomije.

Ukupnoj slici o ovoj manifestaciji doprinela je i Izložba dizajna, u Hali 2 – nivo C, u organizaciji udruženja, fakulteta i stručnih škola koje se bave edukacijom dizajnera, napravljena u cilju povezivanja mladih talenata, projekatana i dizajnera sa proizvođačima i privredom. Izložba je prikazala potencijal mladih talenata i predstavlja uvod u veću izložbu, koja će biti organizovana povodom jubileja, 50. međunarodnog sajma nameštaja, koji će tradicionalno biti održan u novembru ove godine.

Kod izložbe mašina, alata i repromaterijala za drvenu industriju, koja se nalazila u Hali 2 – nivo B, primećena je znatna stagnacija, što je posledica ekonomske krize i nedostatka novčanih sredstava.

Dominantno mesto među proizvođačima mašina imale su svetski poznate firme *Homag* iz Nemačke i *Biesse* iz Italije.

Spomenimo da već tradicionalno Sajam nameštaja svake godine posete brojni poslovni ljudi iz regije i sveta, zainteresovani za određene dogovore sa domaćim kompanijama, pa verujemo da je i na protekloj manifestaciji bilo poslovnih aktivnosti koje su zadovoljile ambicije većeg broja izlagača.

Od izlagača pomenimo firme koje su i na proteklom Sajmu nameštaja imale svoje tradicionalno mesto: Dalas, Tutin; Atlas, Užice; Lagado, Bujanovac; Ginko, Požega; Radović Enterijer, Požega; Eurosalon, Beograd; Inko Home Art, Nova Pazova; Jela, Jagodina; Matis, Ivanjica; Tra Duga, Sombor; Art Invest, Beograd; Drex Home, Beograd; Astra, Novi Sad; Chiqo Contract; Mahagoni Deco, Novi Pazar, ŠPIK iverica iz Ivanjice; ESTIJA, Zemun; Fabbrica, Zemun; Pinales, Beograd i drugi.

Dodeljena tradicionalna sajamska priznanja

I proteklog Sajma nameštaja stručni žiri je imao važan zadatak, veliku odgovornost i pune ruke posla da od velikog broja dobrih eksponata i proizvođača izabere najbolje i dodeli im sajamska priznanja. Stručni žiri 49. međunarodnog sajma nameštaja u Beogradu, radio je u sastavu: prof.dr **Branislav Mitrović**, Arhitektonski fakultet Univerziteta u Beogradu, predsednik; a članovi žirija su bili mr **Vladimir Lovrić**, predsednik arhitektonske sekcije ULUPUDS-a; prof. **Zoran Bulajić**, Fakultet primenjenih umetnosti u Beogradu i **Damir Miladin**, I.C.P.S. marketing agencija.

Stručni žiri je dodelio sajamska priznanja koja je nagrađenima uručio **Branislav Krmar**, rukovodilac poslovnice Beogradskog sajma nameštaja.

ZLATNI KLJUČ

U robnoj grupi 1. NAMEŠTAJ ZA SEDENJE - STOLICE za ZLATNI KLJUČ nominovani su: TON A.S. Republika Češka, MILES I PARTNERS Italija i YOXIMOVIC DESIGNO STUDIO Novi Beograd. ZLATNI KLJUČ je dobila firma MILES I PARTNERS Italija za drvenu stolicu Frida čiji je autor Odoardo Fioravanti.

U robnoj grupi 2. NAMEŠTAJ ZA ODMOR – KREVETI, TROSEDI, DVOSEDI I FOTELJE nominovani su: ATLAS Užice, KVADRA Hrvatska i INNOVATION – RANDERS A/S Danska. ZLATNI KLJUČ je dobila firma KVADRA Hrvatska za trosed Revolve čiji je autor Nikola Radeljković

U robnoj grupi 3. NAMEŠTAJ ZA KUHINJE I OBEDOVANJE – TRPEZARIJE nominovani su: SVEA Lesna Slovenija, DAREX HOME Novi Beograd, GAJ-STOLARIJA Stara Pazova i EUROKANCOM Nova Pazova. ZLATNI KLJUČ je dobila firma DAREX HOME Novi Beograd za kuhinje Quadra, Viola, Dynamic concept, Limeta i Terra čiji je autor dipl. arh. Snežana Pašćan Jovanović.

U robnoj grupi 4. NAMEŠTAJ ZA ODLAGANJE U STANU ZLATNI KLJUČ nije dodeljen.

U robnoj grupi 5. NAMEŠTAJ ZA OPREMANJE PROSTORA ZA MLADE (PREDŠKOLSKI I ŠKOLSKI UZRAST) nominovani su: MATIS Ivanjica i JELA JAGODINA, a ZLATNI KLJUČ je dobila firma JELA JAGODINA za modularni sistemski nameštaj Kiki.

U robnoj grupi 6. NAMEŠTAJ ZA OPREMANJE RADNOG PROSTORA-KANCELARIJSKI NAMEŠTAJ nominovani su: GAJ – INŽENJERING I OPREMANJE Zemun, S.B.S.R. TOJO Požega i BOREAL ENTERIJER BOROVIĆ Kraljevci, a ZLATNI KLJUČ je dodeljen firmi GAJ-INŽENJERING I OPREMANJE Zemun za program Sunset čiji je autor Snežana Vilotijević.

Moguće je da se u zvaničnim podacima Beogradskog sajma o nagrađenima potkrala greška. Naime, firmu TOJO kao proizvođača okova za nameštaj trebalo je svrstati u robnu grupu REPRMATERIJALI.

U robnoj grupi 7. NAMEŠTAJ ZA OPREMANJE JAVNIH OBJEKATA (ŠKOLE, HOTELI, BOLNICE I SL.) ZLATNI KLJUČ nije dodeljen.

U robnoj grupi 8. PROIZVODI ZA OPREMANJE I UNUTRAŠNJE UREĐENJE STANOVA I JAVNIH OBJEKATA ZLATNI KLJUČ je dobila firma KLUN Slovenija za fleksibilno komforno sedenje K88 SEAT O i modul za sedenje K88 bigg APPLE čiji je autor Robert Klun.

U robnoj grupi 9. REPRMATERIJALI nominovani su: HETTICH FURNTECH GmbH& Co. KG Nemačka, SIMPO ŠIK Kuršumljaja i MEBLO JOGI Slovenija, a ZLATNI KLJUČ je dobila firma HETTICH FURNTECH GmbH& Co. KG Nemačka za ručicu za nameštaj Touch in.

DIPLOMA ZA KVALITETAN PROIZVOD

U robnoj grupi 1. NAMEŠTAJ ZA SEDENJE- STOLICE, DIPLOMU ZA KVALITETAN PROIZVOD dobile su firme TON A.S. Republika Češka za

GAJ INŽENJERING I OPREMANJE, Zemun

EUROKANCOM, Nova Pazova

SRPSKI KLASITER NAMEŠTAJA, Niš

Foto: J. Popović

SIMPO ŠIK,
Kuršumljija

UMETNIČKA
RADIONICA
NOVAKOVIĆ,
Petrovaradin

stolicu 313 002 i YOXIMOVIC DESIGNO STUDIO Novi Beograd za stolicu ZZZZ.

U robnoj grupi 2. NAMEŠTAJ ZA ODMOR-KREVETI, TROSEDI, DVOSEDI I FOTELJE, DIPLOMU ZA KVALITETAN PROIZVOD dobile su firme ATLAS Užice za garnituru Manhattan i INNOVATION – RANDERS A/S Danska za kolekciju fotelja i klub sto Dan form.

U robnoj grupi 3. NAMEŠTAJ ZA KUHINJE I OBEDOVANJE – TRPEZARIJE DIPLOMU ZA KVALITETAN PROIZVOD dobile su firme SVEA Lesna industrija d.d. Slovenija za Kitchen; GAJ STOLARIJA Stara Pazova za trpezarijski sto Ferara i EUROKANCOM Nova Pazova za trpezarijske stolove Torini i Napoli.

U robnoj grupi 4. NAMEŠTAJ ZA ODLAGANJE U STANU DIPLOMU ZA KVALITETAN PROIZVOD dobile su firme JELA JAGODINA za kolekciju za odlaganje Kalla i SRPSKI KLASER NAMEŠTAJA Niš za multifunkcionalnu policu za odlaganje sfk_008.

U robnoj grupi 5. NAMEŠTAJ ZA OPREMANJE PROSTORA ZA MLADE (PREDŠKOLSKI I ŠKOLSKI UZRAST) DIPLOMU ZA KVALITETAN PROIZVOD dobila je firme MATIS Ivanjica za dečiju sobu Bambi.

U robnoj grupi 6. NAMEŠTAJ ZA OPREMANJE RADNOG PROSTORA (KANCELARIJSKI NAMEŠTAJ) DIPLOMU ZA KVALITETAN PROIZVOD dobile su firme S.B.S.R. TOJO Požega za konstrukciju konferencijske stolice i BOREAL ENTERIJER BOROVIĆ Kraljevci za sto za sastanke 330.

U robnoj grupi 7. NAMEŠTAJ ZA OPREMANJE JAVNIH OBJEKATA (ŠKOLE, HOTELI, BOLNICE I SL.) DIPLOMU ZA KVALITETAN PROIZVOD dobila je firme MAHAGONI DECO Nova Pazova za hotelsku sobu.

U robnoj grupi 9. REPROMATERIJALI DIPLOMU ZA KVALITETAN PROIZVOD dobile su firme SIMPO ŠIK Kuršumljija za Simpo Šik lesomit, stolarsku i voodootpornu šper ploču i MEBLO JOGI Slovenija za jogi dušek Mattress NUBE.

DIPLOMA ZA EKO – ETNO DIZAJN dodeljena je UMETNIČKOJ RADIONICI NOVAKOVIĆ Petrovaradin za set Cunami.

DIPLOMA ZA KVALITETAN UKUPAN NASTUP I ESTETSKI IZGLEDE IZLOŽBENOG PROSTORA – ŠTANDA dodeljena je firmi FABBRICA d.o.o. Zemun.

SPECIJALNO SAJAMSKO PRIZNANJE se dodeljuje: TEHNIČKOJ ŠKOLI DRVO ART Beograd za prototipove elemenata komadnog nameštaja, urađenih na međunarodnoj radionici; FAKULTETU PRIMENJENIH UMETNOSTI Univerziteta u Beogradu, Odsek enterijera i nameštaja za grupno izlaganje studentskog nameštaja; ŠUMARSKOM FAKULTETU Univerziteta u Beogradu za studije elemenata nameštaja u drvetu i ULUPUDS-u za retrospektivnu izložbu „1953-2010. Portreti arhitekata“.

Nagrade UEPS-a za promotivni nastup

Udruženje ekonomskih propagandista Srbije je na 49. Međunarodnom sajmu nameštaja, opreme i unutrašnje dekoracije dodelilo priznanja za promotivni nastup izlagača:

DIPLOME za USPEŠAN PROMOTIVNI NASTUP dobili su: ASTRA Novi Sad; DVO - DELLA VALENTINA OFFICE S.p.a. – Italy; DAREX HOME Novi Beograd i JELA JAGODINA Jagodina.

SPECIJALNU DIPLOMU za USPEŠAN PROMOTIVNI NASTUP dobila je: ROMANIAN FURNITURE MANUFACTURING ASSOCIATION.

GRAND PRIX za NAJBOLJI PROMOTIVNI NASTUP dobila je TAPETARIJA NUMANOVIĆ Novi Pazar.

Protekli Beogradski sajam nameštaja je, bez sumnje, bio izvanredna prilika za domaće proizvođače nameštaja da prikažu svoj proizvodni program i svoje mogućnosti. Istovremeno to je bila prilika da se domaća i inostrana konkurencija sagleda izbliza. Sajam je stručnim krugovima, ali i široj publici omogućio uvid u vrhunske domete oblikovanja nameštaja u uređenja prostora za stanovanje i rad. Na Sajmu nameštaja svoje mesto su, već tradicionalno, pronašli i izlagači koji su pripremili detalje, različitu opremu i sve one sitnice koje kuću pretvaraju u dom.

Treba još jednom naglasiti da je protekli Sajam nameštaja u Beogradu bio uspešan. Istina u odnosu na tri prethodne, takođe krizne godine, oseća se da kriza ne jenjava. Naprotiv, novi talas stare krize, tvrde neki ekonomisti, će poput cunamija delovati na srpsku ekonomiju koja već stoji na staklenim nogama. Naši politički stratezi, međutim, uvek imaju pregršt lepih reči koje mogu opravdati sve. Oni uvek kalkuliraju sa najpovoljnijim varijantama, a narod već naviknut na njihove promašaje skoro da im ne zamera. To je, ustvari, indikator da ih narod više i ne shvata ozbiljno...

To je kratko nagoveštaj društvenog ambijenta u kome će, za desetak meseci, biti održan jubilarni 50. sajam nameštaja u Beogradu. Znamo da će i tada među proizvođačima biti kolebanja i neodlučnosti, ali verujemo da će organizator imati jasan cilj i strategiju i da će animirati proizvođače i posetioce, pa se nadamo da će jubilarni sajam nameštaja biti primeren svojoj tradiciji. ■

MAHAGONI DECO, Nova Pazova

FABBRICA, Zemun

KLUN, Slovenija

ESTIA, 11080 Zemun, Batajnički drum 6n
tel/fax: 011/316 42 51, 316 16 29, 219 76 32
estia.beograd@gmail.com, office@estia.co.rs
www.estia.co.rs

PROIZVODIMO I MONTIRAMO

- nameštaj za opremanje stambenih objekata: kuhinje, spavaće sobe, dečije sobe, kupatila, sobna vrata
- sve vrste kancelarijskog nameštaja
- opremanje apoteka i laboratorija
- opremanje svih drugih poslovnih i javnih objekata
- izrada frontova za nameštaj i uslužno lakiranje drveta
- projektovanje svih vrsta nameštaja, kao i konsultacije u realizaciji željenih formi i izgleda

Design as a Woman's attitude

www.sb-acimo-namestaj.rs

SCABO DESIGN

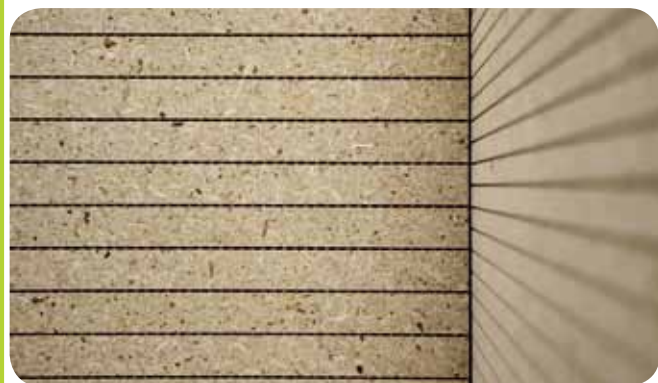
SB AĆIMO
italijanske stolice modernog dizajna

Hala II Galerija - Beogradski sajam

011 26-555-75 i 032 381-457

SB **cimo**
EXPORT - IMPORT

GRAĐEVINSKA IZOLACIONA PLOČA

ISB - P5

GRAĐEVINSKA IZOLACIONA PLOČA IZ SRBIJE

*predstavljena na
Beogradskom sajmu
nameštaja*

Posle sajmova u Milanu i Pordenoneu u Italiji, građevinska izolaciona ISB ploča predstavljena je i na Sajmu nameštaja u Beogradu. Koristeći iskustva i sugestije najvećih italijanskih građevinskih stručnjaka do kojih se došlo u toku prethodnih pola godine kroz promociju nove građevinske izolacione ploče, fabrika ŠPIK Iverica je na Sajmu nameštaja u Beogradu predstavila proizvod koji je nedostajao u srpskom proizvodnom drvnom asortimanu.

Kao što smo u prethodnim brojevima časopisa *DRVOTEHNIKA* pisali, građevinska izolaciona ISB ploča je proizvod koji je pre svega namenjen za upotrebu u građevinarstvu i to na mestima upotrebe sa posebnim zahtevima kada je u pitanju vlagootpornost i poboljšana otpornost na požar sa fizičkomehaničkim karakteristikama koje su identične u svim pravcima i značajno poboljšane u odnosu na slične kompozitne materijale.

Takođe, kao rezultat dobijenih informacija je i novo formatovanje i prodaja u dimenzijama koje su prilagođene transportu i podizanju na visine gde je nemoguća upotreba mehanizacije. Od početka 2012. godine fabrika proizvodi i prodaje ISB ploče pored standardnih dimenzija 275x185 cm i u dimenzijama 120x260 cm i 275x69 cm sa ravnom obradom ivica i sa izradom elemenata veze na zahtev kupaca.

Pored standardne vlagootpornosti koja se odlikuje zapreminskim bubrenjem manjim od 10%, u ponudi za 2012. godinu je ISB ploča sa aditivima za poboljšanje svojstava na otpornost na požar, kao i sa dodatkom fungicida čime je ova ploča ispunila sve zahteve za široku upotrebu u građevinarstvu.

Interesovanje pokazano na sajmu je značajno što svedoče brojne posete kupaca arhitekata i ljudi iz građevinskih preduze-

GRAĐEVINSKA IZOLACIONA PLOČA

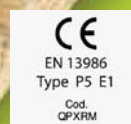
ISB - P5

ća koji su sedam dana obilazili štand ŠPIK Iverice u hali 4 beogradskog sajma želeći da saznaju detalje o ovom proizvodu i koji su odlazili zadovoljni jer su u ISB-u prepoznali veoma upotrebljiv i koristan materijal.

Očekujemo značajniju tražnju za ovim proizvodom oživljavanjem građevinske industrije i cilj nam je pre svega da domaća građevinska operativna uvidi prednosti korišćenja ovih ploča u odnosu na dosad korišćene ploče iz uvoza čime će se smanjiti spoljnotrgovinski deficit u sveri ploča od drveta. Na žalost, kao i u svemu drugom prednosti obično pre nas uvide drugi, što potvrđuje značajna prodaja ISB ploča na tržište Italije i, od decembra 2011. godine, Grčke.

ŠPIK Iverica i dalje pomno osluškuje zahteve tržišta i spremna je da zajedno sa naučnim centrom Fantonija odgovori najsofisticiranijim zahtevima tržišta koje odlično prepoznaje razliku u kvalitetu i podiže standarde u skladu sa vremenom i uslovima koje novo vreme donosi.

Dipl.ing. Milić Spasojević

fantonigroup

špik iverica fantoni**group**

Špik iverica D.O.O.

V. Marinkovića 139

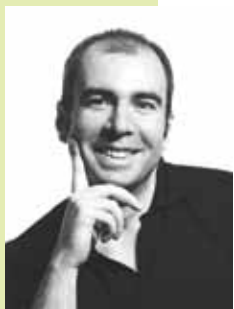
32250 Ivanjica

Centrala +381 32 66 11 66

Fax +381 32 66 33 20

www.iverica.rs

info@iverica.rs

PIŠE: Uroš Vitas

49. BEOGRADSKI SAJAM NAMEŠTAJA

Stari prostor NOVE IDEJE

Prostora može biti više ili manje, mogu biti novi ili stari, ali svi bi trebalo da gledaju u budućnost koja dobija smisao samo ako je ispunjena, mada, po pravilu, ne mora uvek biti i svetla...

Da li tako osećaju i naši mladi i talentovani? Čak i ako, s vremena na vreme, dobiju mesto da rade ili prikažu šta bi se sve moglo da je takvih prostora više, nije teško saznati. Posetioci ovogodišnjeg Beogradskog sajma nameštaja uverili su se da su jedan takav prostor, složno i uspešno, popunili upravo naši talentovani akademci. Studenti sa različitih fakulteta, ali čini se, nikada srodniji predstavili su se sjajnim, i uglavnom, ostvarenim radovima. Bitno je svakako praviti, možda i graditi i stvarati, ali, čini se da ovo poslednje još uvek nekako prepuštamo drugima, očigledno veštijim i pametnijim. Mi smo, izgleda, još uvek previše obični da bi se time bavili. Da li je baš tako?

Ako je suditi po onoj kineskoj – *Kad čujem, zaboravim. Kad vidim, zapamtim. Kad uradim, razumem.* Ili japanskoj – *Sedam puta padni, ali ustani osmi,* nada i verovatnoća postoji, da se i na našem jeziku, *slabosti okrenu u prednosti,* ali za to je svakako potrebna volja, i radno vreme.

Sudeći po radovima naših akademaca, nema dileme. Iako šampioni u padanju i ustajanju; od umora, po prevozu, šalterima, u protestima, na ispitima; preopterećeni gradivom, prirodom, društvom..., oni uspešno stvaraju. Ništa slabije nego vršnjaci u belom svetu. Prate trendove, kombinuju održive materijale, oblikuju proizvode tako da i puno govore, ali i da se lakše naprave, i gotovo u svaki unesu neki novi fazon, da izazovu tu toplu i vedru emociju, koju ne nalazimo tako često u drugima, dok je u nama, ponekad, ima i previše.

Upravo tako predstavili su se i studenti druge do pete godine, Odseka za dizajn, Fakulteta primenjenih umetnosti, sa docentom Tamarom Škulić, i profesorom Rankom Bočinom, kroz inovativne prototipove i makete, rezultate studijskih vežbi, samostalnih projekata, i radionica, u okviru nastave na predmetu Dizajn nameštaja. Postavkom je vizuelno pleniло stilizovano drvo ORIGAMI, rad grupe autora u sastavu Sonja Tonev, Sava Živković, Nenad Merzel i Tijana Tripković, napravljeno od OSB ploča, u nameri da funkcionalno i likovno dopuni projekat kućica za ptiце, nasto u radionici, u saradnji sa Zavodom za zaštitu prirode Srbije. Sudeći po interesovanju, drvo ORIGAMI premašilo je i očekivanja auto-

ra. Uporedo su predstavljena i brojna, ništa manje inovativna, rešenja nameštaja, koje su, osim navedenih, potpisali i Danko Radulović, Ksenija Josifović, Lana Inić, Fiona Sinđelić Stevanović, Sandra Đukić, Anica Andrić, Đorđe Dragutinović i Nađa Pavlović, Fakultet primenjenih umetnosti i Odsek za dizajn – enterijer i nameštaj. Za ovu prezentaciju nagrađeni su Specijalnim priznanjem Beogradskog sajma za grupno izlaganje studentskog nameštaja.

Ništa manje zapaženi, studenti Odseka za dizajn enterijera, Akademije lepih umetnosti, prvog privatnog fakulteta umetnosti na prostoru bivše SFRJ, na izložbi, pod rukovodstvom profesorke mr Dragane Marković, predstavili su se serijom inovativnih prototipova nameštaja, koje su mentorisali profesorke mr Vesna Pejović i mr Jugoslava Kljakić, inspirisanih novom funkcionalnošću, vizuelno dopadljivim, od dizajnera šire prihvaćenim, OSB materijalom, takođe i sa familijom rasvete, smelih boja i oblika, kao i inovativnim konceptima nameštaja u metalu, kojima su se posetioci mogli diviti i na proteklom Mikser festivalu. Izložbu je pratila prezentacija, uz skladno grafički oblikovane promotivne materijale, simpatične žive eksponate u vidu zelenih jabuka, u duhu održivosti i ekologije.

Studenti odseka Prerada drveta, Šumarskog fakulteta, sa docentom Jelenom Matić, i asistentkinjom Miljanom Nikolić, u svom dinamičnom maniru, predstavili su se u tri kreativne programske celine. Prva, i verovatno najintrigantnija, bila je prezentacija rezultata prve radionice na temu paviljona POKRENI SE, koja je, na inicijativu mentora docenta Jelene Matić, početkom septembra uspešno okupila studente osnovnih akademskih studija Usmerenja za projektovanje nameštaja i enterijera, i studente master modula Oblikovanje proizvoda od drveta. Zadatak je bio da se osmisli paviljon od drveta, koji će biti namenjen upravo studentima. Na projektu je uspešno radio tim studenata, u sastavu: Vojislav Dacić, Adrijan Banč, Danijela Lemić, Ines Bajić, Jelena Vlašković, Marko Golubović, Miomir Popeskov, Nikolina Džodan, Oksana Čolić, Senka Milanović, Tijana Lukić i Uroš Vitas, uz pomoć mentorki, Miljane Nikolić, dia, i Milice Dejanović, dia, a pod rukovodstvom docenta Jelene Matić, kao jedan od retkih projekata ovog obima, iz domaće kreativne radionice, koji će se i realizovati u kompleksu Univerziteta, u organizaciji Centra za projektovanje i dizajn enterijera i nameštaja, podršku LKV Centra, i aktivno učešće studenata.

U okviru druge teme, predstavljani su rezultati studentskog konkursa za opremanje enterijera u organizaciji Šumarskog fakulteta, pod nazivom Klupa za hol i hodnike Šumarskog fakulteta, tj. prvonagrađeno višenamensko rešenje klupe-panoa, kluPA, konkursni rad Emira Bećiragića i Uroša Vitasa, koji je uspešno realizovan u prostoru Šumarskog fakulteta, u saradnji sa Centrom za projektovanje i dizajn enterijera i nameštaja, a čija realizacija će obuhvatiti i razvoj srodnih elemenata, kojim bi se kvalitetno odgovorilo na brojne stvarne potrebe u enterijeru fakulteta.

Ipak, može se reći da je ukupan utisak o prezentaciji upotpunilo upravo premijerno predstavljanje dela Prve kolekcije nameštaja Univerziteta u Beogradu, od ukupno 31. rada, 24 studenta autora, poklonjenih Šumarskom fakultetu, a realizovanih u periodu od 6 godina, u Centru za projektovanje i dizajn enterijera i nameštaja, od kojih čak 4 uvrštena u proizvodni program kompanije Simpo (HE&SHE set stolica Aleksandra Blagojevića, GRID sto-stolica Dragana Kri-vokapića, CHI sklopivi čiviluk Nikole Petkovića i PLAY ME stolica Miljane Nikolić).

U pogledu celokupne prezentacije, treba naglasiti da su studenti Prerade drveta, do samog kraja, bili uključeni u sve njene segmente, od izrade makete paviljona, uz podršku kompanije Estia, oblikovanja promotivnog materijala, za koji su deo materijala obezbedili Novi drveni kombinat i Wood World Trading, do interaktivne prezentacije, koja je obuhvatila i direktno internet izglasavanje na štandu, u sklopu projekta LikerBox.com. Šumarski fakultet je na ovoj izložbi dobio dve nagrade, prva je Plaketa ULUPUDS-a, u kategoriji Dizajn sistemskog rešenja, za Studentski paviljon POKRENI SE, njegov funkcionalan i kompatibilan dizajn osnovnih elemenata koji omogućavaju varijacije abijentalnih celina, dodeljena dizajnerskom timu studenata, i mentorima, kao i Specijalno priznanje Beogradskog sajma nameštaja – za studije elemenata u drvetu, za sve prikazane radove. Na sajmu nameštaja uspešno je nastupila i Visoka škola za likovnu i primenjenu umetnost strukovnih studija, sa ve-

Studentski paviljon Šumarskog fakulteta
POKRENI SE, FOTO: Đorđe Grubić

Interesovanje za studentska rešenja enterijera
FOTO: Viša škola likovnih i primenjenih umetnosti strukovnih studija

Prezentacija paviljona POKRENI SE
FOTO: Đorđe Grubić

Prva kolekcija Univerziteta / Šumarskog fakulteta
na probi, FOTO: Đorđe Grubić

Studenti Prerade drveta, uvek na zadatku
FOTO: Đorđe Grubić

likim brojem studentskih radova studijskog programa Enterijer, takođe uz kraći prikaz uspešnih rešenja mladih autora sa programa Grafički dizajn i Likovna kultura, što je svakako pohvalno. Mr Dragana Panić, profesor na studijskom programu Enterijer, i projektant sa zavidnim iskustvom i velikim brojem realizovanih projekata u zemlji i inostranstvu, ističe da se promocija radova studenata, putem izložbi, uglavnom odvija na godišnjem nivou, ali ponekad i češće, ukoliko za to, kao budžetska ustanova, obezbede dovoljno sredstava, a što, iz razumljivih razloga, ipak nije tako često moguće. Ističe, da se radi o programima koji obrazuju dizajnere i strukovne likovne umetnike, spremne da se odmah uključe u proces rada, a da su programi koncipirani fleksibilno, što podrazumeva realne projektne zadatke, sa dostupnim ekološkim materijalima i u skladu sa principima održivog dizajna. Nameštaj ne postoji kao poseban nastavni predmet, već se obrađuje u okviru sinteznih projekata, kroz idejna rešenja koja sa time blisko korespondira-

ju, kao npr. kroz projekte za predškolske ustanove, gde se rade didaktički objekti, koji mogu biti igračka, nameštaj, ili element enterijera, što je svakako interesantan pristup. U pogledu značaja ove inicijative, koja prvi put, na sajmu okuplja radove brojnih fakulteta, profesorka Panić ističe da to svakako treba pozdraviti, jer je studentima pružena mogućnost da široj javnosti pokažu svoje projekte i da pokušaju da uspostave kontakt sa investitorima i proizvođačima opreme, ali

je to i prilika da se na jednom mestu vidi koliki je raskorak između onoga što je tekuća produkcija i ponuda opreme, i svežih, primenljivih dizajnerskih ideja. Kao posebnu poruku koju bi uputila našim mladim dizajnerima, u zemlji i okruženju, profesorka Panić ističe:

– Mi imamo odlične dizajnere ali živimo u okruženju gde se realno ne obraća dovoljno pažnje na ulogu dizajnera u procesu nastanka novog proizvoda ili redizajnu nekog postojećeg.

kluPA Šumarskog fakulteta
FOTO: Đorđe Grubić

Radovi mladih dizajnera Fakulteta primenjenih umetnosti
FOTO: Fakultet primenjenih umetnosti

Uglavnom, sve dobre domaće kreativne ideje završe na izložbama ili u specijalizovanim časopisima. Nije tačno ono što često čujemo od proizvođača ili distributera da tržište diktira određen trend, a što bi se najblaže moglo okvalifikovati kao zastareli i neinventivan dizajn. Problem je u odsustvu spoznaje šta je zaista dobar dizajn – kao i koliko je on važan za plasman proizvoda, kako unutar, tako i van granica naše zemlje. Tržište može da bude i korektivni faktor, a da bi to postalo, neophodno je da se mladi dizajneri, ne čekajući pomoć sa strane, udruže i osmišljeno organizuju akcije, prvo na planu informisanja i edukacije korisnika putem svih dostupnih medijskih instrumenata (internet, socijalne mreže, TV, štampa, itd.), a potom, i na pronalaženju načina da realizuju svoje projekte. Dakle, pojedinačna i kolektivna preduzimljivost, upornost, i doslednost otvaraju perspektive, za šta je možda potrebno nekoliko godina, ali rezultati ne mogu izostati.

Uprkos vidno različitom pristupu, prva velika izložba talenata na ovom sajmu, nesumnjivo je pokazala da preduzimljivost, znanje i talenat, itekako imamo, za dobre rezultate verovatno i mladih godina, ali, nama ipak trebaju mladi dani, jer smo neke godine potrošili, a sa svakom uviđamo da znanje, kao i taj nečiji dan, na žalost, ili sreću, ima sve veću cenu, zato ga potražimo u našem danu. ■

PROIZVODI ZA UPOTREBU U GRAĐEVINARSTVU I OPREMANJU

UNUTRAŠNJA VRATA
(furnir, dekor, cpl)

KONSTRUKCIJSKA
PLOČA LSB
(alternativa za OSB-3 ploče)

PLOČE OD IVERICE
(sirove, oplemenjene)

REZANA GRAĐA
(građevinskog i
stolarskog kvaliteta)

Lesna TIP Otiški Vrh d.d. | Šentjanž pri Dravogradu 133 | SI-2373 Šentjanž pri Dravogradu
T: +386 2 87 87 500 | www.lesna-tip.si | info@lesna-tip.si

LESNA TIP Otiški Vrh d.d.
Ljubazni do prirode i okoline

BEOGRADSKI SREDNJOŠKOLCI

na najprestižnijim sajamskim manifestacijama

Sajamsko priznanje primila je profesor Zorica Đoković, direktor škole DRVO-art

Tehnička škola „Drvo art“ je na 49. međunarodnom sajmu nameštaja u Beogradu dobila Specijalno priznanje za prototipove elemenata komadnog nameštaja urađenih na međunarodnoj radionici. Istu kolekciju učeničkih radova prikazaće, u aprilu ove godine, i na najprestižnijem svetskom sajmu nameštaja u Milanu, koji obično poseti i do 300.000 posetilaca.

Svi radovi koji su prikazani na prošlogodišnjem Sajmu nastali su u okviru međunarodne kreativne radionice „Dizajn igralište – Design Playground“ koju je u martu 2011. godine organizovala „Drvo art“ škola u Beogradu. U radionici su, osim domaćina, učestvovali učenici iz Dizajnerske škole iz Beograda, Roth Gyula Gyakolo szakkozepisola es kollegium iz Šoprona (Mađarska), IPSIA Brugnera iz Brunjere (Italija) i Nacionalna gimnazija za priložni iskustva „Trevnenska škola“ iz Travne (Bugarska). Tema radionice bila je „Sitting to go“.

Samo jedan pogled na eksponate dovoljan je da vas uveri da mladi srednjoškolci prate najnovije tendencije u svetu dizajna, ali i da inspiraciju nalaze u prirodi i umetničkoj tradiciji zemalja iz kojih dolaze. Značaj ovakvog vida rada i okupljanja mladih prepoznali su Gradski sekretarijat za obrazovanje i opština Stari grad, koji su i finansijski podržali kreativnu radionicu „Drvo art“, kao i Muzej primenjene umetnosti i Beogradski sajam koji su školi ustupili prostor za izlaganje.

Prethodna dva pojavljivanja „Drvo art“ škole na Sajmu nameštaja u Beogradu bila su takođe posebno zapažena od strane žirija Sajma koji je školi dodelio Diplomu za unapređenje praktične nastave (2009.) i Specijalno priznanje za inovativnost nastave (2010.).

Posle „osvajanja“ domaće stručne publike, kreativni nastavnici i učenici „Drvo art“ drvene škole dobili su priliku da svoju veštinu i talenat pokažu i na najprestižnijem Sajmu nameštaja u svetu u Milanu od 17. do 22. aprila 2012. godine, na kojem će se pojaviti kao jedini predstavnik Srbije i to na poziv organizatora. Da li će zaista uspeti da odu, u velikoj meri zavisi i od toga da li će se naći donatori koji su spremni da ih finansijski pomognu. ■

IZMEĐU ETIKE i tehnike

PIŠE: Miljana Nikolić, dipl.inž.arh.

Prema Diuiju (Dewey, John 1944.) obrazovanje u najširem smislu je način da se saznanja jedne grupe prenesu na sledeću generaciju. U opštem smislu taj proces podrazumeva prenošenje iskustva kojim se formira mišljenje, osećaj i konačno delatnost. U užem smislu obrazovanje je proces u kojem društvo ili grupa ljudi smišljeno i sa namerom prenosi svoja akumulirana znanja, veštine, vrednosti i običaje na sledeću generaciju.

Cilj obrazovanja je ostvarivanje kontinuiteta i razvoja kulture ili jednog specifičnog aspekta kulture radi održivosti društva ili grupe. Okvir u kome se ovaj cilj sprovodi naziva se školovanje. Cilj školovanja je da se kultiviše intelekt, podstakne kognitivno mišljenje i razviju sposobnosti istraživanja, zaključivanja, predviđanja i slično (Webb, Metha, Jordan 2010.).

Školovanje kao sistemski vid obrazovanja, odgovara uslovima civilizacije i na taj način razlikuje se od predanja, koje kao spontano obrazovanje, odgovara uslovima kulture. Kao takvo, školovanje podleže svim uticajima i faktorima koji u datom vremenu utiču na civilno društvo. S obzirom na to da je obrazovanje u oblasti dizajna samo specifičnost opšteg pojma obrazovanja i ono podleže istim uticajima kao uostalom i društvo u celini.

Sam pojam dizajna je relativno nov. Pojam dizajna i profesija s njim u vezi, rezultat su posebnog društvenog preobražaja u odnosima proizvodnje, raspodele sredstava proizvodnje i podele rada, koji se odigrao u Evropi od kraja XVII do početka XX veka pod opštim nazivom industrijska revolucija. (W. McDonough i M. Braungart, 2002.) Tim procesom opšteg preobražaja, obuhvaćene su i proizvodnja i raspodela onih proizvoda i dobara koje danas smatramo za predmete dizajna. Prelaz sa zanatsko radioničke izrade na manufakturnu i konačno industrijsko fabričku proizvodnju, uslovio je prvo podelu rada na jasno odeljene delatnosti u sukcesivnom procesu plansko sistemske proizvodnje, zatim redefinisane profesije u smislu podele na podgrupe i konačno redefinisane obrazovnog procesa u skladu sa novim uslovima. Na taj način je podelom rada u procesu prilagođavanja rada uslovima mašinske proizvodnje, nastala profesija dizajnera odnosno stručnog lica koje osmišljava predmet ali nema direktnog kontakta sa njegovom izradom. Ovo se bitno razlikuje

od uslova preindustrijske, zanatske, proizvodnje kada je u jednom licu bila koncentrisana sva delatnost vezana za izradu predmeta.

Novi uslovi proizvodnje i raspodele rada uslovi su i korenite promene u obrazovnom procesu. (McDonough i Braungart, 2002.) Tako je sa postepenim nestankom zanatsko radioničke izrade nestalo i obrazovnog sistema koji se bazirao na praktičnom iskustvu i radu u samoj radionici. U uslovima zanatske proizvodnje formiranje stručnjaka vršeno je praktično, od deteta do odrasle osobe, kroz dugogodišnji rad u radionici i upoznavanje sa delatnošću od najosnovnijih tehnika i osobenosti materijala do najvećih finisa izrade finalnog proizvoda. Taj sistem koji je podrazumevao etape od šegrt, preko kalfe do majstora, zasnivao se i na klasnim obeležjima društva kao i na cehovskoj esnafskoj privredi. Sa pojavom industrije i relativnom liberalizacijom kapitala, postepeno nastaje i novo obrazovanje, koje ne zavisi od cehovskih odnosa i ne odvija se u uslovima rada u zanatskoj radionici. Takvo obrazovanje podrazumeva stručno usmeravanje prilagođeno novoj podeli rada i bazira se na školskom modelu, uglavnom teoretske nastave. Usled takvog pristupa nastaje niz novih zanimanja od dizajnera preko inženjera i tehničara do radnika u proizvodnji.

Cilj industrijskog sistema proizvodnje kao i novog obrazovanja koje iz njega proizilazi, jeste optimizacija samog procesa radi sve veće efikasnosti. Prednosti ovakvog načina proizvodnje su standardizacija i velika kontrola kvaliteta (doduše za planirani stepen kvaliteta koji nije obavezno visok), mane se pak manifestuju u otuđenju čoveka od rada koji postaje izrazito mehanički (čak i kada je potreban ljudski rad - koji i sam biva sveden na nivo mehanizacije). Slične prednosti i mane odnose se i na obrazovanje. Sa jedne strane postiže se visok stepen znanja, ali je sa druge strane to znanje usko ograničeno te nastaje jaz između različitih karijera u lancu proizvodnje. (L. Cabral, 2000.)

Ova problematika uočena je još polovinom XIX veka, naročito u Engleskoj, te nastaju razni pokreti koji pokušavaju da isprave uočene nedostatke ili čak potpuno vrate proizvodnju i obrazovanje na zanatske uslove. Jedan od takvih pokušaja bio je i pokret za umetnost i zanatstvo (Arts & Crafts Movement) u Engleskoj (W. Kaplan i A. Crawford). U centru agende ovog pokreta stajao je predlog socijalno ekonomske reforme koja je suštinski anti-industrijska i ima za cilj da obnovi zanatstvo (B.King). Samim tim i u obrazovanju cilj je bio restauracija zanatskog pristupa. Ovaj pokret odigrao je veliku ulogu u razvoju dizajna na prekretnici XIX i XX veka, ali

zbog svoje očigledne retrogradnosti nije bio u stanju da ponudi adekvatno rešenje. Početkom XX veka, paralelno sa opadanjem pokreta za umetnost i zanatstvo, osnovan je u Nemačkoj savez umetnika, arhitekata, dizajnera i industrijalaca pod nazivom Nemački radni savez (Deutscher Werkbund) koji je imao za cilj da pre svega unapredi Nemačku industriju, ali i da razreši probleme koji su ležali u samoj osnovi industrijskog načina proizvodnje (F. Schwartz, 1996.). S obzirom na to da je Nemački radni savez bio u suštini industrijski orijentisan imao je za cilj da integriše tradicionalno zanatstvo u uslove industrijske proizvodnje. Sam savez bio je tranzitorni momenat ograničen uglavnom na Nemačku industriju, ali je integrativni pristup problemu industrijske proizvodnje, koji je predstavio, omogućio kasnije nastajanje Bauhaus-a, (Staatliches Bauhaus), čuvene škole dizajna koja je odigrala ogromnu ulogu u dizajnu i obrazovanju uopšte u XX veku (F. Whittford). Kolebanje Bauhaus-a između zanatstva i industrije, iz prve, vajmarske faze, (M. Baumgartner i J. Helfenstein), koje u drugoj fazi, nakon preseljenja u Desau, prerasta u gotovo ideološku orijentisanost ka industriji, na neki način ilustruje i ukupan proces konsolidovanja fenomena industrijalizacije (M. Droste, 2002.). Bauhaus kao obrazovna institucija od ogromnog je značaja iz dva ključna razloga. Prvo, u nastavi je jako akcentovano savladavanje konkretnih problema u procesima proizvodnje, kroz lični manuelni rad u uskom kontaktu sa nastavnicima koji su čak i nosili naziv majstor, koji referiše na kontekst zanatske proizvodnje i edukacije. Drugo, u nastavi su podsticale sposobnosti kreativnog mišljenja, kao i nalaženja novih formalnih obrazaca za tradicionalne predmete,

1903. - Purkersdorf stolica Josef-a Hoffmann-a i bečkog udruženja Wiener Werkstätte

Savremena praksa inventivnog dizajna stoji u kontrastu sa istorijskim, zanatskim ili industrijskim proizvodima utoliko što je uglavnom proizvoljna. Savremeni potrošač ne konzumira nešto zato što mu je to na neki način potrebno (gde se potreba shvata kao širok spektar fizičkih, intelektualnih i emotivnih faktora), već uglavnom s toga što je podstaknut. Taj aspekt podsticaja, naspram potrebe, igra ogromnu ulogu u svim savremenim industrijama, a naročito u krativnim industrijama i dizajnu i stoji u oštroj suprotnosti sa istorijskim oblicima proizvodnje, potrošnje i kreacije u opštem smislu.

Duboko insistiranje na kreativnom aspektu dizajna često ima za posledicu nedovoljnu pažnju koja se posvećuje tehničkom, proizvodnom pa čak i upotrebnom aspektu. Ovaj problem se naročito oštro ispoljava tamo gde industrija ili čak čitav socio-ekonomski sistem nije u stanju da podrži takvu produkciju. Tada se banalnost ili besmisao određene prakse, koja se u uslovima razvijenog tržišta i razvijene proizvodnje teže uočava usled jednostavne opšte potencije proizvođača i potrošača, pokazuje u svojoj veličini i snazi. Efekat toga je najčešće velika polarizacija koja nastaje između izuzetno progresivne kreativne strane i izuzetno konzervativne proizvodnje. Ova polarizacija ima tendenciju da vodi nekoj vrsti antagonizma između kreativnosti bez pokrića i konzervativnosti bez svesti, što u krajnjoj liniji dovodi do paralizovanja ukupnog sistema proizvodnje i potrošnje.

1922. - Lattenstuhl stolica
Marcel Breuer-a u Bauhaus školi

fizičkih, intelektualnih i emotivnih faktora), već uglavnom s toga što je podstaknut. Taj aspekt podsticaja, naspram potrebe, igra ogromnu ulogu u svim savremenim industrijama, a naročito u krativnim industrijama i dizajnu i stoji u oštroj suprotnosti sa istorijskim oblicima proizvodnje, potrošnje i kreacije u opštem smislu.

U pogledu obrazovanja dizajnera, ova se karakteristika ispoljava kroz negovanje izrazite individualnosti i izrazite inventivnosti koja je više izraz manije za novim i različitim nego stvarnih sloboda i potreba kreacije (S. Gidion). Duboko insistiranje na kreativnom aspektu dizajna često ima za posledicu nedovoljnu pažnju koja se posvećuje tehničkom, proizvodnom pa čak i upotrebnom aspektu. Ovaj problem se naročito oštro ispoljava tamo gde industrija ili čak čitav socio-ekonomski sistem nije u stanju da podrži takvu produkciju. Tada se banalnost ili besmisao određene prakse, koja se u uslovima razvijenog tržišta i razvijene proizvodnje teže uočava usled jednostavne opšte potencije proizvođača i potrošača, pokazuje u svojoj veličini i snazi. Efekat toga je najčešće velika polarizacija koja nastaje između izuzetno progresivne kreativne strane i izuzetno konzervativne proizvodnje. Ova polarizacija ima tendenciju da vodi nekoj vrsti antagonizma između kreativnosti bez pokrića i konzervativnosti bez svesti, što u krajnjoj liniji dovodi do paralizovanja ukupnog sistema proizvodnje i potrošnje.

Iz ovih razloga vrlo je važno postaviti pitanja odnosa proizvodnje i potrošnje kao i odnosa dizajna i proizvodnje i konačno pitanje obrazovanja dizajnera u stvarni kontekst konkretnog društva. Samo tada je moguće uočiti probleme u svakoj od ovih oblasti i pristupiti njihovom rešavanju. Takođe treba imati na umu da su sve ove oblasti pa samim tim i njihove problematike u suštini usko vezane, te da je potreban integrativni pristup. Takav pristup bi pored sagledavanja i kontekstualizacije situacije, podrazumevao i paralelan rad na unapređivanju tehnologija proizvodnje i edukaciji dizajnera i to pre svega tako da se prevaziđe polarizacija i latentno antagonistički odnos koji postoji između kreativnog i tehnološkog aspekta industrije. ■

1905-6. - Stolica No.371 Josef Hoffmann-a
i bečkog udruženja Wiener Werkstatte

koji bi u tom smislu bili prilagođeni ne samo novim stilskim karakteristikama već i novim uslovima života i industrijske proizvodnje i potrošnje. Taj sveobuhvatni umetničko tehnički pristup imao je za cilj da budućeg umetnika, arhitektu ili dizajnera obuci da se prema svakom zadatku odnosi inventivno u odnosu na specifične za-

hteve koji se nameću, imajući pri tom u vidu i sve zahteve i specifičnosti samog procesa izrade, odnosno proizvodnje. Interesantno je napomenuti da je Bauhaus funkcionisao kao internat sa mnogim van nastavnim aktivnostima koje su učenicima pružale neobičnu slobodu pogotovo za to vreme.

Na toj ukupnoj atmosferi koja je vladala u Bauhaus-u baziran je i veliki deo savremenog obrazovanja u dizajnu. Razlike se odnose kako na samu organizaciju specifičnog programa tako i na pitanje akcenta na umetničko kreativnom ili tehničkom aspektu dizajna. Postoji, međutim, jedna suštinska razlika koja odvaja sve prethodne pristupe od savremenog. U prelazu od mašinskog doba (preciznije: drugog mašinskog doba) na informatičko doba pojavila se specifična društvena praksa koja se zasniva na kreiranju banalnog problema sa unapred osmišljenim rešenjem. Ta praksa, koja se često naziva postmodernom, suštinski ima vrlo malo veze sa filozofskim postmodernizmom kao izrazom intelektualne redefinicije izazvane socijalno političkim potresima XX veka. Naprotiv, ta praksa je pre svega bazirana na ekonomskom problemu odnosa tržišta i proizvodnje. Naime, ograničenog kapaciteta tržišta koji stoji u suprotnosti za ogromnim potencijalom proizvodnje. U tom smislu savremena praksa inventivnog dizajna stoji u kontrastu sa istorijskim, zanatskim ili industrijskim proizvodima u toliko što je uglavnom proizvoljna. Savremeni potrošač ne konzumira nešto zato što mu je to na neki način potrebno (gde se potreba shvata kao širok spektar

Wood World Trading
 Višnjevačka bb
 22000 Sremska Mitrovica
 tel: +381 22 639065
 fax: +381 22 613893
 e-mail: sm.wwt@neobee.net
 e-mail: belgrade@chabros.com

■ Rezana sušena
 grada i elementi
 od bukve, hrasta,
 oraha, trešnje
 i egzotičnih vrsta
 drveta (zebrano,
 venge, tikovina)

■ Termo tretirano
 drvo

■ Parket i
 brodski podovi

■ Različite vrste
 plemenitih furnira

KIMEL FILTRI d.o.o.

SISTEM OTPRAŠIVANJA I LAKIRANJA

Siget 18 b – 100020 Zagreb, T-+385 1 655 4023 F- +385 1 6523 275
www.kimel-filtri.hr

Za zaštitu čovjeka, tehnologije i okoline uz uštedu energije
VOĐEĆI SMO PROIZVOĐAČ SISTEMA OTPRAŠIVANJA I LAKIRANJA U REGIJI

VITOROG, Novi Sad

NEKE OD NAŠIH IZVOZNIH REFERENCI
 VITOROG-Noví Sad
 KIS PRODUKT-Laktaši
 VIZUS-Niš Pantelej
 REZBOS-Beograd
 JASEN-Lebane
 OMEGA PROMET-Šabac
 BUMERANG-Tuzla
 MC MILAN-Banja Luka
 STANDARD PRNJAVOR-Prnjavor
 VEKTRA-Podgorica
 JAVORAK NIKŠIĆ-Nikšić
 JAVORAK PRNJAVOR-Prijedor
 ARTISAN-Doboj Jug
 VIOLETA-Grude
 MOLIKA TETOVO-Tetovo
 AM MEĐUGORJE DI BOR-Laktaši
 MIZARSTVO JUDEŽ-Bošanj
 INTERCET-Šenčur
 ECONOMIC VITEZ-Vitez
 DEKOR IVA-Nikšić
 MOZAIK TRADE-Banja Luka
 MASTER WOOD-Brčko
 BOSNA WOOD-Vizus

OSIGURAN SERVIS I DOLAZAK NA TEREN U KRATKOM ROKU

SVA PRATEĆE OPREMA I REZERVNI DELOVI
 UKLJUČUJUĆI I ZA SOP-MOLDOW FILTER

GDE SE PRAŠI TU SMO MI

VEKTRA, Podgorica

Poznati dobavljač lepkova za drvoprerađu, stolariju i proizvodnju nameštaja **DEPRON** doo Rača predstavlja standardnu i inovativnu ponudu lepkova i vezivnih sredstava vodećeg evropskog proizvođača **KLEIBERIT** iz Nemačke.

- lepkovi za drvo D2, D3, D4 i brzovezujući
- poliuretanski D4 i konstruktivni lepkovi
- kant - lepkovi u granulama i patronima za sve vrste mašina za kantovanje
- urea - lepkovi u prahu za furniranje u vrućim presama
- lepkovi za oblaganje profila - topivi kao i
- disperzioni termoreaktivni za 3D lepljenje u vakuum i membranskim presama
- tapetarski lepkovi za sunder, meblo i drvo
- silikoni, PUR-pene, diht mase
- učvršćivači, razređivači, čistači, paste itd

Garantovani **KLEIBERIT** kvalitet, originalno pakovanje, brza i redovna dostava, stabilan lager i mogućnost kreditiranja kupaca, tehnička podrška uz optimalne preporuke, neke su od naših osobina koje nas izdvajaju kod odluke proizvođača za saradnju sa nama.

t/f 034 752 202
 063 88 53 453
deprom@ptt.rs
www.deprom.rs

Ovlašćeni zastupnik **KLEIBERIT**
DEPRON doo
 Prodaja lepkova i vezivnih sredstava
 Rača KG 34 210

euroinspekt - drvokontrola d.o.o.

Zagreb, Preradovićeve 31 a
tel.: +385 1 4819 649; tel./fax: +385 1 4817 187
drvokontrola@euroinspekt-drvokontrola.hr
www.euroinspekt-drvokontrola.hr

· **atestiranja, sertifikacija, laboratorijska ispitivanja i određivanje kvaliteta:** nameštaja i delova za nameštaj, građevinske stolarije – prozori i vrata, podnih obloga – parketa, drvenih elemenata konstrukcija, drveta i drvenih proizvoda za:

- industriju nameštaja,
- građevinarstvo,
- brodogradnju,
- trgovinu

· **laboratorijska ispitivanja** i sertifikacija proizvoda u skladu s evropskim i nacionalnim normama u akreditovanoj laboratoriji prema normi **HRN EN ISO/IEC 17025:2007**

· **sertifikacija sistema i proizvoda prema HRN EN 45011:1998**

- utvrđivanje svojstava proizvoda i ocenjivanje usklađenosti u postupku **C i CE** označavanja
- organizovanje ulazne, međufazne i završne **kontrole u procesima proizvodnje**
- **RTC** – edukacija kadrova i organizovanje stručnih skupova u području primene evropskog tehničkog zakonodavstva
- firma je sertifikovana prema normi **EN ISO 9001:2000**

Napredna skandinavski tehnologija sušenja drveta

www.skandpilana.com
35 godina iskustva - EFIKASNA REŠENJA

**Tražite! - MI ISPORUČUJEMO
PREMA VAŠIM ZAHTEVIMA**

U cilju povećanja kvaliteta i efikasnosti prerade drveta nudimo:

- Projektovanje, izradu, montažu i puštanje u rad sušara (konvencionalnih, kondenzacionih, vakuumskih, pres-vakuumskih).
- Obnovu i poboljšanje većine postojećih sušara.
- Isporuku opreme za sušare.
- Uslugu izrade tehnoloških postupaka za sušenje.
- Obuku radnika za rad sa sušarama.
- Tehničku podršku i isporuku rezervnih delova u garantnom i van garantnog roka.

Predstavnik za Bosnu i Hercegovinu:

"THOR"d.o.o.-Ljubisa Ristić
Rudanka bb, 74000 Doboj

Tel: +387 53 288 382,

Fax: +387 53 288 391

GSM: +387 65 990 937

E-mail: ljubisa@skandpilana.com

Predstavnik za Republiku Srbiju:

Vitomir VUKOMANOVIĆ, dipl.maš.ing.

Generala Mihajla Nedeljkovića 25

11077 Beograd, Republika Srbija

Tel/Fax: +381 11 2271922

GSM: +381 63 7775816

E-mail: vitomir@skandpilana.com

SkandPilana
Efficient solutions • www.skandpilana.com

PIŠE: mr Mare Janakova Grujić,
istoričar umetnosti

U delovanju beogradskog umetnika Nebojše Joksimovića drvo se našlo kao osnovno sredstvo izražavanja. Ono je više od sredstva i materijala za rad, više i od lepote krajnjeg produkta. Ono je, jednostavno, istina. Od njega se polazi, ali do njega se kroz realizaciju mora i doći. To ponovno otkrivanje drveta podseća nas na ponovno otkrivanje čoveka, odnosno nas samih, kao na jedno od većitih civilizacijskih traganja.

Stvaralačko pregnuće umetnika Nebojše Joksimovića po svemu je osobena pojava u našoj sredini. Obrazovan kao arhitekta, sa afinitetima prema književnosti, ovaj autor intelektualno je formiran pre svega u kružoku savremenih beogradskih vajara. Zapravo, kroz njegov rad najbolje je iskazana sinteza svih umetnosti, kako onih likovne tako i onih ne-likovne prirode. Gesamtwerk, kao ideal i težnja mnogih istorijskih epoha, provejava kroz Joksimovićevu svest i delo, izražavajući

DRVO KAO POLAZIŠTE

jasnu pripadnost duhu Moderne. Modernizam je, međutim, iskazan u domenu asocijacije, evokacije ili simbolike, pa tako Joksimovićevi radovi isključuju mogućnost precizne vremenske atribucije. Tako, na primer, na radovima koji predstavljaju stolice ima upliva savremenosti i Moderne jednako koliko i Bauhausa. Druga ostvarenja, kao što su ormar ili komoda, još su izrazitije „obezvremenjena“, svodeći istorijske uplive na minimum. Svim radovima zajedničko je neprikosnoveno negovanje funkcionalnosti (ali ne one funkcionalnosti koja se kod predmeta primenjene umetnosti podrazumeva, već funkcionalnosti kao posebne kategorije koja povezuje logiku i estetiku, i vizuelno izražava „lepotu u odsustvu dekora“), minimalističko stilsko određivanje, savršenost u idejnoj kompoziciji (pri čemu se sledi matematički princip „potrebnog i dovoljnog“), besprekornost u realizaciji tj. finalizaciji (finalnoj obradi). A svim radovima zajedničko je još nešto, što je toliko snažno i nedvismisleno ugrađeno u njih da postaje njihova „četvrta dimenzija“ – duhovnost. Ta funkcionalno–estetska dosetka, nošena je minimalizovanim rešenjem i izražena lakim autorskim potezom. Sve je to u direktnoj vezi sa jednostavnošću i purizmom umetnikovog vokabulara. Gledajući ove radove, pomislili bismo: „Da, rešenje je bilo tu, pred nama, ali ga niko ne bi tako jasno, i u deliću sekunde uhvatio i materijalizovao“.

Bespogovorna estetičnost, kojom se ovaj beogradski umetnik bori protiv serijalnosti, tipizacije, odsustva duha u masovnoj industrijskoj proizvodnji nameštaja današnjice, zatim funkcionalnost i ergonomičnost (prilagodljivost ljudskom telu i potrebama), jesu odlike koje determinišu opus Nebojše Joksimovića. Komadi mobilijara proistekli iz njegovih ruku poseduju osobinu čovekolikosti i čovekovernosti, vraćanje na vrednosti duha, traganje za smislom, suštinom i višim vrednostima.

Ništa nije samo to što jeste.

Postoji spoljni oblik predmeta, postoji unutrašnji oblik predmeta.

Postoji i humor.

Predmeti dolaze od nekud i odlaze nekud.

Svi predmeti su upotrebnici, samo su neki upotrebniji od drugih.

Stvaranje je rasprava između rada i avanture, večiti nadrealizam.

Iz pera arhitekte Joksimovića

I CILJ

Sa optimizmom u 2012. godinu

„Sa još četiri meseca pre otvaranja izložbe XYLEXPO, cifre su pozitivnije nego što su bile pre dve godine u istom periodu: preko 400 izlagača na izložbenom prostoru čija površina trenutno iznosi približno 30 hiljada kvadratnih metara.“ To su reči Paola Zanibona, generalnog menadžera ovog internacionalnog bijenala drvoprerađivačke tehnologije i materijala za industriju nameštaja koje će se održati od utorka 08. maja do subote 12. maja 2012. godine u izložbenom centru u Milanu – Fieramilano – Rho.

To je značajna potvrda utisaka prikupljenih pre nekoliko meseci, i ona je među organizatorima sledeće edicije izazvala optimizam, posebno imajući u vidu neizbežna odlaganja koja karakterišu registracije izlagača za događaj koji se, ne možemo poreći, sprema za svoje izdanje 2012. godine u veoma teškim ekonomskim uslovima.

Izložba, koja se organizuje uz podršku Italijanskog ministarstva za privredni razvoj, održaće se u 4 hale (hale 1 i 3 za panel obradu, hala 2 za tešku drvenu mašineriju i hala 4 za primarne operacije), kreirajući pritom veoma precizan okvir koji svim operatorima nudi brzu i efikasnu posetu. Izložbena površina biće iskorišćena sa racionalnim pristupom, obezbeđujući adekvatan prostor izložbenim službama, recepcionerima, oblastima namenjenim nacionalnim asocijacijama i štampi, odmah do biznis sekcije. Drvoprerađivačka tehnologija, kako su pokazale sve nedavne industrijske izložbe, mora se u što većoj meri predstaviti u kontekstu događaja koji su orijentisani na usluge.

To je pravac promocije aktivnosti ka starim i novim posetiocima koje su pokrenute pre nekoliko nedelja, a u potpunosti će zaživeti i biti realizovane u ovoj godini kroz tradicionalnu kampanju razmene informacija potpomognutu "ličnim" kontaktima koji koriste pogodnosti koje nude nova b2b komunikaciona sredstva.

Sve ovo treba iznova da pokaže da je Xylexpo najznačajnija međunarodna izložba u parnim godinama, ključni događaj u Italiji koji može da pojača napore italijanskih i internacionalnih proizvođača. Opsežan asortiman izložbenih proizvoda, a isto tako i internacionalnost izlagača, tradicionalna su prednost milanskog događaja.

Xylexpo 2012 će se održati tokom izložbene nedelje Tehnologije, koja obuhvata najznačajnije tehnološke sajmove, uključujući i Plast (međunarodnu izložbu industrija plastike i gume), Fluidtrans Compomac (internacionalno bijenale tehnologije fluidne snage i mehatronike) i Mechanical Power Transmission & Motion Control (internacionalna biennialna izložba transmisija mehaničke moći, kontrole kretanja i mehatronike koja će se završiti 11. maja 2012. godine).

www.xylexpo.com - info@xylexpo.com

AKE
Djantar

Glavna 60, 24300 Bačka Topola
tel/fax. 024/715-849, 711-053
ake@ake-djantar.com
www.ake-djantar.com

TESTERE

ALATI

OŠTRENJE

DIA OŠTRENJE

FORMATIZERI

STOLARSKE MAŠINE

VIŠEVREtene BUŠILICE

BRUSILICE

OBRADA FURNIRA

OTPRAŠIVANJE

BRIKETIRANJE

Oštrenje dijamantskih alata

Oštrenje vidija testera

MONTER GRADNJA ĆURČIĆ D.O.O.

IVANJICA

**PROIZVODNJA
MONTAŽNIH KUĆA
SA DUGOM TRADICIJOM
I VELIKIM ISKUSTVOM**

**Izabetite, odlučite,
poručite.
MONTER će graditi,
a vi srećno
živeti i uživati!**

DOBRIH JE MNOGO, BUDITE UZ NAJBOLJE

32250 IVANJICA, Lučka reka bb
tel. 032 663 581, fax. 032 631 203
mob. 065-833-55-54, 065-800-57-87
e-mail: monter@neobee.net
www.montergradnja.rs

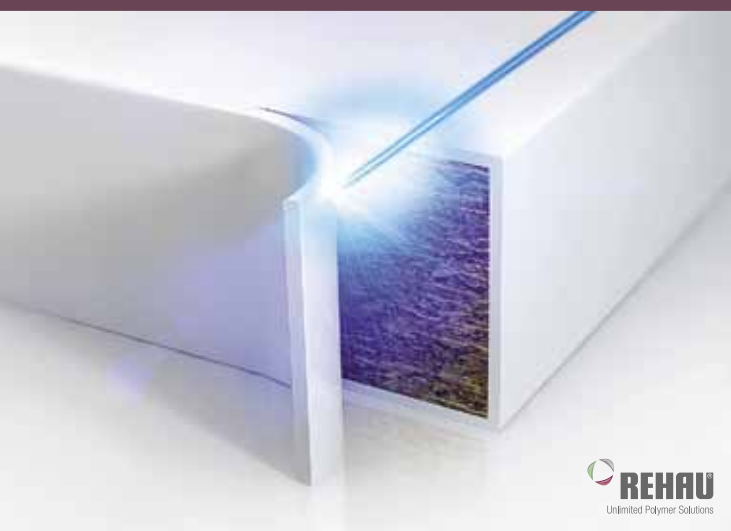
REVOLUCIONARNI tehnološki proces koji dovodi dosadašnji kvalitet obrade pločastih materijala (univera, MDF) do nivoa perfekcije i znatno šire primene u oblasti industrije nameštaja i opremanja enterijera

**NOVO
u Srbiji**

LASER U SLUŽBI KANTOVANJA

Nova era u tehnologiji obrade ivica pločastih materijala

REHAU
Unlimited Polymer Solutions

Osnovne karakteristike i prednosti kantovanja sa primenom lasera:

- Lepljenje bez primene i zagrevanja lepka,
- homogeni spoj kant trake i ploče sa gotovo nevidljivom linijom sastava - estetska prednost,
- spoj kant trake i ploče - vrhunske čvrstoće i otpornosti,
- izuzetna stabilnost spoja pod uticajem vode i vlage,
- otpornost spoja na uticaje bakterija i prljavih uslova - čist spoj, bez mogućnosti skupljanja prljavštine i bakterija,
- povećana toplotna otpornost spoja,
- univer nakon laserskog kantovanja predstavlja kvalitetnu zamenu za bojeni MDF visokog sjaja.

ZOMONT

Gočka 59b - ulaz sa Ibarske magistrale, 11090 Beograd
+ 381 11 2346062, 2321246 www.zomont.rs office@zomont.rs

Srpski nameštajci traže

PIŠE: Vladimir Burda

Poseta privredne delegacije Srbije međunarodnom sajmu nameštaja Furniture Belexpo u Minsku i učešće na Forumu u Privrednoj komori Belorusije, kao i učešće srpskih privrednika na međunarodnom sajmu nameštaja *Mebel 2011* u Moskvi od 21. do 25.11. 2011. godine, su praktične i organizovane aktivnosti čiji je cilj korišćenje prednosti koje srpskoj privredi pruža Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i tržišta Carinske unije Rusije, Belorusije i Kazahstana, tržište koje ima oko 170 miliona potrošača.

Raste trgovinska razmena između Belorusije i Srbije

Sagledavajući prednosti i preferencijalni tretman, koje srpskim privrednicima pruža Sporazum o slobodnoj trgovini između Srbije i Belorusije, rast trgovinske razmene u prvoj polovini prošle godine od 126 odsto i izvoza od 106 odsto, determinišu tržište Carinske unije Rusije, Belorusije i Kazahstana (tržište od oko 170 miliona potrošača) vrlo perspektivnim za plasman domaćih, srpskih proizvoda i proizvoda industrije nameštaja, posebno nakon novog Protokola potpisanog 22. jula 2011. godine, i skidanja nameštaja sa liste roba izuzetih iz Sporazuma.

Međutim, srpske kompanije nedovoljno su upoznate sa karakteristikama ovog tržišta, konkurencijom, proizvodnom i cenovnom politikom i praksom poslovanja. U oktobru prošle godine PKS je organizovala posetu najvećoj specijalizovanoj sajamskoj manifestaciji za nameštaj u Minsku, Belorusija – *МЕБЕЛЬ - 2012*, u izložbenom kompleksu Belexpo. Delegaciju su činili predstavnici Ginko, Požega; Jela Jagodina; Blažeks, Kragujevac; Simpo, Vranje i predstavnici PKS.

Utisak predstavnika srpskih kompanija industrije nameštaja posle obilaska sajma je da, sajam nameštaja u Minsku kvalitativno i kvantitativno tek treba da dostigne sličnu manifestaciju u Beogradu, da je industrija nameštaja Belorusije, s obzirom na prirodne predispozicije i 38% površine Belorusije pod šumom, razvijena, da postoje kvalitetni proizvođači masivnog i tapaciranog nameštaja, da postoji realna cenovna konkurentnost što se tiče stolica i kancelarijskog nameštaja i da postoji značaj-

na cenovna prednost u odnosu prema proizvođačima dečijeg nameštaja iz Belorusije.

Nakon posete sajmu predstavnici delegacije posetili su Ambasadu Srbije u Minsku i u razgovoru sa ambasadorom, dr Stojanom Jevtićem i prvim savetnikom Ambasade Vlastimírom Đurićaninom, dobili jasniju sliku o privredi Belorusije, trenutnoj situaciji i specifičnostima koje je neophodno znati pred nastup. Privrednici su preneli utiske ambasadoru koji je obećao punu podršku u realizaciji posla, proveriti boniteta partnera, informacijama i organizovanom nastupu.

Poslovni forum srpskih i beloruskih privrednika u Beloruskoj trgovinsko-industrijskoj komori drugog dana, otvorio je zamenik predsednika Beloruske TIK, Vladimir Ulahovič, koji je u svom izlaganju istakao značaj partnerskih, političkih, privrednih i kulturnih odnosa Srbije i Belorusije.

Ambasador Srbije u Belorusiji, dr Stojan Jevtić podsetio je prisutne da je 2005. godine, kada su u okviru rada i nastupa PKS započeti ozbiljni koraci u cilju unapređenja privredne saradnje dve zemlje, trgovinska razmena bila u visini od oko 35 miliona USD, a da se do kraja 2011. godine očekivalo 200 miliona USD, što je značajno povećanje i jasan pokazatelj obostranih interesa. On je ponovio da uz očekivan rast naredne tri godine možemo dostići ukupnu robnu razmenu u visini od 500 milio-

na USD. Srbija je pripremila i 200 zajedničkih projekata koji su u različitom stepenu realizacije. On se zahvalio Beloruskoj TIK na višegodišnjoj podršci jačanju bilateralnih privrednih i ukupnih odnosa dve zemlje.

Sekretar Udruženja za šumarstvo i industriju za preradu drveta PKS, Vladimir Burda ocenio je da bilateralna privredna saradnja nije na zadovoljavajućem nivou, ali da su se stekli uslovi za njeno značajnije povećanje, i to u veoma kratkom periodu. Predstavio je potencijale srpske drvne industrije, posebno industrije nameštaja, i posebno naglasio da u privrednoj delegaciji prevlađuju kvalitetne privatne firme, koje izvoze svoje proizvode u EU i druge zemlje sveta, a ovde žele da u saradnji sa beloruskim partnerima, iskoriste sve pogodnosti koje donosi potpisani Sporazum o slobodnoj trgovini, i to na obostranu korist.

Zamenik načelnika Departmana realizacije drvnih proizvoda Ministarstva šumarstva Belorusije, Sergej N. Hamutovski je pozdravio organizaciju specijalizovane delegacije Srbije i ukratko izneo najznačajnije podatke o kapacitetima i pravcima razvoja ove grane industrije u Belorusiji. Šumski fond Belorusije čini 9,4 miliona hektara šuma, ili 1,6 milijardi m³, pod šumom je 38,5 odsto teritorije. Šume su u vlasništvu države, godišnje se seče oko 16 miliona m³ i to četinar 60%, breze 23%, tvrdih lišćara 4%.

Neizvesnost u porastu, proizvodnja nameštaja u padu

U periodu januar – oktobar 2011. godine, u odnosu na isti interval 2010. godine, u Srbiji je ostvaren rast industrijske proizvodnje od 2%, ali je u oktobru industrijska proizvodnja opala za 1%, u odnosu na oktobar 2010. godine.

Ako posmatramo fizički obim proizvodnje u **drvnoj industriji**, možemo konstatovati da proizvodnja proizvoda od drveta i plute osim nameštaja, u periodu januar–oktobar 2011. godine beleži povećanje od 16,6%, a **proizvodnja nameštaja i raznovrsnih proizvoda je niža za 18,6%** u odnosu na isti period 2010. godine.

Ukupan spoljnotrgovinski promet šumarstva i drvne industrije za deset meseci 2011. godine je iznosio 736,4 miliona USD, i to izvoz 381,4 milion USD, a uvoz 355 miliona USD.

Ako posmatramo spoljnotrgovinsku razmenu **samo proizvoda od drveta**, za deset meseci 2011. godine izvezli smo za 331,6 miliona USD, uvezli za 234,7 miliona USD i ostvarili suficit od 96,9 miliona USD.

Izvoz proizvoda prerade drveta i plute, osim nameštaja, u ovom periodu iznosi 190,4 miliona dolara, što je za 42% više nego u istom periodu prošle godine, dok je uvoz iznosio 191,5 miliona dolara i veći je za 12% nego u istom periodu 2010. godine.

Kod nameštaja od drveta došlo je do povećanja izvoza i smanjenja uvoza. Izvoz robe je u vrednosti od 141,2 miliona dolara, što je za 19% više nego za deset meseci 2010. godine. Uvoz za period januar-oktobar 2011. godine iznosi 43,3 miliona dolara i veći je za 9% nego u istom periodu prošle godine.

Suficit se značajno povećava kod nameštaja i građevinske stolarije, ali je i dalje deficit izražen kod ploča i tabli od drveta.

nova tržišta

Posle plenarnog dela održani su bilateralni razgovori privrednika, a prema oceni srpske delegacije poseta se smatra uspešnom, dobijene su jasnije smernice, ojačani kontakti i dogovoreni naredni koraci. Između Beograda i Minska nema direktnog avio-leta, pa su troškovi putovanja i transporta veći, što je doprinelo malom odzivu i nedovoljno izraženoj zainteresovanosti od strane srpskih kompanija industrije nameštaja i pored realnih privrednih interesa za saradnju i izvoz u Belorusiju.

Privrednici Srbije na međunarodnom sajmu nameštaja u Moskvi

Međunarodni specijalizovani sajam *Mebel 2011*, najveći je i najznačajniji sajam nameštaja i pratećih industrija u Rusiji i regionu. Uz podršku Vlade Moskve, održava se jednom godišnje već 23. put po redu. Okuplja proizvođače i veletrgovce nameštaja Rusije, i kompanije raznih zemalja sveta, kao i veliki broj preduzetnika. Prošle godine na 72.500 m² izložbenog prostora kompleksa Ekspocentar svoju produkciju je predstavilo 887 firmi iz 28 zemalja sveta, a sajam je posetilo 68.000 ljudi.

SIEPA je po prvi put organizovala i finansijski podržala nastup srpskih nameštajaca na sajmu nameštaja *Mebel 2011* u Moskvi od 21. do 25.11.2011. godine. Posle višemesečnih detaljnih priprema, odlučeno je da na sajmu

nastupi devet firmi: Simpo, Vranje; Formaldeale, Kragujevac; Jela Jagodina; Nov Art, Kragujevac; Termalinženjering, Majdanpek; Atlas, Užice; Eurokancom, Nova Pazova; SleepShop, Kraljevo i Čimo company, Šabac.

Cilj nastupa je bio, da predstavnici naših kompanija dobiju jasniju sliku o mogućnostima plasmana srpskih proizvoda na rusko tržište, kao i da ustanove da li su benefiti koje donosi potpisani Sporazum o slobodnoj trgovini, dovoljni da srpski nameštaj bude cenovno i po kvalitetu konkurentniji ostalim svetskim proizvođačima nameštaja prisutnim na ovom tržištu. Takođe je veoma značajno bilo upoznati karakter ruskog kupca, i predvideti način plasiranja robe.

Naši izlagači su bili iznenađeni velikom posetom u toku pet sajamskih dana, jer je svako od njih u proseku imao 50 do 100 kontakata. Značajno je da su ih kontaktirali četiri,

pet najvećih dilera nameštaja u Moskvi, mada je možda za nas još važniji bio veliki interes za saradnju brojnih grosista i vlasnika salona nameštaja iz ostalih regiona Rusije; iz gradova Krasnojarsk, Samara, Tjumen, Vladivostok i drugih.

I predstavništvo PKS u Moskvi se aktivno uključilo u manifestaciju, pa je posle jednodnevne posete sajmu, direktor predstavništva PKS u Moskvi J. Đurić organizovao sastanak sa našim izlagačima u prostorijama predstavništva. Privrednici su izneli svoje utiske o sajmu i zatražili punu podršku i pomoć PKS u budućem pozicioniranju na ovom tržištu. Posebno su zainteresovani da PKS pokuša kod Vlade Srbije i resornih ministarstava, da izdejstvuje formiranje nacionalne kancelarije, šouruma i skladišta, svojevrsnog privrednog punkta, jer su takve akcije već realizovane u nekim zemljama, a za ovako značajno tržište za srpsku privredu, to je neophodno. Zaključeno je da je zbog ogromnih troškova, pojedinačno pojavljivanje nemoguće, pa je potreban zajednički nastup na ovom tržištu, i da bi država bila prava *krovna* organizacija koja bi omogućila malim i srednjim preduzećima da rade sa ruskim tržištem.

Može se zaključiti da je nastup na sajmu u Moskvi bio uspešan u odnosu na kvalitet nastupa naših firmi, dobro odabranim i usaglašenim vrstama nameštaja, ostvarenim kontaktima i medijskom praćenošću događaja. Opšta je ocena da je naš nameštaj po kvalitetu i ceni konkurentan u odnosu na sličan nameštaj iz konkurentskih zemalja. Preliminarno je dogovoren izvoz nameštaja u vrednosti od 5,5 miliona evra, a dobijene su osnovne informacije o tržištu Rusije i načinu pozicioniranja na njemu.

Predstoji konkretan rad izvoznika oko ispunjavanja veoma zahtevnih uslova za dobijanje potrebne dokumentacije za rad sa ovim tržištem, izbor načina prevoza robe i izbor potencijalnog partnera i drugo. Privrednicima je predloženo da neposrednu pomoć mogu da dobiju od posebnog odeljenja PKS koje prati ova tržišta, a iz SIEPA-e je najavljeno da je ovaj sajam ušao na njihovu listu sajmovi i za 2012. godinu, što su privrednici pozdravili, i smatraju da će to značajnije ojačati budući rad sa ovim tržištem. ■

Opšta ocena privrednika je da se **u poslednjem kvartalu 2011. godine znatno oseća uticaj novog talasa krize**. Prodaja nameštaja je opala od 20 do 40% na domaćem tržištu, a narudžbe iz inostranstva se storniraju kako za nameštaj, tako i za proizvode primarne prerade. Prognoze za 2012. godinu su zabrinjavajuće, jer za proizvodnju i dalje nema adekvatne pomoći države. Drvoprerađivači podsećaju da su još početkom jula 2011. godine poslali premijeru M. Cvetkoviću i ministru D. Petroviću svoje viđenje prioritarnih mera u cilju oporavka drvne industrije Srbije, ali da se do sada ništa nije uradilo. Te mere su:

1. Da Narodna banka Srbije i Vlada republike Srbije razviju sistemske mehanizme regulisanja deviznog kursa na tržištu, u cilju njegove predvidivosti na duži rok, a u cilju održavanja konkurentnosti u izvozu.

2. Drvna industrija, pored proizvodnje hrane, treba da bude osnov ruralnog razvoja i dugoročne politike ravnomernog regionalnog razvoja. Zato je neophodno kreirati program državne pomoći koji bi obuhvatio povoljnije uslove finansiranja kroz subvencionisane kamatne stope, veće učešće finansiranja preko Fonda za razvoj, Fonda za ruralni razvoj, Razvojne banke, kao i uspostavljanja mera podsticaja izvozu.

3. Razmotriti mogućnost objedinjavanja šumarstva i drvne industrije u jedno ministarstvo, imajući u vidu da su deo jednog repro lanca i da se kroz objedinjavanje i bolje upravljanje resursima može obezbediti viši nivo dodate vrednosti i za ekonomiju zemlje i za širu društvenu zajednicu.

4. Zajedničkim delovanjem Ministarstva pravde, Ministarstva finansija-PU, Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede i organa lokalne samouprave, pokrenuti akciju ažuriranja katastarskih knjiga, ostavinskih postupaka i registracije poljoprivrednih domaćinstava privatnih šumovlasnika, jer problematika kod otkupa sirovina od privatnih šumovlasnika na lokalnu, evidentno postoji i direktno utiče na produktivnost drvne industrije.

Bez hitnog početka primene ovih mera, privrednici su sigurni da nas čeka teška i neizvesna poslovna 2012. godina po pitanju rada, izvoza pa i opstanka velikog broja preduzeća u drvnoj industriji i proizvodnji nameštaja.

PIŠE: Bernard Likar, dipl.inž.
Drvni klaster Slovenije

Važnost inovacija, istraživanja i razvoja, tokom ekonomske krize postaje jača, jer mnoge kompanije krizu prepoznaju kao priliku i traže mogućnost za poboljšanje konkurentnost, a za neke druge kompanije potraga za boljim uslovima privređivanja je obavezna domaća zadaća i uslov za opstanak. Činjenica je da ekonomska kriza postaje novo stanje, kome se svi moramo prilagoditi.

Naravno, istraživanje i razvoj, između ostalog, zahtevaju znatna ulaganja uz određeni stepen nesigurnosti da li ćemo uspešno postići definisane ciljeve. Da bi mogli realizovati više investicija u istraživanje i razvoj uz viši stepen bezbednosti, moramo, uz jačanje unutrašnjeg kapaciteta za razvoj, tražiti vezu i sa spoljnim znanjem. Jedna od mogućnosti za integraciju sa spoljnim znanjem, su domaći i međunarodni konkursi za razvojne i istraživačke projekte.

Jedna od mogućnosti je WoodWisdom-Net 2 program (www.woodwisdom.net), koji je u osnovi sredstvo za koordinaciju nacionalnih istraživačkih programa za područja šumarstva i prerade drveta. Dugoročni cilj programa je promovisanje saradnje unutar evropskog šumarsko-drvnog sektora te korišćenje fondova za istraživanje kao i integrisanje istraživačkih resursa iz različitih zemalja baziranih na znanju, stručnosti i inovativnom korišćenju drveta.

U praksi, to znači koristiti evropsku sektorsku R & I mrežu, koja koordinira i finansira zajedničke međunarodne (uglavnom aplikativne) istraživačke i razvojne projekte sa naglaskom na istraživanju i razvoju novih tehnologija u preradi drveta i šumarstvu. Takođe je vrlo poželjno učešće industrijskih partnera u projektima. Kompanije imaju tako podsticaj da se uključe u evropske razvojne tokove i saradnjom u razvoju novih međunarodno konkurentnih inovativnih tehnologija i proizvoda da doprinesu i razvoju sektora. Na taj način može kompanija poboljšati konkurentnost i sopstveni razvoj, ali mogu se generisati i nove ideje za razvoj usluga/proizvoda.

WoodWisdom program ustanovljen je 1998. godine od strane Finske, a provodi se od 2009. do 2012. godine. Taj program je do sada za sufinansiranje međunarodnih naučno-istraživačkih projekata iz oblasti šumarsko-drvnog sektora izdvojio iznos od prilike 50 miliona evra. Pod finskom koordinacijom je trenutno uključeno 19 partnera iz 12 zemalja: Finska, Nemačka, Francuska, Italija, Španija, Švedska, Norveška, Irska, Mađarska, Latvija, Turska i Slovenija.

U ovom stepenu razvoja Era-Net mreže, interes je, da se proširi i na područje jugoistočne Evrope, što znači i na Srbiju. Naime u pripremi je novi program WoodWisdom PLUS kao nastavak WoodWisdom-Net 2, koji će trajati sledeće četiri godine. U tom kontekstu vrlo je bitno, da i Srbija u ovom trenutku iskoristi tu priliku i tako otvori nova vrata razvoja svojim istraživačima i firmama.

Primer dobre prakse uključivanja daje Slovenija, koja se u WoodWisdom mrežu uključila 2008. godine putem velikog prisustva industrije i istraživača u Ministarstvu nauke, koje se na toj osnovi uključilo u program i u nacionalnom budžetu obezbedilo 1,5 miliona evra za sufinansiranje projekata slovenačkih istraživača. U Sloveniji je ta prilika dobro iskorišćena jer se slovenačka industrija na prošlogodišnji javni poziv

Poboljšanje konkurentnosti i sopstveni razvoj

WoodWisdom – mogućnost uključivanja u evropske istraživačke projekte za istraživače i firme iz Srbije

WoodWisdom mreže uključila u čak više od trećinu predloženih projekata, što je veliko i za najrazvijenije evropske države. Na kraju za sufinansiranje bilo je odabrano 13 najboljih međunarodnih projekata, a u 6 od njih uključeni su i slovenački istraživači, kojima će Ministarstvo nauke izdvojiti 1,16 miliona evra. Ovakvi rezultati jak su argument za Ministarstvo, da učestvuje i u WoodWisdom PLUS programu.

Nakon prvih inicijativa učinjenih sa strane Šumarskog fakulteta iz Beograda, potaknutih od strane slovenačkih partnera, Ministarstvo prosvete i nauke Republike Srbije krajem novembra 2011. godine usvojilo je zvaničnu odluku o pridruživanju WoodWisdom PLUS programu! Ministarstvo je tako direktno uključeno u novi WoodWisdom PLUS program i planira izdvojiti posebna sredstva za sufinansiranje naučno-istraživačkih projekata na idućom javnom pozivu mreže, koji je planiran za proleće 2013. godine.

Srbija tako ima priliku da ojača saradnju sa firmama i istraživačima iz Evropske zajednice i omogući sufinansiranje istraživanja svojim istraživačima, naučnicima i proizvedima i tako ojača konkurentnost u oblasti šumarstva i prerade drveta. ■

BOR PROMET
Ivanjica

32250 IVANJICA, Bedina varoš bb
tel. 032 663 583, 063 664 623
064 561 65 02, 063 694 281
032 630 008, 064 361 19 39
www.bor-promet.rs
e-mail: borpromet@neobee.net

- proizvodnja montažnih kuća
- proizvodnja lamelnih greda i elemenata

INB - PROIZVODNJA d.o.o.
24210 BAJMOK, Strosmajerova 14

Centrala: (0) 24 76 25 68, (0) 24 76 24
90
Salon Bajmok: (0) 24 76 20 17
Salon Subotica: (0) 24 75 54 40
Veleprodaja: (0) 24 76 20 03
e-mail: inb@inbajmok.com
www.inbajmok.com

- Proizvodnja stolica, stolova i fotelja
- Proizvodnja nameštaja po specijalnim zahtevima i narudžbinama

STARIJI OD TRADICIJE • PREKO 60 GODINA POSTOJANJA • I DALJE U TRENDU

VRHUNSKI KVALITET

Dubrovačka 4, 11000 Beograd
tel/fax: +381 11 2639 014, 2639 716
e-mail: furnex@ikomline.net
www.furnextrading.com

HOFFMANN-SCHWALBE.DE

HOFFMANN

SISTEM
HOFFMANN
LASTAVICE

SAVRŠENI SPOJEVI

HOFFMANN

vakuum sistemi Q.V.P.

RAKOLL

König

SPAČVA – topli dodir

Početak duge tradicije poznatog drvopre-
rađivača iz Vinkovaca, firme SPAČVA, seže u
davnu 1956. godinu, a sve do danas održala se
tradicija prerade drveta, pogotovo nadaleko
poznatog i cenjenog hrasta lužnjaka. To je izu-
zetno kvalitetno drvo karakteristične boje, ce-
njeno u celom svetu. Kao poznati proizvođač
hrastovog parketa i masivnih hrastovih vrata
SPAČVA je priznata kako na tržištu Hrvatske ta-
ko i na tržištu Evrope. Danas iz svog proizvod-
nog programa SPAČVA tržištu nudi sledeće
kvalitetne proizvode: hrastov i jasenov klasični
parket, hrastov seljački pod, masivna hrastova
sobna i ulazna vrata, delove stepeništa, leplje-
ne ploče, plemeniti furnir hrasta i jasena, briket,
rezanu građu hrasta i jasena.

– Posebno je važno istaći proizvodnju sob-
nih i ulaznih vrata za tržište Francuske. U taj
posao smo uložili dosta vremena u pregovara-
nju i konačnom dogovoru sa kupcem. Sve je to
trajalo skoro dve godine dok nismo uspeali ste-
ći poverenje kupca u kvalitet samog proizvo-
da i posebno u pouzdanost i tačnost isporuka
– objašnjava dipl. ecc Moris Puljiz, direktor pro-
daje. – Posao je u početku krenuo sa jednom
pošiljkom, ali to nije bilo dovoljno da bi kupac
stekao poverenje. Sledile su jedna po jedna po-
rudžba, da bi nakon dve godine saradnje usle-
dile višekamionske porudžbine. Danas može-
mo reći da imamo kontinuirane porudžbine
nekoliko meseci unapred sa tačno definisanim
rokovima isporuka. Uslov da bi započeli posao
je bio da imamo FSC sertifikat, pa se možemo
pohvaliti da smo prva drvna industrija u Hr-
vatskoj koja ga je dobila. Potom je trebalo pri-
hvatiti proizvodnju vrata po modelu kupca, što

**Naš
sagovornik
dipl.ecc. Moris
Puljiz, direktor
prodaje
u firmi
SPAČVA**

smo uradili i tako se krenulo u, danas, uspešnu
suradnju na zadovoljstvo obe strana.

Osim po svojim vratima SPAČVA je poznata
i po proizvodnji masivnog hrastovog parketa.
Kvalitet proizvoda je doveden na evropski nivo
dobijanjem oznake CE, a prepoznatljivi brand
SPAČVE i dalje je sinonim za kvalitetni proizvod
od hrasta lužnjaka. Osim na tržištu Hrvatske,
značajno tržište koje je prepoznalo tradiciju i
kvalitet hrastovog parketa je i tržište Srbije.

– Parket se na tržište Srbije plasira kroz ve-
će građevinske investicije i putem trgovaca od
kojih bi istakao firmu MAKO iz Subotice. Pred-

nosti našeg parketa su velike, a dolazi do izra-
žaja i prilikom postavljanja. Radi se o parketu
vrhunske izrade, završne kontrole i tehničke
ispravnosti, tako da su konačne uštede na vre-
menu velike, a o kvalitetu, estetskim i ekološ-
kim karakteristikama da ne govorimo – kaže
gospodin Puljiz.

Relativno novi proizvod na ovim prosto-
rima je seljački pod izrađen takođe od slavons-
skog hrasta. Radi se o proizvodu sličnom parke-
tu, velikih dimenzija u dužinama do 2200 mm
i širinama do 200 mm. U SPAČVI sa pohvalom
ističu da su trenutno najveći proizvođač se-

hrastove šume

Već decenijama vinkovačka SPAČVA tržištu nudi kvalitetne proizvode koji donose toplinu u svaki dom.

U proizvodnom programu SPAČVE su: hrastov i jasenov klasični parket, hrastov seljački pod, masivna hrastova sobna i ulazna vrata, delovi stepeništa, lepljene ploče, plemeniti furnir hrasta i jasena, briket, rezana građa hrasta i jasena.

Posebno je važno istaći proizvodnju sobnih i ulaznih vrata za tržište Francuske.

ljačkog poda u regionu. Skoro kompletna proizvodnja seljačkog poda završava na zapadno-evropskom tržištu, posebno na tržištu Nemačke. Ali u poslednje vreme raste potražnja i na tržištu regiona.

U SPAČVI, kao trenutno najvećem proizvođaču plemenitog furnira hrasta i jasena, kažu da u Srbiji, u poslednje vreme, raste potrošnja furnira.

– Industrija i proizvodnja furniranih vrata i nameštaja, definitivno sa porastom trenda i vraćanjem u modu prirodnih materijala, uz nas ima perspektivu i mogućnost da ponudi nove

proizvode oplemenjene furnirom – kaže naš sagovornik.

Na kraju, ali ne i najmanje važna, je proizvodnja briketa koji se dobija iz piljevine i drugih ostataka obrade drveta. Svojim ekološkim svojstvima i visokom kaloričnom vrednošću briket i pelet su prepoznati kao ekološko i jeftinije gorivo u odnosu na naftu, ugalj, struju ili prirodni gas. Briket je pogodan za loženje u svim vrstama peći na čvrsta goriva uz malu potrošnju i oslobađanje velike količine toplotne

energije prilikom sagorevanja, a uz vrlo mali ostatak pepela do cca maksimalno 0,5% do 1%.

U današnja turbulentna vremena za drvnu industriju, u jeku sveopšte privredne krize i nedostatka novca, SPAČVA, kao i druge drvene industrije, nastoji opstati i preživeti trenutnu situaciju nudeći tržištu prepoznatljive proizvode stabilnog i trajnog kvaliteta po cenama u skladu sa platežnim mogućnostima tržišta, kaže na kraju našeg razgovora gospodin Moris Puljiz. ■

SPAČVA d.d.
Duga ulica 181, Vinkovci, HR-32100
tel. +385 32 303 399, +385 32 303-421
e-mail: spacva@spacva.hr, www.spacva.hr

PIŠE: *mr Mare Janakova Grujić, istoričar umetnosti*

Kuća Minami Hara locirana je na vrhu brdovitog regiona Karuizave (Japan), udaljenog 150 km od Tokija. Šumovit brdski ambijent obezbeđuje joj izuzetno prijatna, prohladna leta sa obiljem kiše, kao i hladne zime sa malo snega. Priroda, svetlost i njihova simbolička značenja predstavljaju upravo bazu filozofije prostora kuće, koji je kao total dizajn ostvarenje proistekao iz ruku arhitekta srpskog porekla, Đorđa Dašića.

Prostor ove privatne kuće razvijen je na bruto površini od 197 m². Shodno odvajka-dašnjim pravilima japanske arhitekture i graditeljstva, u konstrukciji i opremanju objekta korišćeni su najjednostavniji materijali kao što su granit, beton, čelik, drvo, staklo i keramika. Među njima, primat u kvantitativnom, ali i kvalitativnom smislu upotrebe svakako je ponelo drvo.

Tekstura drveta koje je upotrebljeno na objektu vezana je za njegovu besprekornu tehnološku i finalnu obradu, pri čemu je čvrsto nastojano da se zadrži što prirodniji, odnosno, autentičniji kolorit. Dominantna forma upotrebljenog drveta kako u enterijeru tako i u eksterijeru jesu drveni paneli „China-gohan“ glazirani tečnim „FRP“-om, sredstvom iz najsavremenije tehnologije koje čini drvo potpuno zaštićenim od oštne i vlažne klime, a u isto vreme čuva njegov prirodan izgled. Unutar kuće drvo je iskorišćeno kao obloga gotovo svih ravnih površina (podova, plafona, zidova), a od njega je izrađen i najveći deo pokretnog mobilijara.

U unutrašnjosti kuće sproveden je poznati autorov princip fluidnosti prostora, koji rezultira otvorenošću prostora, lakom komunikacijom i adaptibilnošću ambijenta. Uz to, čitav prostor se kupu u svetlosti. Sistemi prirodnog osvetljenja i prirodne ventilacije, kao i grejanja i izolacije, realizovani su pod striktnim ekološkim principima tako da maksimalno

Sinteza prirode

štede energiju i u najvećoj meri se oslanjaju na prirodne resurse. Kada se uz sve ovo ima u vidu i činjenica postojanja staklenih spoljnih zidova, postajemo svesni da je izbrisana i poslednja granica između kuće i njene okoline.

Na taj način arhitektura i priroda ponovo postaju jedno, čime je dosegnut davnašnji ideal njihovog jedinstva.

Fleksibilnost prostora počiva na sistemu klizećih i rotirajućih zidova, što omogućava

i arhitekture Kuća Minami Hara

najrazličitije kombinacije u organizaciji i funkcionalnosti prostora. Tako, na primer, spavaće sobe mogu biti formirane kao jedna, dve, tri ili četiri nezavisne jedinice. Pored ovog, u projektnom procesu korišćeni su i drugi fundamenti drevnog japanskog graditeljstva, kao što su akcentujuće dejstvo „efekta ugla“ u enterijeru, jasan sistem kontrolisanja vizura kako unutrašnjih tako o onih prema spolja, uvođenje slobodnih, atrijumskih volumena ispred

svake prostorije doma, snažno prožimanje unutrašnjih i spoljašnjih prostora, organizacija objekta kao prizemne, jednoetažne forme. U poslednjem elementu ova kuća korespondira i sa poznatim fenomenom „prerijske kuće“ i „organske arhitekture“ Frenka Lojda Rajta sa početka proteklog veka, koji anticipira radost života, neprikosnovenu udobnost i harmoniju čoveka sa prorodom. Dnevni prostor uređen je kao najprostranija celina kuće. Po-

zicioniranjem kamina kao žižnog, skulptorski tretiranog elementa, načinom povezanosti sa svim ostalim odajama i višesmernim rasprostiranjem vizura prema spoljašnjosti, usvaja se princip sakralnosti porodičnog života. I zaista, atmosfera kojim odiše prostor je svedena i ozbiljna, gotovo svečana. Harmonija i dosluh između čoveka i prirode dati su i kao svojevrsna antiteza zaglušujućem urbanom životu sa tokijskih ulica. ■

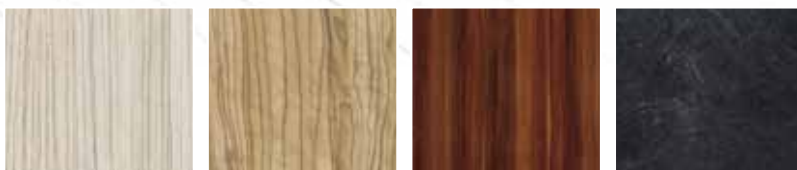
Kolekcija dekora pločastih materijala Kaindl.

Tako autentični kao vaše ideje.

Od uni boja, drvenih i kamenih dekora do posebnih površina i specijalnih materijala za oblaganje: Spektar dekora Kaindl povezuje raznolikost dizajna sa beskompromisnom kvalitetom. Zbog čega su pločasti materijali i radne ploče tako autentični i posebni kao što izgledaju, pročitajte na www.kaindl.com

BOARDS. FLOORS. IDEAS.

IZ PRIRODE U VAŠ DOM NAMEŠTAJ BUKOM-PROM

Preduzeće BUKOM-PROM je osnovano 1996. godine sa sedištem u Tišči, opština Vlasenica. Početak proizvodnje obeležilo je proizvodnjom bukove građe u manjim količinama, bilo je zaposleno nekoliko radnika, na lokaciji od 1.000 m². U narednom periodu izgrađeni su investicioni objekti, parionice, sušare, kao i oprema sa gaterom. Sada preduzeće radi na lokaciji od 10.000 m² i ima 50 stalno zaposlenih radnika.

Osnovni cilj preduzeća bila je finalna proizvodnja. To je ostvareno upornim radom, pa sada preduzeće BUKOM-PROM poseduje svu opremu za finalnu proizvodnju i uspešno proizvodi **sve vrste kreveta – dečije krevete, ležajeve samce i bračne krevete**. Takođe, u našoj proizvodnji su **noćni stočići, klub i trpezarijski stolovi, klupe i razne police kao i kancelariski nameštaj, vitrine i kuhinje od punog drveta**. Prilikom transporta kupcu, svi ti proizvodi su upakovani u najforniju kartonsku ambalažu, uz koju idu i svi prateći vijci i skica radi lakšeg sklopljanja. Kompletna proizvodnja nameštaja, kao i delovi namještaja se pakuju i šalju na sličan način, tj. sve u cilju da naši krajnji korisnici uživaju i koriste očuvan nameštaj najboljeg kvaliteta sa svim pratećim elementima za najlakše sklapanje.

Najaktuelniji u proizvodnji su svakako kreveti koji se izrađuju od bukove parene i sušene daske, a koji predstavljaju zaštitni znak ove firme. Osim finalnih proizvoda, rade se i polufinalni: **hoblovaní elementi, pozicije za nameštaj, širinski lepljene ploče (za stepeništa, stolove i stolice)**.

Od drvenog ostatka kao što je piljevina proizvodimo **briket** koji se po želji kupca pakuje u kartonsku i najlonsku ambalažu raznih veličina. U planu je i proizvodnja **peleta**, čijme se drveni ostatak bolje koristi, a energetska vrednost i ekološke karakteristike su povećale njihovu potražnju i popularnost.

Porudžbina i posla ima dovoljno pa preduzeće radi u dve smene. Naši proizvodi svojim kvalitetom zadovoljavaju zahteve evropskog tržišta na koje i plasiramo kompletnu proizvodnju. Kriza koja je poslednjih godina zadesila sve, naročito drvoprerađivački sektor, kojoj je u većoj meri podlegla i naša konkurencija, nas je zaobišla ili, bolje rečeno, mi smo zaobišli nju i uspeli da se održimo na tržištu.

Kroz nova iskustva firma BUKOM-PROM nastavlja da radi i dalje punom parom i planira u narednom periodu proširenje postojećih kapaciteta koje bi omogućilo povećanje sadašnje proizvodnje, zapošljavanje još radnika, uvođenje novih tehnologija i osvajanje novih proizvoda.

Po izboru Srpskih šuma, firma BUKOM-PROM uvrštena je u uži krug najuspešnijih drvoprerađivačkih firmi u Republici Srpskoj, pa će naši direktori biti delegati u skupštini Privredne Komore.

D.O.O.BUKOM-PROM

Tišča bb, 75440 Vlasenica, Republika Srpska, BiH

Tel/fax. +387 (0) 56 765205

www.bukom-prom.com, e-mail: budimir@bukom-prom.com

Tojo je i ove godine na Međunarodnom sajmu nameštaja u Beogradu imao veoma zapažen nastup.

Sajam je bio prilika da se vidimo sa saradnicima, uporedimo sa konkurencijom i predstavimo novu liniju proizvoda, a to su ručkice za nameštaj. Novi proizvodi su izuzetno dobro prihvaćeni od strane stručne javnosti, a period posle sajma je potvrdio da su napori bili opravdani, obzirom da su nove ručkice našle svoje kupce vrlo brzo kako u Srbiji tako i van nje.

Na proteklom Sajmu smo nagrađeni za kvalitetan proizvod u kategoriji repromaterijala za konstrukciju konferencijske stolice, što nam je vrlo značajno obzirom da se trudimo da stalno osavremenjujemo naš proizvodni program, trudeći se da pratimo našu misiju i prilagođavamo se potrebama naših kupaca.

Prošla godina je bila veoma značajna za firmu Tojo pošto smo postali punoletni, uspešno poslujući već osamnaest godina.

Tojo

Proizvodnja i veleprodaja Požega, Bakionička bb, tel. +381 31 713 306, 823 168

Maloprodaja Požega, Knjaza Miloša 57, tel: +381 31 825 033

Maloprodaja Užice 1, Kneza Lazara 3, tel. +381 31 522 502

Maloprodaja Užice 2, Užičke republike 3, tel. + 381 31 525 472

Maloprodaja Prijepolje, Sarajevska 4, tel. + 381 33 713 272

www.tojo.rs, e-mail: office@tojo.rs

NIGOS
ELEKTRONIK - NIŠ

18000 Niš, Srbija
Borislava Nikolića - Serjože 12
Tel/Fax: +381(0)18 / 211-212, 217-468, 217-469
E-mail: office@nigos.rs, golub@nigos.rs
Internet: www.nigos.rs

**SUŠARE ZA DRVO
AUTOMATI ZA SUŠARE
VLAGOMERI ZA DRVO I BETON**

"FIS"-Vitez: 640m³

Podno grejanje i parket

PIŠE: Isidora Gordić

„Dolazi zima, duga i hladna...“, može se zamisliti kao muzička podloga ovih dana dok razmišljamo kako da je učinimo što prijatnijom i ugodnijom, dok palimo neki od sistema za grejanje za koji smo se ranije odlučili. Rasprave o tome koji način grejanja je najbolji, najekološkiji, najzdraviji, najekonomičniji, naj... naj... uglavnom su jalove, a mišljenja podeljena. U ovom tekstu ćemo se baviti podnim grejanjem, tačnije: parketom na podnom grejanju.

Zbog higroskopnosti drveta i dimenzijske nestabilnosti usled promena relativne vlažnosti vazduha i temperature, ustalilo se mišljenje u (laičkoj) javnosti da je polaganje parketa na sistem toplovodnog podnog grejanja u najmanju ruku rizično, a usled povišene temperature očekivano je rasušivanje drveta i pojava pukotina. A da li je zaista tako? Višedecenijska praksa i dobra iskustva, kao i opsežna istraživanja na ovu temu govore sasvim suprotno. Naravno, samo pod uslovom da se ispoštuju svi tehnički zahtevi za monta-

žu i puštanje u rad sistema podnog grejanja i ako se odabere adekvatan parket.

Preteča podnog grejanja – hipokaustično grejanje, bilo je poznato još u starom Rimu, kako svedoči Vitruvije u svom čuvenom delu *O arhitekturi*. Brojni su i materijalni ostaci koji se mogu videti širom Evrope. Za hipokaust se koristila jednostavna peć u kojoj su se ložila drva ili drveni ugalj, koja se nalazila ispod poda i nije imala dimnjak, već se dim odvodio posebnim zatvorenim sistemom kroz zidove i podove koji su bili odignuti na niske stubove. Posle dužeg loženja stubići i pod bi se zagrejali, s loženjem se prestajalo, a onda bi se u zagreane kanale puštao svež spoljni vazduh koji bi se zagrejavao i kroz posebne otvore puštao u prostorije. Ovaj sistem je bio veoma raširen i imao je raznorodnu primenu – grejale su se različite prostorije, a prvenstveno čuvena rimska kupatila. Nažalost, sa propašću rimskog carstva iščezao je, a kupatila su dugi niz vekova bila veoma retka po Evropi. Baš kao i kultura negovanja higijene tela. (Tradiciju su unekoliko nastavila takođe čuvena turska kupatila – hamami.)

No, sedamdesetih godina dvadesetog veka ponovo se počinje razvijati podno grejanje i stiže do nas u obliku u kakvom ga danas poznajemo. Njegova ključna prednost je u tome što je zbog velike grejne površine potrebna relativno niska radna temperatura čime se postiže energetska efikasnost, a raspodela toplote u prostoru je znatno ravnomernija u odnosu na klasično centralno grejanje. Pored toga, sa estetskog stanovišta, ne utiče na izgled enterijera i oslobađa zidove kraj prozora, obično „rezervisane“ za radijatore ili druga grejna tela, za stavljanje nameštaja,

odnosno, ostavlja mogućnost za postavljanje velikih staklenih portala.

Najveće zamerke podnom grejanju su mogućnost dizanja prašine i pojava alergija, kao i specifična tromost nogu koja se javlja zbog toplotne inverzije (ljudsko telo je naviklo da mu je gore toplije, dok je kod podnog grejanja obrnut slučaj).

Mahom su se na podno grejanje polagale keramičke pločice ili različite vrste kame-
na, ali je praksa pokazala da se na podove sa toplovodnim podnim grejanjem mogu polagati i drvene podne obloge, prvenstveno višeslojni parketi.

Zbog svoje specifične konstrukcije najbolje su se pokazali dvoslojni parketi čija debljina je nešto tanja (obično se kreće između 9 i 13 mm) kako bi se smanjio toplotni otpor i povećala toplotna provodljivost. Pored njih, mogu se koristiti i troslojni parketi čija je stabilnost takođe izuzetna. Masivni parket se ne preporučuje za polaganje na podno grejanje zbog veoma velike opasnosti od deformacije.

Od vrsta drveta najbolje se pokazao hrast i tamnije vrste, i uopšte, tvrde vrste drveta, kao i termotretirano drvo, dok bi bukva, trešnja, jasen, kanadski javor, jatoba, a, prema nekim istraživanjima, sve vrste drveta koje rastu na južnoj zemljinoj hemisferi trebalo izbegavati.

Pokazalo se, zatim, da i specifični slogovi, poput „riblje kosti“ ili slaganja u kvadrate povećavaju stabilnost drveta i smanjuju mogućnost pojave zazora među lamelama, u odnosu na, recimo, paralelni slog. Pored toga i selekcija drveta utiče na stabilnost na podnom grejanju – preporučuju se parketi sa mirnijom, radijalnom teksturom (tzv. „friz“) u odnosu na one sa tangencijalnom (tzv. „flader“) jer je utezanje drveta upola manje.

Od završne, površinske obrade, prednost se daje uljenim ili voskiranim površinama u odnosu na lakirane zbog mogućnosti slepljivanja po bočnim spojevima.

Važno je skrenuti pažnju na činjenicu da temperatura merena na površini parketa ne bi trebalo da prelazi 25°C, te da relativnu vlažnost vazduha treba održavati između 50 i 65% (preporučuje se preko 60%) kako bi se izbegla pojava zazora i pukotina. Prilikom polaganja obavezno lepiti parket celom površinom na podlogu trajnoelastičnim lepilima koja se ne izrađuju na vodenoj osnovi.

Parket na podnom grejanju ne treba prekrivati tepisima niti tapisonima jer se ispod njih razvija viša površinska temperatura nego kod otvorenog poda što dovodi do intenzivnijeg rasušivanja drveta i pojave većih pukotina. ■

FOTO: iStockphoto

Mediana POLARIS

NOVI POL PRIVLAČNOSTI

SISTEMI OKOVA ZA VRATA I PROZORE

www.agb.it

KORIŠĆENJE BIOMASE

PIŠE: dr Dragan Škobalj

Biomasa kao energent jedina zadovoljava kriterijum u pogledu stvaranja ugljen dioksida (CO₂) i čvrstih materijalnih produkata sagorevanja. Ulaz u proces sagorevanja je biomasa kao gorivo i vazduh. Izlaz iz procesa sagorevanja su dobijena energija, pepeo i gasoviti produkti sagorevanja (ugljen dioksid kao glavni sastojak). Živi biljni svet procesom fotosinteze vezuje taj CO₂ i uz pomoć sunčeve energije izgrađuje svoju masu. Čvrsti materijalni ostatak, pepeo, kao đubriivo učestvuje u izgradnji nove biljne mase. Na taj način se vrši recikliranje CO₂ i čvrstih produkata u prirodi. Sagorevanjem biomase ne remeti se postojeća ravnoteža u sadržaju C, jer se emituje ista količina koju biljke upotrebe za svoj rast i sistem je zatvoren. Biomasa je čista sirovina, ne sadrži teške metale, hemikalije i druge zagađivače i time nema štetan uticaj na životnu sredinu.

Najznačajniji izvori biomase su: poljoprivredni otpad, industrijski otpad (uglavnom iz prehrambene i drvoprerađivačke industrije), komunalni otpad i otpad životinjskog porekla.

Biomasa se može direktno koristiti u postrojenjima za proizvodnju električne i toplotne energije ili se prerađuje u gasovita i tečna goriva. Kao direktan energent biomasa se koristi najviše u obliku briketa i peleta. Značajan izvor biomase predstavlja organska komponenta komunalnog otpada. Veoma je važno utvrditi mogućnosti korišćenja deponijskog gasa koji nastaje prilikom razgradnje ove komponente u toku deponovanja. To podrazumeva iskorišćenje nastalog gasa kao energenta, njegovo plansko skupljanje i usmeravanje do mesta sagorevanja u energetske svrhe i uz ostvarivanje ekonomske dobiti.

U borbi sa globalnim klimatskim promenama i što većoj energetske nezavisnosti zemlje članice EU su postavile dugoročni cilj da se do 2020. godine učešće obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji energije podigne na 20%. Biomasa je četvrti najveći izvor energije, ispred su ugalj, nafta i prirodni gas. Procenjeno je da je učešće biomase 14% od ukupne primarne energije u svetu.

Srbija ima potencijal da iz biomase, prvenstveno se misli na proizvode dobijene od nus proizvoda u oblasti drvne industrije i poljoprivrede, proizvede oko četvrtinu ukupno proizvedene energije, što predstavlja polovinu potencijala obnovljivih izvora energije.

Od tečnih goriva iz otpadne biomase dobijaju se biodizel i bioetanol. Predlog EU je da se do 2020. godine 10 % konvencionalnih goriva zameni biogorivom. Srbija je 2005. godine ratifikovala Ugovor o osnivanju Energetske zajednice zemalja jugoistočne Evrope i prihvatila obavezu primene direktiva koje za cilj imaju povećanje korišćenja obnovljivih izvora energije. Korišćenjem biomase umesto tečnih goriva znatno se smanjuje zagađenje životne sredine. Emisija sumpor dioksida (SO₂) se smanjuje na nulu, emisija pepela u poređenju sa ugljem smanjuje se za deset puta, a sadržaj CO₂ u atmosferi globalno se ne povećava. Prema Kjoto protokolu može se očekivati da će Srbija u dogledno vreme morati više da koristi obnovljive izvore energije. Potrebno je koristiti i jedan deo iz biomase, čime će se ispuniti obaveza davanja doprinosa smanjenju emisija štetnih materija u atmosferu.

Mogućnosti korišćenja biomase u Srbiji

U borbi sa globalnim klimatskim promenama i što većoj energetske nezavisnosti zemlje članice EU su postavile dugoročni cilj da se do 2020. godine učešće obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji energije podigne na 20%. Biomasa je četvrti najveći izvor energije, ispred su ugalj, nafta i prirodni gas. Procenjeno je da je učešće biomase 14% od ukupne primarne energije u svetu.

U Srbiji je slabo organizovano sakupljanje otpadne biomase sa poljoprivrednih površina i šumskih gazdinstava u cilju dobijanja obnovljivih izvora energije. Procenjeno je da se godišnje proizvede 12 miliona tona biomase. Od toga 9 miliona tona u Vojvodini. Energija koja bi se godišnje mogla dobiti korišćenjem otpadne biomase procenjena je na 2,5 miliona tona ekvivalentne nafte. Potencijal biomase u Srbiji u odnosu na ukupni energetske potencijal iznosi 65%. Od ovih 65%, 40% čini potencijal drvne mase (seča drveta i otpaci drvne mase pri njenoj primarnoj i/ili industrijskoj preradi), 60% je poljoprivredna biomasa (ostaci poljoprivrednih i ratarskih kultura, uključujući i tečni stajnjak).

Srbija ima potencijal da iz biomase, prvenstveno se misli na proizvode dobijene od nus proizvoda u oblasti drvne industrije i poljoprivrede, proizvede oko četvrtinu ukupno proizvedene energije, što predstavlja polovinu potencijala obnovljivih izvora energije. Energetski potencijal biomase u poljoprivredi procenjuje se u ratarstvu oko TRI miliona tona, a u voćarstvu i vinogradarstvu oko JEDAN milion tona. Otpadna biomasa se koristi za zagrevanje prostora individualnih seoskih domaćinstava, a i za potrebe industrije. Napravljeno je više različitih kotlova na otpadnu biomasu – industrijski kotao na otpadno drvo, na slamu pšenice, ljusku suncokreta.

U Srbiji je neophodno podići nivo svesti kod privrednih subjekata o potrebi i značaju

KAO ENERGENTA U SRBIJI

iskorišćenja otpadne biomase u cilju dobijanja obnovljivih izvora energije u cilju povećanja energetske efikasnosti i smanjivanja količine generisanog otpada.

Potrebno je uspostaviti sistem upravljanja otpadnom biomasom. Treba podsticati praksu upravljanja otpadnom biomasom sa ciljem očuvanja kvaliteta životne sredine. Inicirati podizanje kapaciteta za iskorišćenje otpadne biomase u cilju pretvaranja otpadne biomase u obnovljivu energiju – toplotnu i električnu, pogonsko gorivo ili proizvode koji imaju upotrebnu vrednost, briketi i peleti, kao i primenjivanje novih tehnologija.

Šta karakteriše korišćenje biomase?

Za zemlje u razvoju je izuzetno važno obezbediti nove energetske izvore. Na taj način se smanjuje njihova zavisnost od uvoza goriva, čija cena sve više raste. Rastereću se je budžet države za uvozom kao i pouzdanost snabdevanja energijom.

Stvaranje novih tržišta za promet sirovina šumarstva i poljoprivrede obezbeđuje prihod lokalnog stanovništva uz istovreme-

no očuvanje šumskog fonda. Podstiče se angažovanje domaće industrije na proizvodnji opreme.

Očuvanje životne sredine kroz prevenciju stvaranja efekta staklene bašte, emisija CO₂ može biti redukovana zamenom fosilnih goriva biomasom. Primenom biomase smanjuje se produkcija SO₂ i pepela.

Ekonomsko unapređenje korišćenja otpada je oblik prevazilaženja problema depovanja, potencijalnog izvora bolesti i štetočina.

Proizvodnja i korišćenje lokalnih izvora utiču na decentralizaciju radnih mesta i angažovanje stanovništva u manjim naseljima.

Izrada briketa i peleta

Biomasa se karakteriše čistim sagorevanjem. Briketi i peleti se izrađuju od prirodne sirovine. Na taj način se proizvode ekološki prihvatljivi materijali.

Briketi i peleti nastaju presovanjem isitnjenog materijala uz prethodno sušenje sirovina do prihvatljivog nivoa vlažnosti (10 – 14%). Veličina pritiska prese određuje se na osnovu fizičkih osobina materijala. Ukoliko

je pritisak veći, veća je gustina i obrnuto. Na zbijenost i čvrstoću briketa i peleta osim pritiska prese utiče i vlažnost materijala kao i usitnjenost materijala.

Kao i kod svakog drugog goriva najvažnije osobine drvene ili šumske biomase su: hemijski sastav, toplotna moć, temperatura samozapaljenja, temperatura sagorevanja, fizička svojstva koja utiču na toplotnu moć (gustina, vlažnost, zdravost drveta, itd.).

U tabeli 1 su date orijentacione zavisnosti prostornih i kubnih metara drvene biomase za njene najčešće oblike pojavljivanja.

Vlažnost drvene biomase određuje se kao udeo mase vode u celokupnoj masi vlažne biomase

$$W = \frac{m_v}{m} = \frac{m_v}{m_s + m_v} \quad (1)$$

gde je:

W – vlažnost, [–]

m – masa vlažne biomase, [kg]

mv – masa vode (vlage) u biomasi, [kg]

ms – masa suve biomase, [kg]

Često se u pojedinim slučajevima vlažnost iskazuje u odnosu na masu suve biomase i naziva se mokrim udelom. Veza između vlažnosti i mokrog udela je kako sledi:

$$U = \frac{m_v}{m_s} = \frac{W}{1 - W} \quad (2)$$

pri čemu je U mokri deo.

Vrlo često se veličine W i U iskazuju i u procentima. U tabeli 2 data je zavisnost mokrih udela i vlažnost u procentima.

S obzirom na vlažnost drvena biomasa može da se podeli na sledeće grupe:

– sirovo drvo, W ≥ 40 %

– delimično prosušeno drvo,

W = 20 – 40%

– prosušeno drvo, W = 8 – 22 %

– potpuno suvo drvo, W = 0 %

Kao što se može videti iz prethodnih podataka, vlažnost drvene biomase može biti veoma različita, a ako se tome doda da i toplotna moć ove biomase veoma zavisi od vlažnosti, onda je to veoma važan faktor koji se mora pažljivo analizirati pri izboru goriva, ali i pri proverama tehničkih karakteristika ložišta ili pri ekonomskoj analizi primene odabranog ili raspoloživog goriva. U nedostatku tačne vrednosti toplotne moći

Tabela 1. Pretvaranje prostornih (prm) u kubne metre (m³) i obrnuto

Cepanice	1 prm = 0,70 do 0,75 m ³	1 m ³ = 1,33 do 1,43 prm
Oblice	1 prm = 0,65 do 0,70 m ³	1 m ³ = 1,43 do 1,54 prm
Drvni otpaci	1 prm = 0,40 do 0,50 m ³	1 m ³ = 2,00 do 2,50 prm
Čvorovi	1 prm = 0,50 do 0,65 m ³	1 m ³ = 1,54 do 2,00 prm
Panjevi	1 prm = 0,45 do 0,50 m ³	1 m ³ = 2,00 do 2,22 prm

Tabela 2. Zavisnost mokrog udela i vlažnosti

Vlažnost (W) %	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
Mokri udeo (U) %	5,3	11,1	17,6	25	33,3	42,9	53,8	66,7	81,8	100

Tabela 3. Osnovni hemijski sastav drva i nekih ugljeva

Vrsta goriva	Maseni udeli [%]		
	C (ugljenik)	H (vodonik)	O (kiseonik)
Drvo	50	6	44
Treset	60	6	34
Lignit	63	5	32
Mrki ugalj	66	5	29
Masni i kameni ugalj	80	5	15
Posni kameni ugalj	85	5	10
Antracit	90	2	5

za određene vlažnosti drvene biomase, mogu da se koriste sledeće empirijske formule:

$$H_d = 2500 \left(6,83 - \frac{W}{1 + W} \right) \quad (3)$$

$$H_d = 2500 \left(7,33 - \frac{W}{1 + W} \right) \quad (4)$$

Elementarni sastav suve drvene mase govori da i ne zavisi od vrste drveta. Pošto su azot i tragovi alkalnih metala i fosfora zanemarljivi, za drvo se računa sa sledećim prosečnim sastavom drvene mase (maseni udeli): 49,6% ugljenik (C), 6,3% vodonik (H₂) i 44,1% kiseonik (O₂).

Poznavajući maseni udeo pojedinih elemenata, na osnovu sledeće formule može da se izračuna donja toplotna moć goriva:

$$H_d = 33,9c + 117,0 \left(h - \frac{O}{8} + 10,5s - 2,5w \right) \quad (5)$$

gde je:

H_d – donja toplotna moć drvene biomase, MJ/kg

c, h, o, s, w – maseni udeli pojedinih elemenata (ugljenik, vodonik, kiseonik, sumpor i voda), kg/kg

U tabeli 3 predložen je osnovni hemijski sastav različitih tipova drvene biomase i nekih ugljeva.

U tabeli 4 date su toplotne vrednosti različite drvene biomase za dva osnovna slučaja, potpuno suvo drvo i drvo sa 15% vlažnosti. U istoj tabeli prikazane su i približne gustine drvene biomase, kao i toplotne moći po kubnom metru i prostornom kubnom metru.

Da bi se u potpunosti stekla slika o drvenoj biomasi kao gorivu treba je uporediti i sa drugim gorivima. Takvo poređenje je dato u tabeli 5. Toplotna moć drvene biomase je bliska slami, tresetu i mrkom uglju, dok je znatno manja od toplotne moći lož ulja i prirodnog gasa.

Neki iskustveni podaci govore da se može reći da se 1000 litara lož ulja može zameniti sa oko 5–6 prostornih metara (prm) tvrdog drveta ili 7–8 prm mekog drveta. Ako je u pitanju iverje onda se može reći da je potrebno čak 10 do 15 m³ natresne zapremine da bi se zamenilo 1000 litara lož ulja.

Na kraju navodimo osnovne prednosti korišćenja briketa i peleta:

a) sadržaj sumpora je oko sedam puta manji, značajno je smanjena produkcija SO₂ prilikom sagorevanja, u poređenju sa fosilnim gorivima;

Tabela 4. Toplotne moći drvene biomase

Vrsta drvene biomase	Gustina [kg/m ³]	Toplotna moć pri W = 0%	Toplotna moć pri W = 15 %		
		[MJ/kg]	[MJ/kg]	[GJ/m ³]	[MJ/prm]*
Grab	830	17,01	13,31	11,05	7,73
Bkva	720	18,82	14,84	10,68	7,48
Hrast	690	18,38	14,44	9,96	6,97
Jasen	690	17,81	13,98	9,65	6,75
Brest	680	-	14,70	10,00	7,00
Javor	630	17,51	13,73	8,65	6,05
Bagrem	770	18,95	14,97	11,53	8,07
Breza	650	19,49	15,43	10,03	7,02
Kesten	570	-	13,29	7,58	5,30
Bela vrba	560	17,85	13,65	7,64	5,35
Siva vrba	560	17,54	13,73	7,69	5,38
Crna zova	550	18,07	14,21	7,82	5,47
Bela zova	550	17,26	13,52	7,44	5,21
Crna topola	450	17,26	13,15	5,92	4,14
Smreka	470	19,66	15,60	7,33	5,13
Jela	450	19,49	15,45	6,95	4,87
Obični bor	520	21,21	16,96	8,82	6,17
Ariš	590	16,98	13,86	8,18	5,72
Duglazija	530	19,18	15,20	8,06	5,64
Smreka	400	20,41	16,24	6,50	4,55

Tabela 5. Poređenje drvene biomase sa nekim drugim gorivima

Gorivo, (kg)	Vlažnost %	Donja toplotna moć MJ/kg	Donja toplotna moć kWh/kg	Odnos Drvo = 1
Lož ulje	–	42	11,67	2,78
Kameni ugalj	5	29	8,06	1,92
Koks	5	29	8,06	1,92
Mrki ugalj	25	13,6	3,78	1,90
Prirodni gas	–	50,2	13,94	3,32
Treset	32	13,3	3,69	0,88
Slama	15	14	3,89	0,93
Drvo	15	15,1	4,19	1

b) količina pepela posle sagorevanja je dva do sedam puta manja;

c) sagorevanjem i manipulisanjem ovih proizvoda ne javljaju se prašina i dim;

d) sirovina za proizvodnju je kvalitetna i nalazi se svuda oko nas;

e) bitno ne utiče na cenu proizvoda;

f) ovi proizvodi se dobijaju bez korišćenja vezivnih sredstava – lepila, što utiče na pojeftinjenje procesa proizvodnje i poboljšanje osobina sa aspekta zaštite životne sredine;

g) tehnološki proces proizvodnje je jednostavan, briketi i peleti su proizvodi buduć-

nosti jer sadrže obnovljivu sirovinu i ekološki su čisti.

Energija biomase je veoma značajan energetska potencijal iz obnovljivih izvora. Potrebno je usvojiti podsticajne mere za proizvodnju i korišćenje energije iz otpadne biomase, kao i učešće privatnog sektora i razvoj javno-privatnog partnerstva u ovoj oblasti. Racionalno korišćenje sirovina i energije i upotreba alternativnih goriva iz otpadne biomase rezultovalo bi u unapređenju održivosti postojećih energetskih sistema u zemlji, ekonomičnosti u poljoprivredi i šumarstvu, upravljanju otpadom, povećanje energetske stabilnosti i smanjenje nivoa zagađenja životne sredine. ■

NOVO – salon namjestaja u Beogradu
JAVOR STIL doo za proizvodnju namještaja i usluge
11277 UGRINOVCI, Zemunska 199
Tel. +381 11 3733 111, Fax. + 381 11 3733 113
e-mail: javorstil@hotmail.com

FABRIKA NAMJEŠTAJA

Rudi Čajaveca 3, 79101 Prijedor, RS, BiH
 tel. +387 (0)52 238 081 | fax. +387 (0)52 238 082
 info@javor-prijedor.com | www.javor-prijedor.com

TRADICIJA U PROIZVODNJI NAMJEŠTAJA:

- kuhinje (masiv)
- masivne fronte
- masivne ploče
- spavaće sobe
- opremanje enterijera
- kreveti
- komode
- plakari
- masivni podovi...

Kuhinja "Lucija"

Vitraž stakla "Tiffany"

Kuhinja "Marinela"

Kuhinja "Kosovka"

Spavaća soba "Kraljica"

Masivni pod "Ekskluziv"

Masivne fronte

**Korišćene MAŠINE ZA PRERADU DRVETA iz lizinga,
koji su u vlasništvu Sogelease Srbija d.o.o.
PO POSEBNO POVOLJNIM USLOVIMA!**

Sogelease Srbija d.o.o.

Bulevar Zorana Đinđića 48/b · 11000 Beograd · tel: 011/2221-369 · fax: 011/2221-388
www.sogelease.rs

InterLignum

Ulica Kninska 21, 74270 Teslić +387 53 431 596, 431 597 www.interlignum.net

Prodajna mjesta:

Sjedište firme i centralno skladište
"INTERLIGNUM" Teslić
office@interlignum.net
drveni centar
"DRVOMARKET" BANJA LUKA
drvomarket@interlignum.net

drveni centar
"DRVOMARKET'S" SARAJEVO
drvomarkets@interlignum.net
konfekcija brusnih materijala
"STIRAL" ŠAMAC
stiral@interlignum.net

robna kuća namještaja
"INTERATENA" BIJE LJINA
interatena@interlignum.net
centar podova
"INTERDOM" TUZLA
interdom@interlignum.net

DISTRIBUTER PROJEKTOVA

brunspan
PLOČASTI MATERIJALI

iverica
BIJELOVAR
PLOČASTI MATERIJALI

H **HRANIPEX**
ABS KANT TRAKE

GTV
OKOVI ZA NAMJEŠTAJ

Sve za namještaj po Vašoj želji!

UNIVER PLOČE, ABS KANT TRAKE, BRUSNE TRAKE, OKOV ZA PLAKARE, RADNE PLOČE
FURNIRANE PLOČE, MDF, HDF, OSB PLOČE, GRAĐEVINSKI PROGRAM ...

Održavanje i popravka

PIŠE: prof. Zvonko Petković

Pišući za časopis *DRVOTEHNIKA* o raznim tehnikama koje se primenjuju u završnoj obradi drveta, došao sam i na jednu, možda, zanimljivu ideju da sa nekom predložim pomognem svima onima koji vole stara umetnička dela. Već duži niz godina mnogi ljudi koji poseduju starine, traže od mene savet kako da poprave oštećene predmete. Oštećenja mogu da budu mehanička, a mogu da budu i produkt spoljnih faktora koji su sastavni deo mikroklimatskih uslova (temperatura, sunčeva svetlost, vlažnost itd). Vrlo često ovi predmeti svojom vrednošću ne opravdavaju visoke troškove profesionalne restauracije i konzervacije, ali vezanost za predmet koji je deo porodičnog nasleđa je u nekom slučajevima vrednosti o kojoj ne treba diskutovati. Želju da se neka stvar popravi, da joj se da stari sjaj, prati strah da se nešto ne pokvari, a taj strah je ponekad veći od želje za popravkom.

Iako postoji veliki broj odličnih knjiga namenjenih profesionalnim restauratorima, vrlo malo je pisano o manjim intervencijama i savetima koji bi i te kako bili korisni za sve, posebno za različite sakupljače i kolekcionare, koji bi, ponekad hteli da sami izvrše neku od popravki. Pre nego što se odlučite da sami popravljate neko od vidnih oštećenja, uputstva obavezno pročitajte dva puta. Tek kad ste sigurni da možete uspešno da obavite određeni zahvat pristupite poslu. Čak i u tom slučaju, preporučujem, da prvo vežbate na nekom predmetu manje vrednosti. Ono što je veoma važno, pre nego što uopšte počnete da razmišljate o samostalnoj popravci, treba da ste sigurni, da tačno znate starost i vrednost predmeta. Ukoliko je predmet veće vrednosti, naš savet je da ga odnesete profesionalnom restauratoru. Ako se odlučite da sami izvršite popravku,

radite oprezno i pažljivo uz pomoć dodatka koji će pratiti ove tekstove, i nekih radnih postupaka koji su dati kroz crteže i slike.

U dogovoru sa urednikom ovog izuzetnog časopisa predloženo je da ovo bude serijal praktičnih saveta koji se odnose na održavanje i popravku starina, pa bih u ovom delu pažnju posvetio nečemu što i nije toliko bitno, ali je neophodno da se zna kada je ovakav posao u pitanju. Svaka starina predstavlja materiju uhvaćenu mislima, koja je pretočena u dekorativno-upotrebni predmet, koja s vremenom i propadanjem materije prestaje da postoji. Zadatak koji se definiše popravkom u najširem smislu reči znači očuvanje tog predmeta, koji je ujedno i dokaz samobitnosti i razvoja nekog naroda u datom trenutku.

Sa tehnološkog aspekta svaka starina predstavlja vrlo kompleksan sistem, u kome su fizička i hemijska kompatibilnost elemenata jedan od osnovnih kriterijuma za njegovu postojanost. Vremenom, pod uticajem fizičkih, hemijskih i bioloških faktora, primarne supstance pomenutog sistema postepeno se pretvaraju u nove supstance sa drugačijim, vrlo često i nekompatibilnim svojstvima. Zadaci konzervatora su da pokuša da spreči nastanak sekundarnih interakcija (preventiva), ukloni uzroke degradacije objekta i neutrališe štetnost sekundarnih produkata (konzervacija u užem smislu reči) i sanira oštećenja (restauracija sa prezentacijom), (sl 1.).

Svako ko se upušta u poslove koji su vezani za konzervaciju i restauraciju trebalo bi da bude upozoren da će u okvirima posla biti u kontaktu sa širim spektrom materijala od kojih su neki toksični, kancerogeni, mutageni i teratogeni, iritantni, alergeni, korozivni, a mogu čak da čine i eksplozivne smese, ili drugačije da ugrožavaju život samog izvođača radova. Zbog svoje kompleksnosti, s jedne strane i radi veće preglednosti, s druge strane, materijali koji ugrožavaju zdravlje, a neretko i život konzervatora, podeljeni su u više grupa: HEMIJSKI, a to su rastvarači, insekticidi, fungicidi, veziva, lepovi, kiseline, baze, soli i pigmenti; zatim FIZIČKI: prašina i aerosoli i BIOLOŠKI: insekti, grinje (sl. 2.), fungi (plesni) (sl. 3.), bakterije, virusi...

Većina vlasnika i sakupljača starina je nesvesna šta se lagano događa sa njihovom kolekcijom i šta se može učiniti da se određeni procesi ublaže. Osim čuvanja predmeta, starina, postoji još mnogo toga što sakupljač može učiniti da poboljša i popravi izgled predmeta koji čuva. Ideja vodilja u radu je OPREZNOST, a put ka uspehu omogućice nam ZDRAV RAZUM. Mnogi predmeti koji su bili izloženi lošem uticaju klime ili čoveka mogu se popraviti i obnoviti. Većina zahteva je jednostavna i može ih izvesti svako ko se malo unese u problem. Pre svega

starih oštećenih predmeta

vlasnik starine treba da se usmeri na jednostavne zahvate i ne treba da bude preterano ambiciozan. Zahvati, koji na prvi pogled, izgledaju jednostavni, mogu zahtevati veliku umešnost, (sl. 4.). Mnoge tehnike koje se primenjuju u muzejskim laboratorijama mogu se uspešno prilagoditi za amaterski rad uz korišćenje raspoloživih alatki i materijala. Potreban alat za mnoge zahvate može se naći u svakoj kuhinji ili među najneophodnijim kućnim alatom, (sl. 5.).

Oštećene ili slabo očuvane starine se mogu kupiti po nižoj ceni, međutim samo neke se mogu popraviti jednostavno i lako. Poznavanje materijala i načina izrade starina može takođe pomoći sakupljaču da razlikuje original od falsifikata, (sl. 6.).

Najjednostavnija mera predostrožnosti je da sakupljač može pažljivo da razmisli gde će čuvati predmet. Imajući na umu da svetlost, toplota, hladnoća i vlažnost utiču

Evo nekoliko praktičnih saveta, ili predloga, kako se mogu ukloniti mrlje, koje svakako smetaju na bilo kojoj površini

- **MRLJE NA TAPETAMA:** sunder i blaga sapunica ako su tapete plastificirane i jednoboje. Papirne i šarene tapete mogu se čistiti samo sa pripremljenom penom sapunice (nikako i vodom) i to samo u zonama elektroprekidača, nikako čitave površine. Papir se lako potklobuči ako se natopi vodom. Tekstil-tapete na zidu se peru sunderom i sapunicom. Međutim, prvo i obavezno proverite da li su otporne na vodu i da li se „skupljaju“. Fleke od insekata skidaju se polovinom glavice crnog luka ili razblaženim sirćetom (1 kašika sirćeta na 1/4 l vode). Masne mrlje skinite čistim benzinom koji se kupuje u apotekama.
- **MRLJE NA ZAVESAMA:** čistom mlakom vodom otkloničeter fleke od „blagog“ alkoholnog pića (ne upotrebljavajte sapune). Mastilo se skida limunovim sokom ili solju. Ostavite da odstoji, premažite glicerinom i skinite. Ako treba čitavu zavesu operite posle ove procedure. Trag od hemijske olovke se skida vatom natopljenom alkoholom, ali je potrebno voditi računa o sastavu tkanine. Posle toga zavesu oprati čitavu. Mrlje od piva natrljajte dobro sodom vodom i operite. Ako je zavesa svileni upotrebite najblaži rastvor špiritusa. Požutele zavese ostavite da prenoće u slanoj vodi, zatim operite.
- **MRLJE NA MEBL ŠTOFU:** konjak se skida alkoholom, mada će na svili ostati beličasti okvir. Crno vino se skida finom sapunicom ili glicerinom. Kakao sapunicom. Mrlje od piva se takođe uklanjaju sapunicom. Mrlje od imalina s obuće otkloničete terpentinom. Fleke od cveća – vatom natopljenom u alkohol. Acetonom se skidaju mrlje od lepka, samo oprezno kod bojanih tkanina (acetom nikako koji se koristi za negu noktiju, jer u njemu ima i jedan procenat ulja). Ako je tkanina od veštačkog vlakna upotrebite špiritusa. Ostaci od žvakaće gume otklanjaju se čistim benzinom. Ako je „žvaka“ ostavila masnu mrlju upotrebite krompirovo brašno. Vosak se otklanja peglom preko novinskog papira. Mrlju od krvi otkloniče hladna, slana voda, a na somotu ili svili – alkohol. Mrlja od laka skida se terpentinskim uljem. Mrlje od šećera skidaju se blagom sapunicom.
- **MRLJE NA TEPIHU:** ako je neko zgazio žvakaću gumu, ohladite je kockicama leda, pošto se stvrdnula, odlepite je, a otisak očistite nekim tečnim preparatom za skidanje fleka ili pranje tepiha. Dlake od kućnih ljubimaca otkloničete najlonskom četkom navlaženom u vodu ili sunderom koji ste umočili u špiritusa. Mrlje od kafe, čaja, likera, piva, voća, povrća, šećera peru se blagom sapunicom i ispiraju blagim rastvorom sirćeta. Krv se skida sapunicom, masnoća, ruž, fleke od olovki gube se rastvorom vode i špiritusa 1:2, samo pazite da u blizini ne bude vatre. Fleke od mastila se čiste limunovim sokom.
- **PRAKTIČNO I BRZO:** bele pamučne stvari mogu posle čestog pranja da posive. Da bi ste im vratili belu boju ubacite u mašinu za pranje rublja platnenu kesicu sa isečenim komadima limuna. Mrlje od znoja poznaju se i posle pranja. Zato pre nego što stavite komad garderobe da se pere, potopite ga u rastvor sirćeta i vode i ostavite da malo odstoji. Ostaci masnoće na tkaninama vide se i posle pranja. Namažite ih terpentinom, a zatim prepegajte između dva lista upijajućeg papira. Proverite (obavezno pre postupka) otpornost bojene tkanine na terpentin. Zlatan nakit očistite sokom od luka. Odnosno, presecite glavicu luka i istrljajte nakit. Ostavite nekoliko sati da odstoji, a zatim obrišite mekom krpom. Ako platnenu obuću pre obuvanja, još novu, premažete rastvorom štirka manje će se prljati! Mrlje skidajte sredstvom za pranje tepiha i to starom četkicom za pranje zuba.
- **NAPRAVITE SAMI:** tečnost za čišćenje mrlja možete sami da napravite. Jedan deo soli, četiri dela tečnog nišadora, četiri dela vinskog sirćeta, dobro pomešajte. Može se dodati nesoljena voda od kuvanja belog pasulja. Dobro se pomeša. Probati na manje vidnim mestima, pre no što počnete da čistite čitavu površinu.

7

Žute strelice – direktna sunčeva svetlost

Crvene strelice – izvori toplote

Plave strelice – promaja, uticaj hladnoće

na umetničke predmete (starine), moraju se zaštititi od preteranih uticaja gore navedenih faktora, (sl. 7.).

Potpuno je jasno da se vredan komad starinskog nameštaja ne stavlja pored radijatora, niti se slika postavlja iznad njega. Isto tako je jasno i da se fini akvareli ne stavljaju na zid koji je izložen jakom uticaju sunčeve svetlosti, niti se sto stavlja blizu prozora tako da je njegova površina izložena uticaju svetlosti i senke. Uticaj svetlosti je bitan za većinu umetničkih predmeta kao što su: akvareli, grafike, svitci, vezovi, tapiserije, kostimi, predmeti od slonovače, razni predmeti od kostiju, nameštaj i slično.

Zaštita od uticaja svetlosti je relativno jednostavna, ali zaštititi predmete od uticaja savremenih sistema grejanja je mnogo teže i ponekad vrlo složeno. Kolekcionar treba da nabavi suv i vlažan termometar (psihometar) ili higrometar i da beleži promene temperature i vlažnosti tokom nekoliko meseci. Ispitivanjem će verovatno pronaći delove stana ili čak delove prostorije gde se temperatura i vlažnost manje menjaju. Takvi delovi su najpogodnija mesta za čuvanje starina. To svakako ne znači da ne treba koristiti ostale delove stana i prostorije, već da treba pažljivo odabrati mesto gde se predmet stavlja, ili pak menjati uslove sredine. Ovo se može postići HUMIDIFIKATORIMA (ovla-

živačima), a ponekada je dovoljna samo posuda sa vodom postavljena pored radijatora ili termostata koji reguliše temperaturu u prostoriji. Direktno zračenje toplote može naneti isto toliko štete kao i nagla promena temperature. Higrometar je verovatno najpogodniji instrument za kolekcionare, jer je veoma jednostavan i može se postavljati svuda gde je potrebno, lako se očitava ali, na žalost, dosta sporo reaguje na nagle promene vlažnosti u vazduhu.

Idealna sredina za slike je 17°C i 58% relativne vlažnosti. Za relativnu vlažnost donja i gornja granica sigurnosti je oko 50%, odnosno 65%. Iznete vrednosti odnose se na idealne uslove. Treba imati u vidu da boraviti u prostoriji na 18°C može biti neugodno. Ozbiljan kolekcionar će se sigurno potruditi da obezbedi najbolje moguće uslove za čuvanje svojih antikviteta (starina).

Kao što je već napomenuto, veoma je važno imati zdravog razuma. Na žalost, zapanjujuće je koliko je mali broj ljudi koji razumno i razložno čuvaju starine. Čovek shvati razmere tog nemara i nebrige tek kada donese predmet na „popravku“ i očekuje da se dogodi čudo. Neke od tih tragedija su stvarne, kao na primer slučaj jedne slike, flamskog majstora iz XVIII veka koja je žena prala sredstvom za ribanje posuđa, (sl. 8.). Na žalost ovakve stvari se ne dešavaju samo u privatnim zbirkama. Sa malo razmišljanja ne samo o čišćenju nego i o smeštaju mogu se izbeći ovakve tragedije, a vrednost zbirke se može vremenom uvećavati. ■

KANT TRAKE ZA VAŠ NAMEŠTAJ

Kompanija Hranipex je proizvođač i distributer kant traka u centralnoj i istočnoj Evropi. Hranipex je osnovan 1993. godine. Kompanija je od tada u stalnom razvoju i rastu. Tim firme Hranipex je vođen neprekidnim razvojem sa ciljem da unapredi poslovanje naših kupaca. Hranipex ima filijale u Češkoj Republici, Slovačkoj, Poljskoj, Nemačkoj, Austriji, Rumuniji, Mađarskoj i Ukrajini i predstavnike u ostalim evropskim zemljama. Naš cilj je da rastemo i otvorimo nova tržišta u zemljama u kojima nismo prisutni da bi doneli sve koristi kupcima koje su proistekle iz našeg dugogodišnjeg iskustva.

Naš program proizvoda obuhvata široku kolekciju kant traka koja se proširuje svakog dana a koja pokriva preko 56 proizvođača MFC ploča kod nas poznatih kao univer: ABS – 900 dekora, ABS u visokom sjaju – 53 dekora, melaminske – 140 dekora, furnirske – 20 vrsta, kao i izbor topivih, disperzionih lepkova. Kao vrhunac ponude imamo i paletu sredstava za čišćenje lepka kao i aggregate za montažu na novije tipove kanterica, koju su izuzetno pogodni za automatsko čišćenje viška lepka tokom kantovanja.

Filozofija Hranipex kompanije se dokazala kao efikasna: kvalitet, brzina, pouzdanost, vrhunski servis i profesionalni pristup u svim stvarima su kamen temeljac zadovoljstva naših kupaca i nastavljamo tim putem i u budućnosti.

Saveti naših eksperata su dostupni svima.

Zahvaljujemo svim našim partnerima na poverenju koje su nam ukazali i trudimo se da ga zadržimo u svakodnevnom radu.

Prateći svetske trendove u dizajnu nameštaja HRANIPEX je u 2011. godini srpskom tržištu ponudio poslednje svetske trendove u segmentu kant traka:

ABS u debljini od 1mm koji nudi više prednosti:

izuzetan dizajn krajnjeg proizvoda; 30% niže troškove; 50% manji lager jer može da zameni trake u debljinama 0,5 i 2 mm; kod lepljenja ABS u visokom sjaju na dekore MFC (univera) koji su u visokom sjaju kao i na ostalim dekorima ne dolazi do vizuelnog prekida sjaja ili dekora na ivicama materijala zbog manjeg radijusa na ivicama trake; istu zaštitu MFC (univera) od fizičkih oštećenja koju daje i ABS u debljini od 2 mm; 100% podudarnost sa dekorima MFC (univera); mogućnost izrade atipičnih širina i preko 300 dekora u EKSPRES kolekciji koja stalno raste.

Detaljne informacije o dekorima i dimenzijama možete naći na našem sajtu www.hranipex.cz/sr/

Želimo Vam uspešnu i zabavnu 2012. godinu

HRANIPEX

ABS laserska kant traka i prednosti laserskog kantovanja

Efikasniji način rada; nema troškova vezanih za lepak; nema više mrlja od lepka; prelaz između kant trake i ploče je golim okom nevidljiv; značajni porast otpornosti gotovog nameštaja na visoku vlažnost i temperaturu; vrhunski izgled finalnog proizvoda i mogućnost izrade svih dekora iz EKSPRES kolekcije.

BOL U GRUDIMA

Angina pectoris nastaje zbog promena na krvnim sudovima srca (suženje zbog masnih naslaga ili spazama-grča) i manifestuje se kao: bol, stezanje, težina ili pritisak iza grudne kosti. Bol može da se širi naviše ka vratu, u levo rame, ka stomaku. Prate ga vrtoglavica, znojenje, lupanje srca, otežano disanje, traje 5 do 15 minuta. Provociraju ga: fizički napor, psihički stres, obilan obrok, izlaganje hladnoći, a prolazi na mirovanje ili nitroglicerina. Tegobe mogu vremenom postati češće, intenzivnije i mogu se javljati i u miru.

Infarkt miokarda nastaje zbog spazma ili začepljenja srčanih arterija trombom i tada prestaje dotok krvi u deo srčanog mišića koji za-pušena arterija snabdeva krvlju. Infarkt liči na anginu pectoris ali je bol intenzivniji i duže traje. Prethodi mu stres, veći fizički napor, skok pritiska ili počinje bez povoda. To je vrlo intenzivan bol koji traje više od 30 minuta u vidu stezanja, pritiska, pečenje ili žarenja, lokalizovan iza grudne kosti, širi se u levu ruku i rame, ili u obe strane grudnog koša, u vrat, vilicu, leđa. Kod infarkta miokarda donjeg zida bol je u predelu stomaka, praćen mučninom, povraćanjem i štućanjem. Pacijenti imaju osećaj nedostatka vazduha, gušenje, slabost, strah, uzbuđeni su i nemirni, preznojeni hladnim, lepljivim znojem, blede kože. Karakteristika infarkta je da ne prolazi na nitroglicerina ili mirovanje. Potrebno je hitno bolničko lečenje.

Kod nekih pacijenata (do 20%), koji imaju visok prag za bol ili su dija-betičari u slučaju infarkta osećaj bola izostaje. Pacijent tek posle ura-đenog EKG-a na nekom od kontrolnih pregleda saznaje da je imao infarkt, ali obično ne zna kada se to desilo.

Promene na listićima u srcu (prolaps mitralne valvule, aortna ste-noza) daju bol u predelu srca i grudni, javlja se gušenje, malaksalost, lupanje i preskakanje srca, vrtoglavica ili gubitak svesti.

Perikarditis, zapaljenje srčanog omotača, daje bol u vidu stezanja iza grudne kosti koji se širi u vrat, ramena i mišiće na vrhu leđa. Po-jačava se pri dubokom disanju, kašlju, ležanju na leđima, a smanjuje se u sedećem položaju ili saginjanju. Kad dođe do izliva u perikard onda se bol smanjuje, a jave se ubrzano i otežano disanje, kašalj i promuklost.

Oštećenje zida aorte. Aorta je najveći krvni sud koji može da se do izvesne mere širi (rastuća aneurizma) ali kada je krvni sud slab dolazi do njegovog cepanja, raslojavanja zida (disekcija), što uzrokuje vrlo intenzivan, centralno lokalizovan bol u vidu kidanja sa širenjem na-pred i u leđa, vrat, obe ruke, ne menja se promenom položaja tela ni disanjem. Zahteva hitno hirurško lečenje. Ako su zahvaćene arterije koje izlaze iz aorte može nastati nagli gubitak svesti, oduzetost, puls i pritisak su nemerljivi.

Želučana kila i refluksna bolest (vraćanje kiselog sadržaja iz želu-ca u jednjak), praćeni su žgaravicom, bolom iza grudne kosti u vidu pečenja, žarenja, koji se širi gore-dole, u vrat, vilicu i obe strane gru-di. Pogoršava se posle jela, obilnog obroka, ležanjem i saginjanjem, a nestaje uspravljanjem i uzimanjem lekova za smanjenje kislosti. Treba napomenuti da želučana kila (otvor na dijafragmi je nešto veći pa se želudac ispunjen hranom pri ležanju i saginjanju pomera na-više ka grudnoj duplji i vrši pritisak na srce) izaziva lupanje srca i bol koji liči na anginu pectoris.

Upala jednjaka (virusi, gljivice), ulkus, spazam, daju bolno gutanje hrane. Bol kod spazma jednjaka je intenzivan i liči na anginu pecto-ris i takođe prolazi na nitroglicerina što otežava razlikovanje ovog od srčanih oboljenja.

Upala dušnika daje bol u vidu žarenja iza gornjeg dela grudne kosti, širi se u vrat, praćena je kašljem, traje par dana ili nedelja i smiruje se. Ako je u pitanju tumor, bol je dugotrajna i javlja se otežano disanje.

Pleura ili plućna maramica daje bol zbog upale, tumora, metasta-za, priraslica, infarkta pluća. Bol se javlja u jednoj polovini grudnog koša, pojačava se pri disanju i kašlju, smanjuje ležanjem na bolesnoj strani. Priraslice bole i na promenu vremena. Bol je kao ubod no-žem, može se ponavljati celog života. Bol se može javiti i zbog tu-mora, cista, uvećanja limfnih žlezda, plućne tromboembolije i pluć-ne hipertenzije.

Nervno-mišićno-koštane strukture koje čine zid grudnog koša, mogu biti uzrok bola zbog: degenerativnih promena u kičmi, oste-

Bol koji se javlja u grudima je relativno čest simptom koji uplaši pacijenta. Uzroci bola mogu biti različiti, od bezazlenih do ozbiljnih stanja. Bol može da nastane zbog oboljenja više organa i sistema u grudnoj duplji: srca i krvnih sudova, organa za varenje, organa za disanje, zbog promena u zidu grudnog koša, a može biti i psihogene prirode. Najčešće i najozbiljnije tegobe potiču od bolesti kardiovaskularnog sistema, to su: angina pectoris, infarkt miokarda i oštećenje zida aorte.

PIŠE: dr Sonja Vranić
specijalista interne medicine
e-mail: office@vizim.co.rs

oporoze, preloma rebra, pomeranja segmenata kičme, pritiska na nerv koji daje bol od kičme ka sredogrudi i može ličiti na anginu pectoris, dugotrajne kontrakcije mišića (sedenje u prinudnom položaju, rad za kompjuterom), istezanja mišića pri fizičkom prekomernom opterećenju. Degenerativne promene na pripoju rebra za grudnu kost ili na spoju hrskavičnog i koštanog dela rebra se ispoljavaju kao bol se prednje strane pored grudne kosti. Bol se javlja i na pritisak u tom predelu grudnog koša.

„Mit leve ruke” je bol koji se širi u levu ruku. Najčešće se povezuje sa infarktom što uplaši pacijenta. Međutim, ova bol ne mora da bude „srčanog” porekla. Bol može da se javi i kao posledica oboljenja jednaka, degenerativnih promena u ramenom zglobu ili protruzija diska između pršljenova kičmenog stuba (diskus hernija).

Bol koji zahvata jednu polovinu grudnog koša može biti posledica upale živca uzrokovane herpes virusom, za koga je karakteristično da daje promene na koži u vidu mehurića. Bol se javlja par dana pre kožnih promena i može potrajati dugo pošto se kožne promene povuku. Bol je u vidu žarenja ili uboda nožem, trnjenja, sa pojačanom ili sniženom kožnom osetljivošću.

Bol u predelu leve dojke, oštar i kratak kao ubod nožem ili tup i dugotrajan sa bolnom osetljivošću u predelu srca, sreće se kod premorenih, emotivno napetih, anksioznih osoba.

Kod alergijskih reakcija na lekove, hranu, ubod insekata i slično javljaju se crvenilo, plikovi i svrab kože, nekad gušenje, otok lica i usana. Materije koje se stvaraju u telu pri alergijskoj reakciji mogu izazvati promene na srčanim arterijama što može dovesti do infarkta srca (Kounis-ov sindrom) koji se manifestuje bolom u grudima.

Ukratko, bol može biti različitog porekla. Brojni simptomi koji bol prate su zajednički za mnoge bolesti pa je samim tim i postavljanje dijagnoze otežano. Najvažnije je prvo isključiti hitna stanja.

Pacijent koji ima bol treba da se javi lekaru koji će kroz razgovor, pregled, EKG i dopunska ispitivanja postaviti konačnu dijagnozu i dati odgovarajuću terapiju. ■

IZVOR: Pharma Medica, decembar 2011.

manje MESA	više POVRĆA
manje SOLI	više VODE
manje ŠEĆERA	više VOĆA
manje BRIGA	više OKREPLJUJUĆEG SNA
manje MRŽNJE	više LJUBAVI
manje GUTANJA	više ŽVAKANJA
manje SEDENJA	više KRETANJA
manje LJUTNJE	više ISKRENOG OSMEHA
manje OSUĐIVANJA	više RAZUMEVANJA I PRIHVATANJA
manje POHLEPE	više DAVANJA
manje PRIČE	više DELANJA
manje KRITIKOVANJA DRUGIH	više GLEDANJA U SEBE

INOVATIVNE TEHNOLOGIJE LAKIRANJA

DAPHNE implanti
Roboti za lakiranje i nadtladne kabine

KREMLIN REXSON SAMES
Pumpna tehnologija

COSTA levigatrici
Tehnologija brušenja

CENCELLIER DINO
Pumpna tehnologija

CML finishing
Kompletna rešenje u tehnologiji lakiranja

ARNABOLDI levigatrici
Strojevi za brušenje i poliranje

TOMANIN f.lli
Uv linije za aplikaciju laka

DELLE VEDOVE
Strojevi za brušenje i lakiranje

PARTNERI

DE STEFANI
Strojevi za brušenje rubova i profila

VIGANO' MARIO
Strojevi za poliranje laka, aplikacija zaštitne folije

EURO NASTER
Zaštitne folije

COTTON ROLL
Ručne polirke i pribor, paste za poliranje

ITL d.o.o.

Zavrtnica 17, 10000 Zagreb
Hrvatska

T 00385 1 60 60 790
F 00385 1 61 97 400
E itl.zagreb@gmail.com

www.itl.hr

UNI LINE diamond perfection

službeni alat za drvnu industriju i zanatstvo, consulting, prodaja, servis

Nova Pazova Industrijska zona bb
022/327-111; 060/327 5555; 060/327 1111

Svojno Braće Nikolić bb
031/724-666; 060/327 5555

www.uniline.rs

FABRIKA NAMJEŠTAJA

Javor PRIJEDOR

Rudi Čajavec 3, PRIJEDOR
tel. +387 52 238 081, fax +387 52 238 082
e-mail: javor@spinter.net
www.javor-prijedor.com

BUTIK EGZOTIČNOG DRVETA
STRAJKO CO

Lole Ribara 14
11215 Slanci - Beograd
tel. +381 (0) 11 299 42 78
fax. +381 (0) 11 299 42 77
mob. 064 422 3132 - 064 395 56 56
e-mail: office@strajko.com - www.strajko.com

STOLARSKA RADNJA
NEDELJKOVIĆ & SIN
Loznica

Jelav, Vuka Karadžića 68
Proizvodnja: 015/851-471
Tel/fax: 015/897-925
e-mail: nedeljko@icisn@yahoo.com

**PROIZVODAČ KANT TRAKE
ZA NAMEŠTAJ**

11000 Beograd
Mirijevski bulevar 18b
(Građevinski centar MERKUR)
Tel: +381 11 2994 779
+381 11 2992 753
Tel/fax +381 11 2992 762
Email: kantex@adsl.yubc.net
www.kantex.ro

Exilia

tel. 011 219 8516
022 349 254
022 340 931
mob. 063-213-549
063-428-562
www.exilia.rs / info@exilia.rs

AT agroflora
Kozarska Dubica

tel. 052/428-530, 428-531
fax. 052/430-884
agroflorakd@yahoo.com
www.agroflora-doo.com

blum

www.blum.com

Tarkett

THE ULTIMATE FLOORING EXPERIENCE

Industrijska zona 14, Bačka Palanka
tel. +381 21 7557 702, fax. +381 21 7557 348
www.tarkett.rs

TRGOVINA GRAĐEVINSKIM MATERIJALOM
NA VELIKO I MALO

S.R.M.A. ZEMUN

11080 ZEMUN - SRBIJA
Vojni put 165C/II
Tel/fax: +381 11/ 316 02 66
www.sрма-zemun.com
E-mail: srmazemun@beotel.net

LAKITRANS

MAŠINE ZA OBRADU DRVETA

ČAČAK, Parmenac bb
Magacin: Milana Milošević 1
tel: +381 32 358 644
mob. +381 63 601 736, 63 669 273
e-mail: dado09@eunet.rs - www.lakitrans.co.rs

MAŠINE I ALATI ZA OBRADU DRVETA

HEZO mašine DOBOJ

tel. 00387-65-745-711, 00387-65-242-272
www.hezomasine.com
hezomasine@hotmail.com

MicroTri

MicroTri d.o.o. :: Karadorđeva 65 :: 11000 Beograd
Tel 011/2628-286; 2621-689 :: Fax 011/2632-297
Email: timber@microtri.rs :: www.microtri.rs

Future
EKSKLUZIVNI UVOZNIK I DISTRIBUTER
DUCCO VENTILACIJE I ZAŠTITE OD SUNCA

DUCCO

Ventilation & Sun Control
www.future-ducco.com

RADDEX

36212 RATINA, KRALJEVO
Tel: +381 (0)36 862 099, 862 247
Fax: +381 (0)36 862 248

GRAĐEVINSKE MAŠINE

www.radex-kv.com
e-mail: info@radex.cc

TOPLICA DRVO

PROIZVODNJA GRAĐEVINSKE STOLARJE
OD DRVETA, ALUMINIJUMA I PVC-a
INŽINJERING I IZRADA OBJEKATA

11000 Beograd
Visokog Stevana 43 A
Tel/fax: 011/32-82-192, 26-34-264, 21-86-488
Proizvodnja Trstenik:
Tel/fax: 037/716-209, 711-569

www.toplicadrvo.co.rs
e-mail: gradim@toplicadrvo.com

BMSK

BETONSKE
MONTAŽNE
SKELETNE
KONSTRUKCIJE

Visokog Stevana 43 a, 11000 Beograd
e-mail: bmsk@yubc.net
tel/fax: (+381) 11 2634393

Ovlašćeni zastupnik **KLEBERIT** LEPKOVI

DEPROM

Prodaja lepкова i vezivnih sredstava
Rača KG 34 210
deprom@ptt.rs, www.deprom.rs
t/f 034 752 202, 063 88 53 453

InterLignum

d.o.o. Kninska 21 Teslić 74270
Tel/fax: +387 53 431-596, 431-597
E-mail: interlignum@teol.net
www.interlignum.net

OPLEMENJENE UNIVER PLOČE • FURMIRANE
IVERICE • KUHINJSKE RADNE PLOČE
DIHT LAJSNE • MELAMINSKE KANT TRAKE
ABS KANT TRAKE • MDF, HDF, OSB PLOČE
GRAĐEVINSKI PROGRAM • OKOVI AMERIČKIH
PLAKARA • KONFEKCIJA BRUSNIH TRAKA

NESTA

PARKET • PROIZVODNJA • PRODAJA

11223 Beograd, Beli potok, Kružni put 20
Tel/fax: +381 (0) 11 3943-255, 3943-256
mob. +381 (0) 63 334-735
nesta_doo@yahoo.com • www.nestalika.co.rs

REZANA GRADA
SELJACKI PODOVI
PARKETI
ŠOKLE
MOSNE
BANKETI
SIROVINCEMENTI

"QUERCUS ROBUR"
Sremska Mitrovica
tel. 022 745 716
064 38 55 755 - 063 519 452
Proizvodnja - Visnjicevo, Bosutski sokak bb
e-mail: quercus@ptt.rs

biznis klub

DRVO

tehnika ekologija
prerada
biznis

ВУЧИЋЕВИЋИ
ДОБРАЧЕ - АРИЉЕ - СРЕБИЈА

ДРВЕНЕ И МОНТАЖНЕ КУЋЕ
ПОДНЕ И ЗИДНЕ ОБЛОГЕ

Тел: +381 (0)31 890 171, 890 430, 897 154, 897 155
Факс: +381 (0)31 890 149
e-mail: vucicevici@eunet.rs, www.vucicevici.com

НАШЕ ДРВО ЈЕ ПРАВО!

NAMEŠTAJ
EUROSTIL

PROIZVODNJA NAMEŠTAJA
od punog drveta i pločastih materijala

76300 BIJELJINA
Banjalučka 5
+387 55 240 201
+387 65 604 955

eurostil@teol.net
office@eurostil.net
www.eurostil.net

CROWN FOREST d.o.o.

Prilike bb
IVANJICA

Tel. 032/5462 071, Fax. 032/5462 070
Mob. 064/4333332, 064/4499993, 066/8770000
www.crownforest.rs
doo.milutinovici@nadanu.com

**PROIZVODNJA PARKETA, LAJSNI
I REZANE GRADE**

pinoles

BEOGRAD, Južni bulevar 2
tel. +381 11 3086 390, 3086 391
e-mail: office@pinoles.com
www.pinoles.com

promet · proizvodnja · kooperacija · usluge

TRGOPROMET
Ivanjica

32250 IVANJICA · V. Marinkovića 29
Tel. 032/ 660-195 · 660-196

PREDSTAVNIŠTVO I SKLADIŠTE BEOGRAD
Partizanska 205 (Dobanovačka petlja) · tel. 011/84-08-611

DRUOPROMET
32250 IVANJICA

V. Marinkovića 306
Tel/fax: 032/ 631-612

MatVerder

Beograd
Zrenjaninski put 147a, 11211 Borča

REZANA ČAMOVA GRAĐA

Telefon: 011/ 33-29-515

KAINDL BOARDS. FLOORS. IDEAS.

M. Kaindl Holzindustrie – Kaindl Flooring GmbH
Kindlstrasse 2 – 5071 Wals/Salzburg – AUSTRIA
tel. 0043(0)662/8588 3490 – fax. 0043(0)662 / 8588993490
tel.: +381(11)2502916 – mob: +381(69)771190
e-mail: nmarkovic@kaindl.com – www.kaindl.com

preduzeće za obradu drveta
DRVOPRODUKT KOCIĆ

Strojkovce · 16000 Leskovac
tel: 016/ 795 555 · 063/ 411 293

**PROIZVODNJA KREVETA, PARKETA,
REZANE BUKOVE GRAĐE I ELEMENATA**

VLAD RAG

Fasadna i unutrašnja
stolarija
Lamelirani elementi
Brodski pod
Lamperija
Rezana građa

71428 MOKRO
tel + 387 57 233 227, fax 233 012
e-mail: vladrag@paleol.net

TREJDSISTEM
Beograd

Beograd, Bulevar oslobođenja 56
Tel. 011 3979 611, Fax: 011 3979 502
Mob. 062 215 323
e-mail: trejdsistem@yahoo.com
www.trejdsistem.rs

Uvoz, prodaja i obrada drvenih pločastih materijala

perin
ekskluzivni distributer podnih obloga od kaseću

Mozzerova 30, 11080 Zemun, Srbija
tel: +381 (11) 2195 701, 316 33 27
www.perinl.com fax: +381 (11) 316 33 80,
prava mera nameštaja mob. +381 (63) 333 838

nora All About Flooring. All About You.

VRHUNSKI LEPKOVI RENOMIRANOG
NEMAČKOG PROIZVOĐAČA

Jowat
Klebstoffe

marketing + distribution + support

Velvet doo

Velvet doo · Vrbnička 1b · BEOGRAD
tel/fax: +381 11 351 43 93 · 358 31 35 · 305 68 29
e-mail: office@velvet.co.rs

EUROHRAST

UNIVER ZA 21. VEK

SEČENJE PO MERI

EUROHRAST, Beograd, Vidikovački venac 2d
tel. 011 2331 463, 2340 734, 2321 835
fax. 2340 735

> proizvodnja svih vrsta rezane građe
> sušenje rezane građe
> proizvodnja montažnih objekata

Grada prevoz doo
Starovačka 100, 32250 Ivanjica
tel: +381 32 64 02 05
email: office@gradaprevoz.com

Grada prevoz
POSREDOVANJE U PROIZVODNJI REZANE GRAĐE I MONTAŽNIH OBJEKATA

Wood World Trading

tel: +381 22 639065, fax. +381 22 613893
Višnjevačka bb
22000 Sremska Mitrovica
e-mail: sm.wwt@neobee.net
e-mail: belgrade@chabros.com

spinvalis Nameštaj
za kupce svih
životnih dobi

Industrijska 24, 34 000 Požega, Hrvatska
tel: 00 385 / 34 311 175
fax: 00 385 / 34 274 704

e-mail: spinvalis@spinvalis.hr
prodaja@spinvalis.hr
www.spinvalis.hr

PROIZVODNJA I PRODAJA TRACNIH TESTERA I USLUŽNO OŠTRENJE

PETERVARI
24430 ADA, Obilježeva 20
tel. 024 85 20 66
fax: 024 85 12 92
mob. 063 776 47 17

www.petervari.rs

DIV CHABROS
INTERNATIONAL GROUP

Zaobilazni put - Industrijska zona
15300 Loznica, Srbija tel: +381 15 811 668, 811 830
tel/fax: +381 15 811 665
e-mail: divcomp@verat.net
e-mail: divcomp@info.net

ALATI ZA DRVO I PVC STOLARIJE

MAX

Tel: + 381 32 352 734
356 431, 356 439
e-mail: tmax@eunet.rs

OMEGA PROFEKS
www.omegaprofeks.co.rs

LOZNICA, Šabački put bb
tel: 015/ 811 100, 810 010
e-mail: omegapro@neobee.net

ŠABAC, Loznički put bb
tel: 015/ 377 407, 377 707
e-mail: omegapro@open.telekom.rs

Preduzeće TREJD-SISTEM iz Beograda je osnovano 2003. godine.

Osnovna delatnost firme je trgovina na veliko i malo **REZANOM GRAĐOM** i **GRAĐEVINSKOM STOLARIJOM**.

Firma takođe nudi frizu za proizvodnju vratnih krila i štokova, zatim se bavi prodajom unutrašnje i spoljne stolarije, lamerilanog drveta 72x86 euro-falc po evropskim standardima za gradnju prozora, zatim lepljene ploče raznih dimenzija kao i sve vrste elemenata za gradnju eko kuća.

TREJD-SISTEM se bavi i uslugom transporta.

TREJD-SISTEM je jedan od većih uvoznika rezane građe na teritoriji Republike Srbije, a sarađuje sa većim brojem poznatih firmi u oblasti drvne industrije i građevinarstva.

U proteklih pet godina TREJD-SISTEM je zabeležio uspešno poslovanje sa tendencijom daljeg rasta.

TREJD SISTEM

Beograd, Bulevar oslobođenja 56
Tel. 011 3979 611, Fax: 011 3979 502, Mob. 062 215 323
Novi Sad, Novosadski put 90
Tel. 021 823 784, Mob. 062 215 325
Subotica, Jovana Mikića 72
Tel. 024 572 186, Mob. 062 215 322
e.mail:trejdsistem@yahoo.com · www.trejdsistem.rs

kamen

drvene oblice

prozori

vrata

pločasti materijali: • oplemenjena iverica
Kaindl, Thermopal • **MDF** oplemenjeni i sirovi • **HDF** • nove

Kronospan, Falco, strukture i dekori:

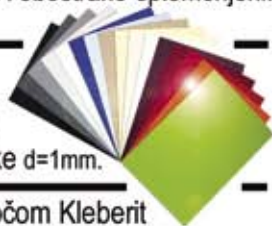
■ SENOSAN

decor	oznaka	Dimenzije / mm	debljina mm	ABS AM1600X
White / bela	1374	2800/1300	17,5	0,75/23
Black / crna	8102	2800/1300	17,8	0,90/23
Red / crvena	3120	2800/1300	17,8	0,90/23
Grey metal / metalik	8663	2800/1300	18,0	1,00/23
Ultra Gloss Superpolish		50 ml, 200 ml		

Senosan je naziv za MDF table koje su presvučene ABS/PMMA akrilnom površinom. Odlikuju se izuzetnim sjajem, a zbog akrilne završne površine, prefinjenom produbljenošću i intenzitetom boje. Nudimo jednostrani i obostrano oplemenjeni.

■ UV MEDIJAPAN

Medijapan visokog sjaja, atraktivnog izgleda, intenzivne boje. Table su presvučene snažnim UV lakom, što ih čini otpornim na mehanička oštećenja i gubljenje intenziteta boje. Po površini ima voštani premaz koji je dodatno, mašinski poliran. Sve dekore prate odgovarajuće ABS trake d=1mm.

Polipropilenska folija Alkrocell, visokog sjaja, sjedinjena je sa MDF pločom Kleberit lepkom. To rezultuje visokim nivoom izdržljivosti i otpornosti na mehaničke uticaje i visoke temperature i do 120°C. U strukturi kombinuje sjaj i mat efekat. Ploče su dimenzija 2800x1300mm, debljine 16,7mm. U ponudi imamo i sobna vrata Designer u crnoj i beloj boji.

DESIGNER

građevinski materijali: • QSB3

- doka - žuta voodootporna
- KVH grede
- masivne lamperija i brodski pod
- tegola IKO
- ONDULINA i ONDUVILA, Onduline Italija

- OSB3 • blažujka panel i šper ploče
- KROVNI pokrivači
- masivni program

vrata: • sobna vrata • ulazna vrata

• repro

otpresci:
furniri,
fine line

ispune:
iverica

okovi:

lepila:

materijali za vrata:

Craft Master, HPL,
Alkrocell folija,
hrast, bukva, trešnja

papirnato saće,
ekstrudirana.

brave, kvake, šarke

Henkel FU400, Dorus

podovi: • laminatni podovi

• gotov pod • parket: bambusov, hrastov

Tarkett program:
laminatni pod
gotov parket

Kaindl, Austria

Unique program

ECOfloor

Krono Original

Veliki izbor dezena, debljina i vrsta.

www.omegaprofeks.co.rs

OMEGA PROFEKS

drvni centar

ΩLOZNICA

Šabački put bb

015 811 100
015 810 010

omegapro
@neobee.net

ΩŠABAC

Loznički put bb

015 377 407
015 377 707

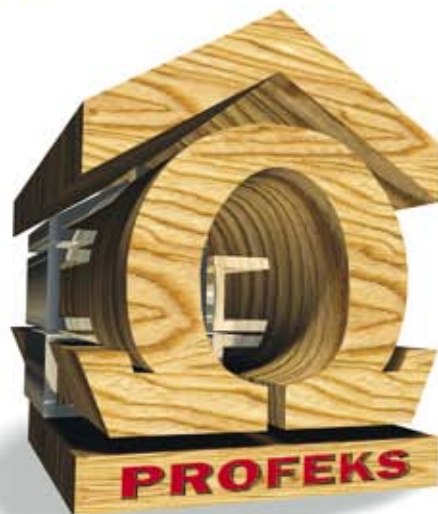
omegaprodaja
@open.telekom.rs

ΩZRENJANIN

Mihajlovački drum bb

023 534 398
023 580 780

omega.zrenjanin
@gmail.com

The lighting
system for
furnishings

StarTec

diaLock

SLIDO smuso

HAFELE SERBIA DOO, Industrijska zona BB, 22330 Nova Pazova
Tel: +381 (0)22 325 555, 325 999,
www.hafele.rs

NEPRESTANO NOVI DEKORI

150 NOVIH DEKORA ABS KANT TRAKA SVAKE GODINE

MI STVARAMO VEOMA BRZO.

U NAŠOJ KOLEKCIJI MOŽETE NAĆI VIŠE OD 900 DEKORA ABS KANT TRAKA I SKORO 180 DEKORA MELAMINSKIH KANT TRAKA. PORED SVEGA NAVEDENOG SVAKE GODINE UVEDMO OKO 150 NOVITETA.

HRANIPEX
KANT TRAKE ZA VAŠ NAMEŠTAJ

HRANIPEX CZECH REPUBLIC K.S.
J. RYZNEROVÉ 97, KOMOROVICE,
396 01 HUMPOLEC, ČESKÁ REPUBLIKA
TEL: +420 565 501 224, FAX: +420 565 501 241 - 242
E-MAIL: HRANIPEX@HRANIPEX.CZ, WWW.HRANIPEX.COM